XV

68

{Cod. 233.} foliorum 64.

De verbo abreviato

Tractatus Ascetici

Duobus Monachis Cisterciensibus Lusitanis divisim adscripti; scilicet,

Fr. Basilio de Almeida, q̃ he o mais certo.

secundum Catalogum unum;

secundum aliu[m]

Fr. Christophoro de Alvorninha.

LIVRARIA DE ALCOBAÇA

1

Incipiunt capitula libri abrenunciationis.

i. In quo consistit exercitium facere scripture.
ii. De brevitate questionis vel disputationis.
iii. Contra teneritatem disputationum. xxix
iiii. De modo disputandi. ...
v. De predicatione quam debet precedere scientia
vi. Contra superbiam.
vii. Contra mundos.
viii. Contra detractores.
ix. De humilitate et commendatione eius.
x. De mansuetudine.
xi. De paupertate.
xii. De mediocritate. Contra avaritiam.
xiii. Contra cupidos et avaros.
xiiii. Exempla veteris et novi testamenti contra.
xv. De acceptione munerum multiplici.
xvi. Contra officiales prelatorum ... tempore.
xvii. Contra servientes in ecclesia non pro deo sed pro ...
xviii. Contra cupiditatem et avaritiam simo...
xix. Contra multiplicem faciem missarum mar...
xx. Contra indigne confitentes.
xxi. Contra habentes plures personatus vel dignitates in eadem ecclesia vel in diversis.
xxii. Contra simoniam que fit circa exactio... in ... in ecclesiasticis.
xxiii. Officiis ecclesiasticis, dignitatibus, personatibus ... cum ... spiritualibus.
xxiiii. ... electione et simo... in ... [illegible]
xxv. De ... [illegible]

Contra simoniam. xxvi.
De pena simoniacorum. xxvii.
De commutatione spiritualium. xxviii.
De chorizatis. De pena chorizantium. xxx.
Contra dantes consanguineis in ecclesia. xxxi.
Contra exhibentes se aviris xxxii. dinoscit et obedientia minoris prelati.
Contra adulatores. xxxiii.
De acceptione munerum illicite questorum. xxxiiii.
Contra dantes non indigentibus. xxxv.
Contra accipientes munera cum non indigeant.
Contra dantes hystrionibus. xxxvi.
Contra feneratores. xxxvii.
Contra advocatos. xxxviii.
Contra ambitiosos in ecclesia. xxxix.
De promotione indigniorum. xl.
Quale debet esse officium prelatorum. xli.
Contra negligentiam prelatorum. xlii.
Qualem patientiam debet habere prelatus. xliii.
Contra prelatos aurum ... in pompas seculi sectantes.
De gradu et dignitate ... chonorum. ...
De etate ordinandorum sacerdotum. xlvi. et contra prelatos pueros et iuvenes.
Contra malam ... xl...
De bona ... xl...
Qualis debet esse predicatio. ...
Contra accept... ...
De mediatione ... ...
De societate ... ...
De carnali ... [illegible]

liiii. De commendatione solitudinis loci.
lv Quod peccatum unius sepe in universitatem.
lvi. Quod vir sanctus pro modica oratione tantam potestatem se debeat reputare.
lvii Contra suspitiosos.
lviii Contra rumorosos.
lix Contra inconstantes
lx Contra peregrina iudicia.
lxi Contra ditionum numerositatem et multitudinem.
lxii Contra mollicies artium et rigorem sacre scripture.
lxiii Contra pigros et desides.
lxiiii Contra curiositatem et superfluitatem vestium ciborum et edificiorum.
lxv Contra superfluitatem edificiorum spiritualium.
lxvi Contra prodigalitatem.
lxvii Contra eos qui avide intendunt temporalibus.
lxviii De his qui puniuntur instrumento sue offensionis.
lxix De multiplici facie hominis.
lxx De commendatione fidei.
lxxi Contra defectum fidei.
lxxii De spe et commendatione eius.
lxxiii De karitate
lxxiiii De lucro bono et malo.
lxxv De esurie et siti.
lxxvi De misericordia generaliter.
lxxvii De misericordia innocente.
lxxviii De clementia iudicis.
lxxix. [De] misericordia corripiente.

De misericordia intercedente. lxxx.
De invisibili et manuali misericordia. lxxxi.
De elemosine et eius effectu. lxxxii.
De quantitate elemosine. lxxxiii.
De modo elemosine dande deo. lxxxiiii.
lxxxv. De qualitate et cautela elemosine.
lxxxvi. De imitatione gratie benignitatis humane mentis.
De quo sit danda elemosina. lxxxvii.
lxxxviii De ordine servando in elemosina.
Quod spontanea debeat esse elemosina. l[...]
lxxxx. Quod iuncta debeat dari elemosina.
De distantia inter opera pietatis xci. legis et euangelii.
Quod sit causa commendationis elemosine.
De mundicia cordis. xciii.
De pace et commendatione eius. xciiii
De quibus pacem habere debemus. xcv.
De effectu pacis. xcvi.
De commendatione pacientie. xcvii.
De iiii. cardinalibus virtutibus. xcviii primo de prudentia.
De fortitudine. xcix.
De temperantia. c.
De iusticia. ci. De veritate. cii.
De sancta violentia. ciii.
De obedientia et commendatione eius. ciiii
De magnanimitate. cv.
De oratione et commendatione eius. cvi.
De effectu orationis. cvii.
De impedientibus orationem. cviii.

De uitando iuramento. cix
De sancta simplicitate. cx.
De hospitalitate. cxi.
De .iiij. opere misericordie. s. sepultura. cxij apud thobiam.
De ieiunio et commendatione eius. cxiij
Contra castrimarges et ebriosos cxiiij
Contra fornicatores. cxv.
Contra adulterium. cxvi.
Contra incestuosos. cxvii.
Contra uitium sodomorum. cxviij.
Contra ignauos. cxix
Epylogus faciei culpe. cxx
De penitentia et eius speciebus. cxxi.
De confessione oris. cxxij.
De confessore. cxxiij.
De frequentia et presentia satisfactionis. cxxiiii
De cautela penitentie. cxxv.
Contra eos qui dicunt faciam michi quandam penitentiam. s. in sordibus et cruciatu eius. cxxvi
De breuitate temporis uite sep bida. cxxvij
Ad agendam penitentiam. cxxviij.
De acceleranda penitentia. cxxix.
De recordatione pene eterne cxxx. et uite eterne.
De gaudio beatitudinis et cxxxi. dictis ieronimi.

VERBUM adbreuiatum fecit dominus super terram. Si enim uerbum de sinu patris nobis missum immo si filius dei incircumscriptibilis quem totus non capit orbis breuitate uteri uirginalis uoluit circumscribi. quanto magis uerbum sacre pagine quod nobis in cartam et pignus sue dilectionis reliquid uoluit abbreuiari. in quo uias et semitas deprehenderemus. in quo cursus nostri uiam breuiter et succinte ad eternam beatitudinem legenti expressam. Superfluitas uerborum immo infinitas est in aliis scripturis respectu sacre scripture quam respuit illa. hanc superfluitatem et prolixitatem uerborum philosophus uituperans et resecandam ostendens ait. Distingit uel distrahit nos librorum multitudo. Itaque cum legere non possis quantum habueris: satis est habere quantum legas. Sed in hunc modo librum uolo euoluere. in illum. fastidientis stomachi est multa degustare. que ubi uaria sunt et diuersa

LIVRARIA DE ALCOBAÇA

inquinant non alunt. probatos itaque libros semper lege. et
si quando ad alios diverti libuerit ad priores redi. ex illis et aliquid comparans
in auxilium. adversus omnia vitia et omnem pestem. et cum multa percurreris.
unum excipe. quod illo die decoquas. hoc quoque ipse facio. ex pluribus que
legi aliquid apprehendo. Item et si multum super esset etatis parte tamen dispen-
sandum esset ut sufficeret necessariis. magna enim dementia est superfluis
incedere. in tanta temporis erumpna non est opus verbis sed rebus. hec scientia rerum. que
magis format animum vitam disponit. actiones regit. agenda et omittenda
demonstrat sed a plaustre. et per ancipitia fluctuantium dirigit cursus. nemo
securus sine ea. itaque cum breve sit tempus. cum puncto et minus puncto sit quod vivi-
mus cum rerum acta tempora. iam mors teneat dominum per omnia salutem servavi. brevi-
tatemque imitantes colligamus utiliora capitula sumpta. cum ex corpore sacre scrip-
ture. cum ex benedictis aliarum scripturarum. quicquid enim benedictum est necessa-
rium est in quod theologus ad singulorum viciorum redargutionem. et ad vir-
tutum et morum commendationem. In quo consistit exercitium sacre scrip
In tribus consistit exercitium sacre scripture. circa lectionem. ture. I.
disputationem. et predicationem. cuilibet istorum est inimica et noverca. pro-
lixitas mater oblivionis et noverca memorie. Lectio autem est quasi fundamentum et
substentatorium. sequentium quia per eam cetere utilitates comparantur. disputa-
tio quasi paries est. in hoc exercitio et edificio quia nil plene intelligitur fideliterve
predicatur nisi prius dente disputationis frangatur. predicatio cui subservi-
unt. priora quasi tectum est tegens fideles ab estu et a turbine viciorum.
Post lectionem igitur sacre scripture et dubitabilium per disputationem inquisi-
tionem et non prius predicandum est. ut sic cortina cortinam trahat. et cetera. Gregorius.
autem brevitatem lectionis commendans ab ea que superfluitatem et superflu-
am expositionem revocans ait. lectio ista exigit que seminat. et cetera. expositi-
one non indiget sed admonitione. vel immonitoria igitur que per se patent seor-
sum in loco privato legantur. expositoria vero et difficilia in scolis audiantur.
et ad hoc inquit Ieronimus. tenenda sunt maiorum limina. Item cum dominus
ante offensam ydolatrie illi populo tamen commisisset decalogum suf-

ficientem ad salutem. post illam multiplices contulit cerimo-
nias quibus meritis eorum exigentibus honati sunt et afflicti. eorum exemplo non
vereri debemus. quod cum dominus tantum unum textum mathei ecclesie primitive com-
misisset. certa necessaria saluti continentem. meritis nostris exigentibus puta-
vimus exercitationibus in questionibus superfluis. et peccatis aliis glosarum mul-
titudine. licet non superfluitate et perplexitate honati sumus in quibus est tantus
labor et afflictio sicut puta in glosis illis que non nota. sed circa textum in-
locantur. Item ysaias. c. xx.iij. quere non attendimus eloquentie argen-
tum nostrum in patribus. i. in ipsa refectione spiritualium eloquiorum saturantium
et necessariorum et laborem studium non in saturitate sed in foliis verborum et
multitudine que aurem pertiolant et animam non satiant. Item idem. ubi est
litteratus ubi est verba legis ponderans. i. scriba et phariseus legem superflua ex-
ponens honerans. Item ieronimus. textum per textum exponit aliam glosam superflua-
cuam iudicans. Ideo quod ubi difficilior est ad intelligendum. Item sicut iero-
nimus et origenes asteriscos et obelos illuminandis et confodiendis. et
delendis apposuerunt. ita et nunc magis opus esse videtur. ut hec appone-
remus ad explanationem difficilium et iugulationem delectionemque perple-
xitatis et superfluitatis glosarum. Item sicut in templo in candelabro erant. infusoria
erant et extinctoria et emunctoria. ita in sacra scriptura infusores fuerunt. ut qui ea
exposuerunt. ieronimus. gregorius. expositores qui hereticos extinxerunt. i. maledici walteri.
hereticorum. augustinus et ylarius. Emunctores qui superflua exanxerunt. ieronimus et
origenes quorum exemplo et nos aliqua de superfluis emungamus et resecemus aliquando ne-
cessarium. Item pudorem maximum nobis incutere debet. quod ieronimus. sola bibliotheca
adiutus a damaso papa et consultus ad omnes consultationes ecclesie et questio-
nes sufficienter respondit. Item idem in anni unius spatio totam bibliothecam
hystorice allegorice tropologice et anagogice paule et eustochium
exposuit. Item augustinus. Noli credere litteris meis nisi id quod dixero per vete-
ris canonum novum probavero. Item armati tamen in gladio extrinsecis et in intrin-
secis inermes sumus contra iudeum hereticum tam in opponendo tam in respondendo.
Item sacra scriptura navis est nostra qua transire debemus hoc mare

magnum et spaciosum. etc. que non est honeranda laburna et superfluis
expositionibus sed sufficientibus et necessariis tantum. Item sepe utilia et neces
saria pretermittenda sunt ne multitudine inutilium perguenitur. Item in legenda sancti
martini. cui pauca non sufficiunt nec plurima produxerit. Item salomon. In
paucis sint actus tui. Ergo si in rebus paucitas potius in verbis esse debet. Item hoc est
preciosum gummi. quod ex cedris domini liquide. cui nil superfluum. nil adulterinum
admiscendum est. Item os putei abrahe aque iacob amouit lapidem iterum
cum philisteis obstruunt. Item cum modica farinula et simula tamen precepta
est filiis israel ut migrent de egypto. Item gemmis auroque teguntur omnia pars
minima est ipsa puella sui. Item gregorius. Sicut inuiosi lectoris uel ociosi est
manifeste dicta exponere. ita prudentis est obscure dicta paucis detrahere.
Item hoc est lignum quod plantatum est quod fructum faciet. id est facere docebit. cuius folium
non defluet quod est uerbum uite. sed folia decident quibus fructum arboris obumbrant
ne appareat. Si poma huius arboris nisi quantum sufficit colligere prohibemur:
multo magis folia inutilia. Item sicut textus est uerba uite eterne. ita glosa que ei
applicatur sic esse debet uite eterne. Item deuteronomio. c. xxx.v. non plan
tabis nemus uel omnem arborem iuxta altare domini dei tui. Item leuitico. xxx.
vii. c. Vetustissima ueterum ut modum legendi antiquorum anselmi. albrici
remensis. roberti comedetis in usu et imitabimini et noua nouum modum legen
di modernorum scilicet pullani et gisleberti quorum iam senuerunt proicietis. Item hec est
arbor non frondosa. hec est uitis non pampinosa sed fructifera que plures habet
fructus quam folia et folia quidem habet quibus teguntur promissa et comminationes. Item
solutis. vii. signaculis libri per christum clauem dauid. per quos ut soluerentur fleuit
iohannes. ne cogamur iterum cum flere per superfluas expositiones et inutiles obscura
et tediosa. et honerosa reddentes ad legendum. Item tenebrosa aqua in nu
bibus facta est potabilis quod patet per eunuchum qui philippo monstrante
ei locum ysaie. de passione domini que scriptura prophetarum dura ad intelligen
dum. ubi erat scriptum sicut ouis. etc. statim intellexit. Item petre scisse sunt et mo
numenta aperta in passione domini. quia scriptura prophetarum dum ad intelligendum non
manifesta sunt per repletionum quam multitudine glosarum obscura redditur.
Item resarcire uidemus uelum templi. quod scissum est et cerimonias reuoca

declarare

uerbum

recum cum xpisto sic finis promissorum qui consummat omnia. Item uidemur simi
les palpantibus ad hostium loth et non intrantibus. Item egyptiis palpantibus in meridie.
Item uidemus uelare faciem christi et dicere moysi ut nobis sicut cum deus eam detexit et reuelauit
et iudeis cornuta apparuit. Item uidemus uelare faciem christi et dicere prophetiza nobis christe quis
est qui te percussit. Item ysaias. iii. Vinum tuum mixtum est aqua. Item caupones tui mis
cent aquam uino. Non amisceamus aquam uino admixtam oleo paleas grano. Item
maxime debet monere nos ad breuitatem assequendam dampnum in scribendo.
uel tanta uolumina propter sumptus nimios. dampnum in legendo propter mi
norem profectum et dilationem. ad certa utiliora. puta opera dampnum in emendan
do propter iacturam temporis et tedium et laborem corporis dampnum in ferendo
propter ponderositatem librorum. et impedimentum. Item confusionem in legendo
superflua ut situs locorum numeros annorum et temporum genealogias et dis
putationes mecanicas in edificiis. ut disputationem tabernaculi templi
ymaginarii. non ideo est data nobis sacra scriptura ut in ea superflua et uana
queramus. sed fidem et doctrinam morum et consilia et responsiones ad infinita ne
gotia in ecclesia emergentia. De breuitate questionis uel dispu

Post hec de breuitate questionum. uel disputatio tationis. ii.
nis agendum. et que et cuius modi tractari debeant ostendendum
ad hoc epistola ad ephesios. xix. Omnis sermo malus ex ore uestro non procedat.
sed et siquis bonus est. ad edificationem fidei. ut det gratiam audientibus. Item epistola
prima ad timotheum. Rogaui te ut denuntiares quibusdam fratribus ne aliter
docerent neque intenderent fabulis et genealogiis interminatis que ques
tiones prestant magis morum subuersionem quam edificationem dei que est in
fide. Item in eadem. viii. Siquis aliter docet et non acquiescit sanis sermonibus
domini nostri ihesu christi et ea que secundum pietatem est doctrine. superbus est et nichil
sciens. uel languens circa questiones et pugnas uerborum. ex quibus oriun
tur inuidie. contentiones. blasphemie. etc. Item eadem. v. ineptas et
aniles fabulas deuita. exerce te ipsum ad pietatem que est in fide et bonis mo
ribus. Item eadem. Item prophanas uocum nouitates et oppiniones falsi nominis scie
deuita. quam quidam promittentes circa fidem exciderunt. uera scientia est que tamen consis
tit in doctrina fidei et morum. Item. x. epistola ad timotheum. ii. formam habe

Finis
positionis
disputationis
[illegible]

sanorum verborum que a me audisti. in fide. in dilectione. in Christo
Iesu. Item. iiii. Noli contendere verbis. nichil enim utile est nisi ad subver
sionem audientium. Item in eadem. Exibe te in confusibilem recte tractan
tem verbum veritatis. profana autem et vaniloquia devita. Multum enim ad impie
tatem et quibus nullus est fructus. Item in eadem. Stultas et sine disciplina
questiones devita sciens quod generant lites. Servum autem domini non opor
tet litigare. Et nota differentiam inter stultas questiones et temeritates
tias. hee enim vane sunt et inutiles. ille periculose et animum subvertentes erro
remque cito generant. Item. v. Tu vero permane in his que didicisti et
credita sunt tibi. sciens a quo didiceris et quia ab infantia sacras litteras nosti que te
possunt instruere ad salutem per fidem. que est in Christo Iesu. omnis enim scriptura divinitus
inspirata utilis est ad docendum. ad arguendum. ad corrigendum. ad erudien
dum in iustitia. ut perfectus sit homo ad omne opus dei bonum instructus. Item
psalmo. xx. viii. os meum loquetur sapientiam. i. de fide et celestibus. et meditatio cor
dis mei prudentiam. de bonis moribus. Item. xx. vii. Veritatem confringet. dominus
humiliando vel puniendo. capita inimicorum suorum. i. superbiam et astutiam
capitis. i. insutias variarum questionum. Sunt enim qui tales calumpniarum et ques
tionum minucias querunt ut et ipsos capillos scrutari videantur.
Item levitici. i. offerens turturem vel columbam. proiciet vesiculam. i. omnem
timorem. timor in fusa repellit. quod hoc sit altare tamen concavum. et plumas.
i. inutiles et superfluas questiones proiciet. Item eadem. xxx. vii. Si mandata
custodieritis dabo vobis pluviam in temporibus suis. Si autem dabo vobis desuper
celum ferreum. i. scripturam que non pluat vobis doctrinam. et terram eneam. i. divinam
scripturam vobis infructuosam consumetur in cassum labor vester. qui in divinis scrip
turis impenditis. que non vana intelligitis et superfluis vacatis. Item deuteronomii. c. xl. iii.
det dominus imbrem. i. doctrinam. terre tue pulverem. i. sterilem doctrinam que non
excitet germina virtutum. sed enim de celo descendet super terram.
i. doctrina mens subtilis et confusa donec conteraris eterna pena. similiter autem est
confusio quod in pulverem et cinerem redigitur. nichil subtili arista michi
adversus obest subtilitati sic nimia subtilitas pulverem ne moveas et dis
[?]spergas. nec modo involvatur et obtineatur immo excecetur.

ods unus tue. Item seneca. Aliud est populum declamantibus et assensi
one captantibus aliud his qui occisorum aures disputatione varia
aut volubili detinet. facile docet celestis philosophia non garrire. non
lingose loqui. in rebus est non in verbis. non in placere artificium licet nec in vano inere nunc
gloria et questum et litigio data. Item ne queras igitur meandrinis ac
anfractibus indoctorum laberinta sed fuge. Item qui in verba distorques et sil
labas dirigis. scilicet non potero a fugiendis petenda secernere nisi quer
tiones ferrugineas struxero et conclusione falso avertio nascens men stricto
dacium astruxero. pudeat quod ire tam seria series ludimus. Item. O pue
riles ineptie in hoc barba dimisimus. hoc est quod tristes docemus. et pal
lidi celestis philosophia aliquid pmittat. sed ut me deo parere faciat
non est locus iocandi. ad miseros advocatus es ope relaturus naufragis.
captis. egris. egentibus. vibrante securi pparantibus caput. pollicitus es ad
versus vitia ubi est pugna adversus postes herebi. adversus monstra
huius maris. Quid ergo adversus tantam mortem. minuta iacula iacularis.
subula leonem excipis. acuta sunt ista que dicis. nichil acutius arista. sed ipsa
subtilitas quedam inutilia et inefficatia reddit. Item. Valet ad hoc exem
plum de palemone qui cum esset vite perditissime sertis roseis redimitus
unguentis delibutus nebulonum et leonum turba constipatus sco
las cenogratis intrauit. pro cuius discipuli indignati sunt vehementer
solus magister illius compatiens miserie digressus est proposite disputa
tionis et disputare cepit de frugalitate et bonis moribus virtutes sin
gulas commendans eisque vitia opposita redarguens et increpans. tandem
palemon valde commotus serta de serta deposuit omnia insignia luxurie.
et lenocinij. fecalia et reticula coronulas et huiusmodi reiecit. sicque
una et acutissima disputatione gravissimus philosophus evasit.
qui leno turpissimus intrauit. Item. quod in verba captiosa componis. et
interrogantis uincula disputationis. scilicet nectis magnis telis
magna portenta. i. vitia feriuntur. Item pudet descendere ianeum
pro diis et hominibus susceptam subula armatum. pro diis. i. fide. pro hominibus. i.
bonis moribus contra vitia susceptam armatum subula. i. lem

et friuola ratione in disputatione. Item. Multa inuenissemus
necessaria nisi quesissem9 sup̄flua. Multū nb̄ tēporis ūborꝝ cauillatio
eripuit captiose ꝛ disputationes que acumen irritū exercēt. nectim9 nodos.
et ambiguā ūborꝝ designationē. q̄ nb̄ uacat q̄ ia uiuē. q. iā mori sciam9
et insta. Cauēdū ē magis ne res nos n̄ ūba decipiāt. q̄d in uicū dissimu
litudines diffinit q̄s: q̄b9 nemo unq̄m nisi dū disputat capt9 ē. res fallunt.
ideo illas discerne. Itē ille cui p bas hēt cornua n̄ tā stult9 ē. ut frontē suā
tēptet ꝛ tangat. Sic ista sine noxa decipiūt q̄m p̄stigiatorꝝ acceptabi
lia ꝛ calculi pigmeorꝝ i q̄b9 ipa fallacia delectat s; n̄ uaco ad ūsus istos i
eptias ingēs negotiū i manib9 ē. nūc mortifera mecū s. mors me seq̄t
uita fugit adūsus hec me doce. Itē. nichil turpi9 celesti philosophia
captante clamores. Itē. sit aliq̄d īt clamorē theat ꝛ scole. Itē disputa
tiones p̄parate. ꝛ effuse aurib9 ppli. plus hn̄t strepit9 minus utilitatis.
Nemo cōsiliū clare dat. submissa ūba facili9 intrant ꝛ herent. nec mul
tis op9 ē s; efficacib9 non g° clamand9 i disputationib9 theologie nec
disputand9 de friuolis. s; ut ait seneca. De iusticia. de pietate. de fru
galitate de utraq; pudicitia. s. ūtis ꝛ corporis. in disputa. tragicus
ꝛ ait. Veritatis simplex ē oro. Ideo illā iplicari n̄ oportet nec enim
q̄cq̄m minus cōuenit q̄m subdola ista calliditas animi magna conan
tib9. De pomani g° minus deliratonis acute cōcinationes. questiūcu
las inutiles ne diuci9 cū iudeis uideam9 montē seyr multiplici ꝛ īanū
circuitu. circuire. ꝛ tādiu i uesse puagando t̄am pmissionis. i. adūu
tatē theologie. nequeuntes puenire. Ideo maiora g° nat9 reb9 studeas
n̄ ūbis ut q̄cq̄d legeris. q̄cq̄d p̄dicaūis. q̄cq̄d disputaūis ad maiorē
uite ꝛ aliios exēplo. tui iformandos referas puta uite maltentia
excita. cui uicia doma fluida cherce soluta ꝯstrige cupiditatis uexa
ꝛ extīgue ignorātia illumina. Itē p disputationis utilitate ꝛ cōtra eīdem
inutilitate mouem9 exēplo antiq̄rꝝ. patriarche eīn ope ꝛ exēplo contra
idolatriam pugnauerūt. xp̄he ūbo ꝛ exēplo filios isrl' contra obedien
tiam corripierūt. apli ūbo ꝛ exēplo ꝛ morte cōtra ifidelitatē p̄dicauerūt.
doctores uero ecclie cōtra hereses i defensionē euglij disputauerūt.

Uos vero steriles in eccl(es)ia nullumq(ue) fructum ferentes inea in superfluis et
uanis questionib(us) languentes deficim(us). **Contra temeritatē disputationū.**

Simul insipiens et stultus pibunt. de stultis disputationibus **.iij.**
dictum est que licet sint inutiles. q(uia) tn̄ uident(ur) h(abe)re aliq(ui)d subtili
tatis alliciunt (et) decipiunt. licet a(ute)m stulti pant magis tn̄ insipientes
q(ui) de celestib(us) supra uires (et) supra ea que sufficiunt ad salutē inq(ui)runt qui
uespis (et) pugionib(us) dami ih(eru)m exagitare uident(ur) d(e)n(ari)o lacata facie religi
osa alibi apparuit. It(em) ap(osto)l(u)s contra tales inuehit(ur) sic n(on) plus sap(er)e q(ua)m
oportet sapere (et)c. It(em) ieremias. xv. Ve m(ihi) mat(er) mea q(ua)re genuisti
me uirum rixe (et) iudicij. alia l(itte)ra. uiru(m) discordie. u(e)l qui iudi
cet alia l(itte)ra. In uniu(er)sa t(er)ra n(on) feneraui nec feneraui(t) m(ihi) q(ui)sq(ua)m. (et) o(mn)es
maledixer(unt) m(ihi). q(uia) (est) cōtradicēdo m(ihi) (et) ego eis. ita et nos nob(is) inuicem
maledicim(us) (et) cōtradicim(us) fere in nullo cōsentientes. It(em) iob. xiiij.
Nescire insignorauit mecu(m) erunt de necessarijs. ignorātia mea q(uae).
ita (et) scia n(on) cōtra. ut scia que euanescere fac(it) (et) supbire. It(em) ecclastico.
xvij. nō exorauerunt p(ro) pcc(at)is suis antiq(ui) gigantes q(ui)b(us) cōparant(ur).
(et) asimulant(ur) curiosi. It(em) lib(er) sapie. xv. q(ui) minorat(ur) corde cogitat ina
nia. It(em) ps. xxiij. Scrutati s(unt) iniq(ui)tates (et)c. Lucas. It(em). Ecce h(ic) posi
tus ē in ruinā (et) in resurrectionē multor(um) in isr(ae)l (et) in signu(m) cui cōtra
dicet(ur). eo cui orto stati(m) cōtradictu(m) ē ei ab herode de regno passo. a scribis (et)
pharisseis de inscriptionis titulo. (et) in de humanitate ei(us) cōtradicit(ur). (et) de alijs
sacramētis cu(m) diu(er)si diu(er)sa (et) adu(er)sa. sup his sentiunt. It(em) incerta (et) occulta sa
pientie (etc). m. It(em) icta s(unt) que patet aliq(ui)b(us) iudicijs de q(ui)b(us) tn̄ pl(ur)a ignoram(us).
q(ua)m sciam(us) occulta que o(mn)io latet de q(ui)b(us) nulla h(abe)m(us) i(n)dicia. (et) h(ec) (et) i(n) illa d(eu)s (nob)is
reuelauit s(ed) nu(n)q(ui)d p(re)sumim(us) nos supare u(e)l ei eē eq(ua)les meritis. u(e)l simili
ter d(omi)n(u)s nob(is) ista reuelet? It(em) tales dic(er)e dedignant(ur). mirabilis f(ac)ta ē scientia
tua (et) n(on) potero ad eā. imo p(ro)ci(us) possit. It(em) nec h(ec) dic(er)e dignant(ur). defecerunt
ocli mei in celo. tu. It(em) ieronim(us). n(on) su(m) insip(ien)s ut credā me posse carp(er)e fruct(us)
ad plenu(m) ill(iu)s arboris. cui(us) radices fixe s(unt) in celo. It(em) tales s(unt) mamas stri
xer(unt) q(ui) p(ro) lacte sangui(n)ē eliciu(n)t u(e)l fundunt. It(em) aq(ui)s uni(us) moris q(ui)b(us)
ambulare debem(us) in domo cu(m) cōsensu faciu(n)t aq(ua)m cōtradictionis q(ui)b(us)

contradicunt et sibi inuicem et ipi in dn̄o. et ipis aq̄s. Itē ieremias. xxxv.
cōtritū ē cor meū ī medio mei cōtremuerūt ossa mea. factꝰ sū q̄i uir ebriꝰ
n̄ itelligens ⁊ q̄i homo madidus uino a facie dn̄i: a facie sc̄oꝝ uboꝝ eiꝰ.
⁊ ideo adulteris repleta ē t̄ra. qꝛ a facie maledictionis luxit t̄ra. Si ḡ a facie
dn̄i p̄maria q̄ ē diuina ēēntia ad eā intelligendā f̄cs sū q̄i uir ebriꝰ. ⁊c̄. ita
⁊ a facie eiꝰ sc̄d'aria. s. uboꝝ eiꝰ q̄ ē de illa ⁊ q̄m docet agnoscē. Itē ꝯsidātē qꝛ
discrete p̄ceptū ē hebreis ne aliq̄s infra. xx. annos ꝯstitutū egeret p̄nci
piū genesis ⁊ finē ezechielis. ⁊ cantica canticoꝝ. ḡ ꝑ classes ⁊ ad m̄su
ram ⁊ a ꝓ fideli ⁊ a prudētī dispēsatore dispēsanda ēēt esca sacre sc̄p
ture. Itē. dn̄e dn̄s. n. q̄m. am. ē. n. t. ī uni. t̄. q̄m ele. ē. m. t. s. celoꝝ.
sacre sc̄pture ⁊ n̄ possumꝰ ad eā. ⁊ ita nom̄ eiꝰ ī explicabile ⁊ ainnuabi
le. Similit̄ ⁊ magnitudo eiꝰ cuiꝰ n̄ ē finis. Itē tegēda ē archa ad reūētiā
licet detecta sit q̄ ad cerimonias. Itē sumꝰ a romanū tēpabat uisum
sacerdotis ne igrediēs tēplū nuda uidēt sc̄a sc̄oꝝ. ita ⁊ nunc tēpare
debemꝰ uisū nr̄m. Itē angl's thobie. xij. bn̄dicite dn̄m celi ⁊c̄. ⁊ eū sac̄
mentū regis abscō dē bonū ē opa aūt eiꝰ reuelare. ⁊ ꝯfitā honorificum.
Glosa ꝯmisteria dn̄i tegēda. opa u'o p̄dicāda. Vn̄ sup illū locū psalmi. Mirabil'
f̄cā ē sc̄ia. t. ex me. ⁊c̄. ⁊ tex' alibi. Mirabilia opa tua. ⁊ a. m. co. nimi.
ḡ opa dn̄i ī q̄ras de ipis ⁊ p̄emia dādisq: ꝯsiliis ī occēa tractes. Itē os n̄ ꝯmi
nuetis ex eo. Itē ossa regis ydumei ne redigatis ī cīne claudatūr puteꝰ
ne bos aut asinꝰ cadat ī eū. Itē iuxta eloq̄ū tuū da m̄ itel'. ī infra. n̄ q̄.
u nō supra. Non adeo ⁊ dicē q̄d cū eloq̄o ne t' de pari cōtēdē uideat'. Adq:
adhesi testimoniis tuis. d. n̄ sup̄. sic illi q̄ assimulant'r symoni mago
q̄ uolauit s; n̄ sup p̄ennas uētoꝝ. q̄d solus x̄ q̄ posuit tenebras latibu
lum suū q̄usq: uideamꝰ eū ī futuro faciē ad faciē. Itē sic uolātes posuer'
ī celū os suū. ⁊ l. e. t̄a. ī t̄. i. de celestibꝰ humano more tractāt ⁊ dispu
tant q̄ statuūt oclos declinare ī t̄ram. q̄bꝰ necesse ē ēē cū martino potiꝰ
respicē q̄m ī celū os pone. Itē ꝯuertit dn̄s flumina eoꝝ ī sāgnā. carna
scilic celū lem sēsū ⁊ expositionē. ⁊ imbres eoꝝ ne bi. Itē horrēdū ē de celesti
bus ⁊ sūmo bono omniū auctorē puluerem ⁊ q̄sq̄lias. ⁊ sarm̄ta
collige inlia. Vn̄ philosophus. q̄ ī maximis ⁊ reb' dubiis animo'

·i· inutil' et incipiens·

erit nauci non est. Item ieronimus. Stultum est sollicitari de eo quod
sine periculo nescitur. Itē sentite de dño ī bō. ᴛ isi. c. q. illū. q̄ eñ ambulat
simplicit̄. ambulat ꝯfident̄. n̄ dico simplicitate simulata ᴛ h̄etica.
ul' simplicitate stultitie cognata. l' siplicitate erute sine plica erro
ris ᴛ sn̄ plica curiose ᴛ famose iq̇sitionis. Itē qⁱ in geniti īfātes ratio
nabiles lac doctrine cōcupiscite. qⁱ sufficientia ᴛ minora q̄ cape potestis.
Solida ḡ monemꝰ n̄ iq̇rere multomagis ᴛ curiosa. imo phibemꝰ.
Itē nolite extollere ī altū. c. u. no. lo. adū. d. iniq̇. l' p̄sūmi blasphe
mando. l' ī morib' male docendo. l' ꝑ supbiā ᴛ curiosā disputationē
nimis īuestigando. l' p̄cepta dñi gen̄alia particularia. ᴛ localia et
tēpalia eē asserendo. ūl' uiī sacre scripture carnali expositioē leuigā
do. Itē nolite loq̇ sublimia ᴛ temeraria glātes s; recedat uetā de ore
u. scil' supflue ᴛ temerarie iq̇sitiones ᴛ p̄ua dogmata philosopho
rum. Itē dix̄ manue ad anglm̄ q̄ ei apparuit. qd̄ ē nm̄. Cui respōdit
nom̄ meū qd̄ ē ineffabile. Si ḡ de nn̄e diuinitatis phibemꝰ q̄rere.
multomagis de reb' (diuinis) curiose ᴛ supbe. Sufficiat ḡ qd̄ ipe ē. āmirabilis.
ds̄. fortis. potēs. ᴛ c̄. qd̄. l. hec s̄ nn̄a ei. Itē ieronimꝰ. Aque minori scelere
dr̄ ds̄ n̄ ee qd̄ ē q̄m negat' qd̄ ē. Itē moyses posuit t̄minos circa mōte
ne bestia q̄ tāgeret lapidaret'. Sic ᴛ x̄ patres t̄minos posuit ī mote.
ᴛ circa motes sacre scripture q̄s nō debem' transgredi ꝑ ī utile ᴛ temera
riam iq̇sitioem tāgētes eū mōte bestialit' lapidabunt'. Itē fili
inuenisti mel. s. doctrine. comede. qd̄ suffic'. ne forte satiat' euomas illd
ultra uires q̄rendo illud p̄das itellecta. Itē cū simitatē ūge tue
cū ionatha melle iunge ᴛ exhilarabunt' ocli tui ut illi. bene pseq̄
ris hostes tuos ut ille q̄r declaratio sermonū tuoꝝ. d. illuminat.
ᴛ cū n̄ obtenebrat n̄ iuoluit. ut curiosa iq̇sitio. Itē eccl'astico. uiij.
fili altiora te ne seq̇ris. ᴛ fortiora te ne scrutat' fuis s; q̄ p̄cepit ds̄
cogita illa sēp. ᴛ ī plurib' opib' ei' ꝯ n̄ eris curiosus. n̄ eñ ē necessariū
ē ea q̄ abscondita s̄ uide oclis tuis ī supuacuis reb' noli scrutari mul
tiplicit̄ ᴛ ī plurib' opib' ei' n̄ eris curiosus. ul' plurima eñ super
sensus hois ostensa s̄ t. Itē ecclīaste qd̄ necesse hoī maiora se

~ parabol'. xl viii

querere cum ignorat quod conducat sibi in uita sua. etc. Item ibidem. dixi sapi-
ens efficiar. et ipsa longius recessit a me. Multo magis quam erat et alta profundi-
tas quis inueniet eam? Item ibidem. quis talium sapiens est et quis cognouit solutionem uerbi?
Glo. diuini? Item ibidem. xxviii. Intellexi quod omnium operum dei nullam possit homo in-
uenire rationem eorum que sunt sub sole. et quanto plus laborauerit ad querendum tanto minus
sine inueniet. Item ibidem. fili pauci sint sermones tui de deo de quo et uera periculose dicuntur.
Item qui querit legem replebitur ab ea et qui curiose et studiose agit scandalizabitur
ab ea. et non inueniet illam. Item aristoteles nunquam decet nos esse magis uere-
cundiores et sobrios quam cum de diis loquimur. multo magis cum de uno deo
et uero loquimur.

De modo disputandi. iiii.

Sequitur de modo disputandi qui exigit ut sine lite et contentione fiat.
Unde ysaias aque syloe fluunt cum silentio. non litigio non cum strepitu
et tragico hiatu. Item in deuteronomio in cantico moysi fluat ut ros eloquium
meum. etc. stillando et sine impetu et effusione nimia. Item in libro regum. ii. cap.
xxiiii. posuit tenebras latibulum in circuitu suo cribrans aquas sacre scripture.
de nubibus celorum. et cribrando eas et non cum impetu fundendo tractandum est de illis
ut descendant de nubibus sacre scripture. Item. ii. epistola ad thimotheum. iiii. Non
oportet seruum domini litigare ut obstrepat studio altercandi errorem que suum
tragico defendere hiatu sed mansuetum esse ad omnes cum modestia corripientem
et disputantem. Item non in contentione. altercatio enim non decet sanctos sed collatio. In conten-
tione enim minor inuidet maiori. et se illi preferre contendit. Item. ii. ad timotheum.
iiii. Noli uerbis contendere. nichil enim utile est. nisi ad subuersionem audien-
cium. contentio nichil potest nisi subuertere dum uerbosus par uel superior
uidetur catholico homini loquenti. ideo non potest non fieri quin exciret aliquid
quod contra conscientiam dicatur. Item philosophus ad summam totius nimie tradu locu-
lari locum summissa uoce loquentem te esse iubeo. caput enim mouere brachia in-
torquere. digitos extendere. pedes supplodere totumque corpus excutere quid aliud
est nisi similitudo insanie. et te simulem pugilli ostendere. Item ysaias. c. xxx. iii.
cum desieris digitum extendere et loqui id quod non prodest. tunc placebis anime mee.
Item parabolis. xvi. Sic turpe est interrogantem hystrionum in disputatione
assimulari. si gesticulando proposuerint ita et soluendum esse nimis pro

properum autem est et periculosum maxime in questionibus soluendis.
ubi uertitur periculum animarum. Unde ecclesiastico. fili sine consilio nichil facias. et post
factum non penitebis. Item. xxxv. que interrogationem soluendo. s. manifestat.
parabit uerbis orando. meditando bene operando et sic deprecatus exaudietur
et conseruabis disciplinam. et tunc respondebit. precordia enim fatui. quasi rota carri.
etc. Job. xxvi. Veruntamen miraculum meum non te terreat. etc. Item. xxxvii.
Vir consilii non perdet intelligentiam alienam et superbus non pertimescet timorem et post
fecit cum eo sine consilio. et suis sectationibus arguetur. Item. xxxvii. fili in omnibus
cor boni consilii statue tecum non enim est tibi aliud pre illo. Item. xxix. Ante omnia
opera uerbum uerax precedat te. et ante omnem actum consilium stabile. Item. xx.
Labia imprudentium stulta. et inconsiderata narrabunt. Verba autem prudentium
statera ponderabuntur. in ore fatuorum cor illorum et in corde sapientum os illorum.
Item exemplo. sanctorum primitiue ecclesie. nec non et sanctorum eos precedentium et aliorum
seniorum predictos sequentium qui nichil soluebant ad nulla respondebant. nisi
de liberatione et consilio prehabito precedente. Item a simili. Cum enim questione
mota super titulo. uel reclusa alia tirena tanta adhibeatur sollempnitas iudicii
tam in testium probatione tam in aduocatorum productione in induciarum prelatione et ex
pectatione in accusatorum puritate. et deinde in sententie latione. quanto magis
in his ubi agitur de celestibus. de sacramentis ecclesie. de his et in quibus. s. consiliis da
dis uel non dandis uertitur periculum animarum. Item exemplo. aristotilis ad ullam et
facilem questionem sibi propositam respondentis nisi datis induciis. Unde et cum ei
proponeretur questio et difficilis theofrastus iuuenili calore adhuc inbutus ques
tionem illam se soluturum promisit in cuius solutione cum deficeret. et multum eru
besceret ait ei aristoteles. tibi opus est freno. Alii uero discipulo. s. eudemio qui cum nimis
morose et non nisi cum induciis diutinis sibi proposita soluebat. ait. aristoteles.
tibi opus est calcaribus uenam tamen ingenii hebat diuturne. De predicatione quoniam de
sequitur de textu exercitii sacre scripture. bet precedere scientias uite. v.
hoc est de predicatione. cuius ut duorum precedentium fundamentum est scientias
uite. et conuersationis bone. per quam uenitur ad illam. Unde in psalmo. michi
autem adherere deo per fidem et bonam uitam. opera fidei bonum est. deinde ponere in
domino deo meo spem meam. ut sic annuntiem omnes laudationes

tuas uel predicationes in portis filie syon. Multiplex enim est predicatio.
scilicet. eruditionis. correptionis. exortationis. excitationis. consolatio-
nis. et sustentationis beneficii. et quia tibi predicatis subseruit uos qui eis neces-
saria. et eorum perambula. Sciendum multiplicem esse uocem. est enim uox fletus.
Unde exaudiuit dominus uocem fletus mei. et est uox confessionis. deinde uox exultatio-
nis serenate scientie quam sequitur uox predicationis. Unde in psalmo. In uoce
exultationis et confessionis. et confitebimur tibi domine peccata. pro amouendis
malis. confitebimur tibi laudes. pro conferendis bonis. et tunc bene uiuentes
et operantes inuocabimus nomen tuum ut aliis bona et utilia predicemus. Unde sequitur.
Narrabimus mirabilia tua. opera creationis. et recreationis ad excitan-
dum proximum. Hic ordo attenditur in ordine medendi prius enim amouenda
sunt nociua et cetera. Item dominus in euangelio ad idem loquitur predicatoribus uos estis sal
terre. uita. uos estis lux mundi. doctrina. uita enim bona scientiam non dico
uerborum. sed uita precedit. Unde per uitam tamen aliter peruenies ad scientiam. scilicet rerum.
hec est scientia rerum quam qui diligit illa non caret. Item fili concupisti sapientiam ser-
ua mandata et dominus dabit tibi illam. Item. scilicet in perfectione eorum per opera intellectum
habui in doctrina. a mandatis tuis intellexi. Item intellectus bonus omnibus facientibus
eum. Item bonitatem et disciplinam et scientiam doce me. Item beati immaculati in uia qui a.
in l. d. Beati qui s. t. ei. et cetera. qui primo habes fundamentum in te innocentiam ambulans in lege
domini bene operando. tandem scrutare eius testimonia ut maiorem compares tibi
scientiam. Item apostolus. attende primo tibi et doctrine post. Item idem in prima epistola pre-
mittit ea que ad uitam mundam sunt. ut oportet episcopum esse sobrium. castum. et humilem.
ultimo id quod ad doctrinam inquiens. doctorem. qui uita bona precedat doctrinam et pre-
dicationem. restat enim ut eius predicatio contempnatur cuius uita uilipenditur. Item exem-
plo domini qui cepit facere et docere. Item sacerdos legalis primo induebatur super
humerali. post rationali. honera enim proximorum et propria ferenda sunt. et opera legis
implenda. primo. scilicet antequam accedas ad ratiocinationem et doctrinam. qui prius
habes uitam mundam. Item in figura horum armus separationis. et pectusculum
eleuationis congerebatur sacerdotibus. prius enim lauandum et operandum. ut sepa-
reris a malis. antequam eleueris scientia et contemplatione mentis. Item in tunica sa-
cerdotis erant mala punica per que intelligitur feruor caritatis que

ut corrigeretur eum corripuisti et monuisti. Item eo amplius detesta
bilis est invidia que oritur a bonis nature sic et fortune. contradicit enim invi
dia scientie. si quis eam naturali ingenio et exercitio sibi comparaverit. qui quam velit
ingenio cedere. iacueris. et cetera. vii. Ieronimus. in prologo ysaie. non ignoro quos pateri-
canes enim sunt invidi morsibus plurimorum. quos stimulante invidia quod con-
sequi non valent despiciunt et contempnunt et incrustant. sed legant prius et postea
despiciant. ne videantur non ex iudicio sed ex odii presumptione ignorata
dampnare. Item si oritur invidia a donis gratie contempta est. et contempnunt bonum ab
invidis dicentibus. quod bonum sunt sed ypocrisi intitulatur. ubi et sancta imitatio discer-
nitur superbiam simulat sanctam invidiam. vii. et tantis emulis actus. et iosue
emulus moysi fuit. coram quo cum discederet. quidam nescio quod sit prophetant
hic. ait moyses. utinam omnes prophetarent sicut et nos. Item apostolus. Quod si invicem
mordetis et comeditis videte ne ab invicem consumamini. Item per invidiam
veritas hebraica sed interpretationem ieronimi ubi sublata est que in in-
terpretationi eius invidet. Contra detractores. viii.

Sicut invidia filia est superbie ita et invidie filia. dens pessimus est de
tractio. quam post superbiam et invidiam redarguens apostolus in prima epistola ad
romanos. v. c. ait propterea tradidit eos in passiones ignominie reple
tos omni iniquitate. contentione. superbos. elatos. susurrones. detractores.
deo odibiles. quod diligenter notandum est. cum enim omnes malos deo odio habeat de
istis tamen dicitur deo odibiles. Item epistola ad galathas. Quod si invicem mordetis
et comeditis. videte ne ab invicem consumamini. scissa unitate fidei.
quod fit per invidiam et detractionem. Item psalmus. xc. ix. Non adhesit michi cor pravum.
decli. et cetera. Detrahentem proximo suo et cetera. Superbo oculo et cetera. Item in proverbiis. xiiii. Re-
move a te os pravum et detrahentia labia sint procul a te. Item in eodem. xxiv.
Cogitatio stulti peccatum est et abhominatio hominum est detractio. In le
vitico. xxxviii. Non maledices surdo. i. absenti non detrahes. Stul-
tus enim est sed magis excusabilis est qui presenti contumeliam infert. proditor
vero et dolosus magisque accusabilis qui absentem ledit et rodit. Item
ecclesiastes. xx. iii. Si mordet serpens in silentio et occulte nichil

lominus habet qui occulte detrahit. ergo p̄ditor serpens est serpē
tinum huius morsum ⁊ lingua venenosam. It̄ salomon. xxx. Qui de
trahit p̄ximo deo ⁊ hōi se obligat. ut in posterum. se obligat deo. ut p̄ con
tricione cordis ei satisfaciat. ⁊ ita remittat ei p̄ctm. hōi ut corporaliter ei
satisfaciat si dampnum corporale ei attulit. q2 n̄ dimittetur p̄ctm nisi res
tituatur ablatum. s3 si spūale nocum̄ ei intulit puta odiū p̄ detraccione ut n̄
amore illicitum appetat p̄ eius suggestione ⁊ huiusmodi. nūquid corporaliter
aīi ei satisfaciet. ut. s. corporaliter eam visitare teneatur ubicumque sunt ⁊ spūale
nocum̄ qd ei intulit auferre. humiliatus remitte m̄ q2 p̄ detraccione vel
alio m̄ sic lesi te. ⁊ ne amore huius inardescas. q2 eum p̄suades uel decepi te.
Videtur ex ewangelio sic ee faciendum taliter lesis. ait enim dn̄s. Si offers munus
tuum ad altare ⁊ ibi alīqd fr̄ tuus adūsū te dimitte ibi munus tuū ⁊ vad
prius reconciliari frī tuo. ⁊ sic veniens offeres munus tuum. veniens n̄ tm̄ inte
riorib3 passionib3 fidei ⁊ devotionis. s3 etiā corporis ut innuit exclusiua
dictio. Nūquid si lesi famā alicuius apd p̄latum q̄ munus dederit ei prebenda ali
as a͂ danda. teneor ei cōfiteri q2 sicut lesi ⁊ p̄benda detrahendo abstu
li. Detrahere enim ē de aliquo ⁊ plenitudine alicuius aliqd tollere. nūquid
teneor ei cōfiteri hic p̄benda conferre talē qualē abstuli detraccione. Ite͂
xxx.vij. Et dedit erugini fructus eorum. Erugo vitiū ē qd i fructib3 aura
noxia latenter operatur. hec ē invidia que bona alterius eruginat ⁊ ad
urit ⁊ consumit. hec etiā locuste. Locusta enim ore ledens ⁊ fructus
comedens ⁊ arbores. ē malitia que testimonium boni detraccione cor
rodit. hec ē etiā cinomia .i. musca canina que acute pungit. Ite͂
ad huius pestis sugillationē exemplū augustini. mitissimi ⁊ modesti suf
ficere debet. q2 plura epigrāmata sup mensam suā potuisset inscripsisse
puta contra edacitatē ⁊ loquacitatē que sepe assunt mensis. s3 .s. ne
graventur corda vr̄a crapula ⁊ cetera. Sic sumenda s͂ alimenta qm̄ medi
camenta ⁊ cetera. Memento q2 suscepisti bona in vita tua ⁊ la. sili
mala ⁊ cetera. hec domus n̄ mea ē s3 xp̄i pauperum. Maxime elegit appone
hoc epigrama et metricum. qd detraccionē amensa sua remo

ueret inquiens. Siquis amat dictis absentium rodere uitam.
Hanc mensam indignam nouerit uel iudicet esse sibi. Item iacobus in epistola ca
nonica .iiii. Nolite detrahere alterutrum fratres qui detrahit fratri aut iudi
cat fratrem suum. detrahit legi et iudicat legem. Si autem iudicat legem non est
factor legis. sed iudex. unus enim est legislator et iudex qui potest perdere et
liberare. Tu autem quis es qui iudicas proximum et detrahis legi? Omnis detrac
tor quod lex prohibet. scilicet non detrahere non operatur. uel legi detrahit et eam iudicat
qui officio suo eam priuat. ut qui peccatum occultum publice arguit. uel cum liuo
re uel libidine. uindicte uel sine premonitione. uel de contingentibus aliquid
omittat. ait enim dominus. Si peccauerit in te frater tuus et cetera. Item parabolis. xxiiii. Ne
insidieris et queras impietatem in domo iusti. id est ne queras occasionem per quam
deroges et detrahas homini iusto. Item salomon in eodem. id est detestans detractorem
uocat iaculum gladium et sagittam acutam omnem loquentem contra proximum
suum falsum testimonium quod facit detractor. sed numquam uerum detrahit loquen
do uerum de aliquo? Respondeo quod si uerum dicat de eo cum quo ad eum mendacium
est et falsum. quia contra intentem dicentis uel. Manifesta igitur detractio est ex certa
falsitate. ex ueritate est si detractor mordaci et lingua maliuola dicat uerum
de aliquo ut scilicet eum ducat in odium uel contemptum uel ut in aliquo minuat famam uel
aliquod bonum eius. Si autem compatiens et condolens et in detestationem uitii non ut du
cas modum de quo uerum locutus fuerit publicum eius peccatum coram ipsis qui nouerunt
reuelans secretum inter te et ipsum solum. uel illos qui eque nouerunt ut tu. sic saltem
illis condolentibus et corripientibus corrigatur non eris detractor uoluntas
enim et propositum distinguunt maleficium. Item psalmo. lvi. Filii hominum dentes
eorum arma et sagitte et cetera. Item. xiii. Sepulcrum patens est guttur eorum quia fetida sunt uerba adula
torium et corruptentia. linguis suis dolose agebant. iudica illos deus. sub labiis
eorum. Quorum os maledictione plenum est. Item uerbum cuiusdam sapientis. Vide et considera confor
mitatem omnium membrorum corporalium. quomodo compatiantur omnia uno membro
leso. quomodo supportent illud et foueant nolintque maculam uel uitium eius detegi
sed nec proprium quanto magis hec conformitas obseruanda esset a membris
fidelibus. scilicet qui sunt membra corporis Christi cuius ipse est caput ut scilicet inuicem sese sub

portent et condoleant. nec unum membrum turpitudinem alium mem
bri sui infirmi detegeret s; potius tegeret exemplo apostoli dicentis .i. epistola
ad corinthios .xx. Et que putamus ignobiliora corporis his habunda
tiorem honorem circumdamus. exemplo et patris familias filium prodigum ad mensam
propriam reuocantis. Item cognoscitur ex illo uersu quarto decimo. Nec fecit proximo
suo malum et obprobrium non accepit aduersus proximos suos. Tria sunt genera detractorum. quidam inue
nit et concipit detractionem habens materiam detrahendi et occasionem uel non
habens. fingit mendaciter aliquid in proximum quod crudelius est. Unde pueta quilibet
inquietus opprobria fingere ferunt. quidam audit et refert detractionem priuis
materiam inuenit. secundus eam auget et multiplicat. tercius auctoritatem
detrahendi prestat. itaque eam conuolurat. sicut de eo est auditor. de eo est detrac
tor. Unde psalmus et obprobrium non accepit. non inuenit. non fingit. non accepit et .i. non
acceptum habuit ut obprobrium et detractionem referret. non accepit et ut au
diret. Unde psalomon in parabolis .xx.vii. Time dominum fili mi et cum de
tractoribus participium non habeas. uel inueniendo. uel referendo. inueniendo audi
endo. ne commiscearis quoniam repente consurget perditio eorum et ruinam utriusque
usque quis nouit. detrahentis. scilicet et ei fauentis hoc est audientis. ergo ne par
ticipium habeas cum detractoribus sepi aures spinis ne detractionem audi
as. os etiam appone obiurgandum detrahentem. Item salomon in parabolis .2.
Uentus aquilo dissipat adulationis et detractionis. et facies tristis linguam
detrahentem. Item ieronimus in epistola ad nepotianum inquiens. Fili caue ne habeas
linguam detrahentem et aures prurientes. nulla enim est excusatio quoniam
pretendis. scilicet quod non potes uiolentiam hominibus inferre. ora eorum obstrue.
aures sepire. nulli enim inuito loqueris. ut in petra figitur sagitta. sic re
silies sepe mittentem idirigentem sic ergo lumbos tuos castos ita os. oculos
et aures castissime serua. Item psalmo .xx.iii. Posuisti nos obprobrium
uicinis. nobis. subsannationem et contemptum aliam litteram. his qui circa nos sunt. Item omelia
.xx.iiii. super cantica. In detractoribus inquit impletum est quod legitur in euangelio. in
illa die facti sunt amici herodes et pilatus. tales enim seorsum ambulabant.
pariter sedent sibi concordant et conueniunt. ut susurria et detrac

sed eam auget.

et tercius tunc refert

et plures

ciones proferant. ut in hoc sese discorditer concordes. et concorditer
discordes inveniant. Hec autem pestis. scilicet detractionis acrius caritatem impug-
nat. ledit. quam cetera vitia. Detractor enim in se caritatem extinguit. vel punit.
si eam prius habuerit. si non se vacuum altera ostendit. In auditore et quantum in
se est caritatem extinguit. proximum in odium et contemptum non tantum presentium
sed absentium et ad quoscumque volat illud venenosum et irrevocabile verbum
trahit. Duo autem sunt genera detractorum. manifestum. scilicet et occultum. Primum sine
fronte. sine ore verecundo et irreverenter. quicquid venenosi virus in buccam
venerit dente mordaci et lingua maledica evomit. Secundum vero simulate
fuco verecundie et quodam colore detractionem adumbrat et palliat eam proferens
verbis quibusdam flebilibus et plangentibus voce remissa. et vultu remisso
oculis in terra defixis. sic per me istud non innotesceret. de eo nisi alii illud
propalassent omnibus eum laudo. verum in hoc laudo. in quo doleo. melius enim egisse
se putarem et huius ac hoc genus crudelius est priori quia huiusmodi detractio. persuasibilior
est que procedere videtur ex affectu compassionis. et ita crudelior. Manifesta
detractio est. que totum virus suum sine palliatione effundit. Triplex autem le-
gitur pena detractorum pena ecclesiastici iudicii. de qua legitur in decretis.
xxvi. ca. clic. pena et occulti iudicii dei. quam in occulta fide cotidie vide-
mus. et legimus privationem. scilicet officii lingue. et hoc in hereticis. in blasfemiis.
iuvenalibus. in lingua. in lingua magniloqua et gloriosis qui os suum. scilicet ponunt
in celum in incredulis. Unde et Zacharias a doram predicit propterea modulos
loquere. in detractoribus et susurronibus deo odibilibus pena etiam mani-
festa et futuri iudicii. Unde super parabolas. Non commiscearis detracto-
ribus et cetera. Item ecclesiastico. xix. Audisti verbum adversus proximum: commoriatur et cetera.

Sicut diximus superbie filia est invidia neptis detractio.

et sic per superbiam primo mors intravit
in mundum. ita per humilitatem Christi vita primo intravit in mundum.
per aliam enim viam reversi sunt magi in regionem suam. sic enim per superbiam primo
recedimus a deo. ita per humilitatem primo accedimus ad ipsum. et cum
dominus Ihesus Christus in omnibus virtutibus polleat et commendetur. maxime in humi-

litate comendatur a deo. quod de ipsa precipue de ceteris uirtutibus sco
las celestes rex ingrediens. discite a me quia mitis sum et humilis corde.
Item aug. hanc comendans ait. Hec est aqua que non legitur in libris alienigenarum
philosophorum. Rinoceronites enim indignabundi ex sola indignatione
se ipsos occidebant. Item ieron. ad antonium monachum nolentem ei rescribere.
Dominus noster humilitatis magister disceptantibus de dignitate discipulis
statuit paruulum in medio eorum dicens. nisi quis humiliauerit se per gratiam sic
paruulus iste per naturam non potest intrare in regnum celorum. quod ne tantum docere
et non facere uideretur impleuit exemplo. quod docuit uerbo. dum piscatorum pedes la
uit. dum proditorem osculo excipit. dum loquitur cum samaritana. dum ad pedes
sibi sedente maria peccatrice de celorum disputat regno. dum ad inferis re
surgens primum muliercule apparuit. Sathanas autem ex archangelico
fastigio non ob aliam causam nisi ob contrariam humilitati superbia ruit. Iu
daicus et populus plaudens sibi. i. gentili populo uelut idolatre situle. per hanc sibi
primas cathedras et salutationes in foro uendicans. gentili populo succedente
deletus est. et ita cauda uersa est in caput. et cetera. Contra sophistas quoque seculi
et sapientes mundi petrus et iacobus piscatores mittuntur. cuius rei causa
scriptura ait. Superbis deus resistit. humilibus autem dat gratiam. Vide frater
quale et quantum malum sit superbia. scilicet quod aduersarium habet deum ob quod in euuangelio
et phariseus arrogans spernitur. et humilis publicanus auditur. decem
iam nisi fallor epistolas plenas tam officii quam precum tibi misi. cum tu econtra
obsurdescas. mutum quoque facere cogas. et domino loquente cum seruis frater
cum fratre nec loqueris. quod si raro tunc inquam nimis contumeliose crede
mihi ubi stilus uerbum prolatum auolat. scriptum permanet. Unde et stilo scriben
di maxima debetur reuerentia. ne quod nisi honestum et utile scribatur.
Verecundia prohibet tanta lesus ingererem. ut inciperes mihi rescribere. uel ira
tus. Sed quoniam et irasci hominis est et iniuriam non facere christiani. ad antiquum morem
reuertens rursum precor ut diligentem te diligas. et conseruo sermonem conser
uus impertias. Item dominus aliud dogma de humilitate ponens ait. Super
quem requiescet spiritus meus nisi super humilem et quietum et trementem sermones

meos: ac si dicat. sola humilitas me facit domum quietam. et tremente
sermones meos. Item ps. xv. Notas michi fecisti uias uite. i. humilitatis
et si enim cetere uirtutes sint uie uite. tamen nomen generale omnium humilitati
attribuitur et appropriatur. que est centrum omnium uirtutum aliarum. sicut superbie nomen
generale uitiorum attribuitur ut ibi. Emundabor a delicto maximo. generaliter de
monstratur ibi. Domine deus meus si feci istud. scilicet opus superbie que est fons et origo
aliorum uitiorum. Item beata uirgo imitatrix filii sui in cantico suo preteritis
omnibus uirtutibus quas habuit humilitatem proposuit inquiens. Respexit dominus
humilitatem. an. s. ec. e. ex h. b. m. d. o. g. Deposuit. po. de. s. et ex. h. Item
dauid psalmo. cxxx. Domine non est exaltatum cor meum et cetera. In hac uirtute precipue
commendatam dauid. Item legimus heremitam in uisione uidisse iacere mundum
plenum laqueis. et quesisse sic ab angelo sibi famulari. quis euaderet omnes
laqueos istos. cui respondit angelus. sola prudens humilitas. est enim in
cauta humilitas. que est cognata stulticie. Item notandum quod tres sunt
gradus acquirende et conseruande humilitatis. Primus est pensare quod non habeas.
Secundus quod nichil a te habeas. Tertius cogitare posse amittere quod habes. In primo
inuenis te imperfectum. tam in naturalibus bonis quam in gratuitis. In secundo te
nichil habere proprium. quid enim habes o homo quod non accepisti. et de plenitudine
eius nos omnes accepimus. et in tertio timeas ruinam et lapsum. scilicet ne auferatur a te
quod uidebaris habere. Item christus in principio sermonis sui commendans humili
tatem. quam precipuam ad fidem sancte religionem. apud matheum ait. Beati
pauperes spiritu. i. humiles quoniam et cetera. Item dauid etiam humilitatis utilitatem.
commendans ab hoc psalmo. xxx. iiij. ait quoniam tu populum humilem saluum facies et cetera.
Et item ps. xxx. Ego dixi in excessu mentis mee proiectus. s. a fa. o. t. idest hu
miliatus fecisti sui et abiectus una abiectione. ideo exaudisti uocem orationis mee.
Et in eodem. quoniam respexisti humilitatem meam. s. d. ne. a. m. Item ps. ci. Res
pexit in orationem humilium et cetera. Item ps. xx. iiij. Vide humilitatem. m. et la. m.
et di. uni. de. Prodit enim humilitas laborem penitentie. ad hoc ut dimittantur peccata.
Item in euangelio qui se exaltat exaltatione superbie humiliabitur de passione
pene. et qui se humiliat uirtute. exaltabitur in presenti et in futuro. In pre

leuti augmento uirtutum et bonorum operum. in futuro glorie
collōne. Jt̄ samuel ad saul. Regnum. li. i. xxvi. Nōne cū eēs paruus
ī oculis tuis caput ī isrl' f̄cs es. Nunc aūt q̄r f̄cs es magn' in oculis tuis.
et abiecisti sermonē dn̄i seruando agag regē amalec. 7 queq; pīguia
de grege. dn̄s abiec̄ te ne sis rex sup isrl'. s; succedet ē emulus tuus.
et g̃g: sup illū locū ait. Cū paruus fuisses ī oculis tuis nō magn' fuisti.
Cū te magnū conspicis ante paruus estimaris. econtā d'd regni sui po
tentiā corā archa dn̄i saltando dx̄. ludā corā dn̄o et uilior fiā. 7 ero
humilis ī oculis meis. Jt̄ regum. l. ij. ca. xxv. Micol irridens d'd saltā
tem et tripudiantē. 7 se rotantē brachiaq; ītorquētem et psallentem
corā archa ait q̄m gl'osus fuit hodie rex isrl'. discooperiens se aū ancil
las seruoꝝ suoꝝ. 7 nudat' ē q̄i nudetur un' de scurrijs. cui d'd. 7 ero
humilis ī oculis meis 7c̄. Sup hunc locū inq̄t g̃gor'. Liter ītueri q̄nta
ītutum. munīa d'd p̄pepar. 7 ī his oīb' q̄m forte humilitatē se serua
bat. quē eñ n̄ extollerent ora leonis frange. brachia ursi dissipa
re. audire ab omib'. hec despectis p̄orib' frīb' de p't fetantes elegi. rep
bato rege ad regni gubernacula īungi. tm̄dū ē cūtis d'd. uno lapid̄
goliam strauisse. a rege p̄posita extinctis allophilis numerosa prepu
cia reportasse. p̄missū tandē regnū p̄cepisse cūctā isrl' sine ɔtradictō
ne p't sedisse. 7 tū cū archa dei ierl'm reuocar. q̄i oblit' p̄latū q̄ se oīb'
anteire ipp'us aū archam saltar. 7 q̄i in tripudio p saltū se rotat p̄lat'q;
cunctis sese sub dn̄o mun' exequendo p̄ psalteriū extendo ɔtēpnit ū po
testas regni ad memoriā reducit' ū subiectoꝝ oculis saltando uiles
cere metuit. ū se honore p̄latū ceteris aū ei' archā q̄ dederat honorē
cognoscit corā d'o egit debilia 7 extrema uilia ut illa ex humilita
te solidaret que corā hoīb' gesserat fortia. plus stupeo d'd saltantē
q̄m pugnantem pugnando hostē subdidit. saltando corā dn̄o
semet ipm uic̄. q'd micol ex timore regij gen'is īsana humilia
tum despx̄. Notandū duo eē gen'a humilitatis male. que a se remo
uet d'd. q̄dam eñ in sublimitate constituti confitent' se eē tmere

abiecta

et favillam. sed vilitatem ab hominibus non sustinent. alii in subli
mitate constituti et favillam et cinerem se esse fatentur. et viles se esse ab hominibus
sustinent. sed intus ab hoc intumescunt. Ideo contra hos duos timores superbie
humilitatis ait David. videar et vilior fiam in conspectu domini in oculis meis. scilicet ut
et vilem me esse ab hominibus sustineam et propter humilitatem intus. scilicet in oculis cor
dis non intumescam. Item nota quod quadruplex est humilitas. est enim humilitas
nature. humilitas gratie. humilitas culpe. et humilitas pene. Prime due
coniuncte et affines sibique similes. sed tamen una earum meritoria est. De humi
litate nature dicitur: nisi quis humiliaverit se sicut parvulus iste non potest intra
re etc. De humilitate gratie dicitur: sinite parvulos venire ad me talium enim
est regnum celorum. et item confitebor tibi domine pater celi et terre. quia abscondisti hec
a sapientibus et prudentibus seculi et revelasti ea parvulis. De humilitate
culpe procedentis ex simulatione dicitur: attendite a falsis prophetis qui veniunt
ad vos in vestimentis ovium etc. De humilitate non culpe provenientis ex servili timo
re. dicit poeta. Quid spiritus michi est humili cum surgit in altum. Cuncta ferit cum
cuncta timet desevit in omnes. De humilitate pene dicitur: qui se exaltat humiliabitur.
confusione. scilicet et abiectione et pena gehennali. et item in parabolis. xxix.
in fine. Superbum sequitur humilitas pena. scilicet iehenne. confusio et abiectio. hu
milem spiritu suscipiet gloria. Item libet intueri certis et quantis exemplis humilitatis
sacra scriptura respersa sit. ut ex illis pauca que seminavit colligamus. Vide
itaque iacob matri sue obtemperantem et cum ea domi manentem a deo electum. esau
non venatorem et gaudia appetentem reprobatum. saul parvulum de post asinas in
regem assumptum et eundem factum superbum postea deiectum. Vides David parvum post
positis fratribus maioribus de post fetantes electum. Dominus et piscatorem de post retia
in discipulum elegit. infirma mundi elegit ut fortia queque confringeret. pis
catores elegit non philosophos. Unde et illud fabri filio piscatori petro.
successorem querimus non augusto. Nam regit hic animas. corpora cesar. Ob
hoc etiam preceptum in lege altare holocausti fieri concavum quod tumori inflata
repugnat. et quadrangulum propter quadraturam .iiii. cardinalium virtutum.
Dominus etiam cum esset immunis et eadem maiestate et cum patre [illegible]

celos et descendit. formam serui accepit. pauperem fabrum elegit pa
trem putatiuũ de utero ũginis paupcule ⁊ questuarie. ⁊ idiũsorio nat᷒
pannis ĩuolut᷒. ĩ modico p̃sepio collocat᷒ pastorib᷒ ⁊ humilib᷒ primo
manifestat᷒. q̃ı iã tũc dicens abscondo hec secreta natiuitatis me͛ sa
sapientib᷒ ⁊ reuelabo ea paruulis. In tẽplo ẽ cũ hostia paupũ oblat᷒.
paruo lacte p quẽ nec aues esuriit lactat᷒. ⁊ alt᷒ q̃ humilia ⁊ hūbilibus
ũbis p̃dicauit. in uili patibulo passus. ĩ sepulcro alieno posit᷒. ut g᷒
q̃cũq; es exẽplo dñi q̃nto maior es humilia te ĩ oĩb᷒. ñ tm̃ ĩ ũbis s; ĩ ope
ribus. ⁊ ĩ oĩ mẽbro tuo. ĩ gestu. ĩ habitu. ut ubicũq; potest sup̃bia hĩe
domiciliũ opponas humilitatis responsoriũ. dicens ⁊ orans cũ psal
mista. asp̃ges me ẏsopo ⁊c̃. Ob hoc ẽ monent᷒ pueri ĩ psalmus. Lau
date pueri. i. humiles dñm. sola eñ humilia respic̃ dñs. ⁊ ab illis so
lis digne laudat᷒. q̃r ñ ẽ speciosa laus ĩ ore pc̃cõris ⁊ sup̃bi. q̃r dñs alta
a longe cognoscit. ad ĩformandũ etiã humilitatẽ dñs a pueris hebreo᷎
ñ a scribis ⁊ phariseis rex appellari ⁊ laudari uoluit q̃b᷒ ei obuiã p̃cede
tibus sup asinã animal humile ⁊ mansuetũ sedit ut oĩa humilitatẽ
resonarent. laudatores. q̃r ex ore ĩfantiũ ⁊ lactentiũ. p̃. la. laudat᷒ q̃a
ĩ se ⁊ ĩ iumento cui ĩsedit se humiliauit. Ob hoc ẽ a pueris saltẽ etate
ĩ ecclĩa decantat᷒ bñdicam᷒ dño. ut ostendat᷒ oĩa nr̃a ĩ humilitate cõple
ri. eaq; debere cõdiri. alioq̃n ĩfructuosa ⁊ ĩsipida ea reputari. Itẽ iacob᷒
ĩ canonica eplã. iiij. humiliamini ĩ cõspectu dñi ⁊ ip̃e exaltabit uos. Et
ap̃ls ait ñ alta sapientes s; humilib᷒ cõsentientes ⁊ c̃. Nolite altũ sap̃e
s; magis timere ⁊ humiliare. ubi eñ sup̃bia ibi ruina. ubi uero
humilitas ibi modestia. sup̃biã seq̃t᷒ ruina ⁊ deiectio. humilitatẽ
glã ⁊ exaltatio. Melı᷒ ẽ modicũ ĩ co ⁊c̃. Meli᷒ ẽ humiliari cũ humi
libus q̃m diuidẽ spolia cũ sup̃bis. Itẽ gregori᷒. Qui humilitatẽ ñ habet
hẏpocrita ẽ. Si de humilitate ũitate ñ politica q̃d q̃dẽ uerũ ẽ hoc ĩtelli
gat᷒. q᷒ oĩs pc̃cõr caritatẽ ñ hñs hẏpocrita ẽ. q̃d uit᷒ maxime ob h̃ cum
quilibet appetat uideri q̃d ñ ẽ ⁊ celari ĩ se q̃d ẽ. talium ponet q̃ partẽ
cum hẏpocritis. q̃ ĩ pluribusq; locis sacre scripture maxime ĩ eugl̃io

suggillantur. de quibus etiam iob ait. libro. xv. c. i. hoc scio quod laus
impiorum brevis sit et gaudium hypocrite ad instar puncti. Si as- puncti.
cenderit in celum tu. ii. es &c. Si ascenderit usque ad celum superbia eius et caput eius nu-
bes tetigerit. quasi sterquilinium in fine perdetur. hic hypocrita sterquilinio comparatur
qui est paries dealbatus. De quo dicitur piger lapidabitur stercoribus suis. tales enim cum
stercoribus suis, temporalibus privantur. torquentur et angustiantur. pro illis amissis
sicque que fuerunt eorum oblectamenta vertuntur eis in tormenta. Item ieronimus. super
epistolam ad galatas. Castigans superbiam humilitatem et solatium ait. Quid
tam dignum quam scripturas legere in predicare. sacerdotium cupere. ad in ecclesia.
altare domini ministrare. sed et hec nisi quis cum omni diligentia custodie-
rit cor suum de cupiditate laudis oriuntur. videas illi plerosque quos etiam
tullius ait. libros suos de contempnenda gloria inscribere. et ipsius gloriam nominis
sui titulos prenotare. et qui de humilitate loquentes et inscribentes super-
biunt maximamque in sermone humilitatis in gloriam contendunt. Interpre- maxime
tamur scripturas sepe vertimus stilum que digna sunt lectione scribimus.
et nisi causa christi fuerit sed propter memoriam in posteros et famam in populos totus
labor irritus fiet. et erimus quasi tympanum sonans aut cimbalum crepans
vel tinniens. Videas plurosque de scripturis inter se contendere et athalan-
ticum scamna dei facere sermonem invicem provocat et si victi fuerint in-
vident in vanis que pre glorie cupidi sunt. Item ad philippenses. ca. iii. Si qua ergo
consolatio est. Item prima epistola ad corinthios. ii. Habemus thesaurum in vasis ficti-
libus ut sublimitas sit virtutis dei non ex nobis. quia vas fictile es et corruptibi-
le. saccus stercorum et cibus vermium. humiliare quia thesaurum habes in hoc
vase animam. s. vultus dei insignitam. sed agnosce dignitatem tuam in lumen vultus
qua conditus es ad ymaginem dei. sicque disce sanctam superbiam. quam gloriosus enim
ardor martirii incitat thebee legionem. Item ecclesiastici humilitatem abiec-
tionis et pusillanimitatis redarguens ait. ca. xx. Attende ne se-
ductus in stulticia humilieris. Noli esse humilis in sapientia tua ne hu-
miliatus in stulticiam seducaris. Item de eadem apostolus epistola ad titum. iii.
Nemo te contempnat sed argue cum omni imperio. super quem locum

ait augustinus. Nichil est qd adeo destruat et corrumpat ecclesiam.
sic qd dr. laicos ee meliores clericis. Itē eccl'astice humilitate simulatio
nis & fictionis corripiens. xiiij. ait. est q nequit humiliat se & interiora ei'
plena s dolo. timeas g qd dr psalmo. xc.iij. ds ultionum &c. usq; ad xv.
uersiculum timeas & uideas qd dr. lxxx.viij. tu humiliasti sic uulneratu
superbu &c. amplectere qd dr. lxxxvi. paup sum ego & in laborib. a iuu. m.
ius exaltat aut. hu. & conturbat'. ideo exaudisti uoce orois. m. d. cla. ad te.
Itē attendas & illud ieronimi. dicentis q uirtutes sine humilitate congregat. ex
aceruat. Id fac acsi puluerē in supcilium motis portet ad ictus aure
flatu dispergendum. Itē dns collectis discipulis. sermonē faciēs in monte
i cap. i no q; septenariam scalam iacob contexens humilitatē. qi fundamentum
scitatis i pmo gradu locauit apiensq; os suum dixit. Bti pauperes spu paup
tas sps est humilitas.

De mansuetudine c.

Contra pessimum ternarium superbie. s. inuidie detractionis dispu
tauimus antidotum humilitatis opponentes. circa qm bonum ē
immorari. bonum ē eni nos hic ee. i. in ea & de collactanea ipi' uirtute. s.
mansuetudine aliqua s colligenda. qr n ē mitis nisi q ē humilis & e
conuerso. Vn humilitati q uirtuti collactaneam adiungit dns mansu
etudinem i scala iacob geminam & inemam. pt humilitatē stati dicēs.
Beati mites qm ipi possidebunt terram. s. uiuentium & alibi. discite a me
qr mitis sum & hu. co. Hec comdat exeplo & auctoritate x. q mitissim'
apparuit. Vn qm tu dne suauis & mitis &c. comdat in moyse. q
mansuetissim' omnium fuit prec xpm. In andrea etia apls q mitissim'
scor legit fuisse hoc innuit interpretatio uocabuli. Dicit eni mansuet'
qi manui assuet. s. ideo sociabilis. benignus tractabilis i adūsis & contra in
iurias patiens. Vn querenti de qda religioso q multas hebat grias. qr
non pmoueret. responsum ē a monachis. qr i gratus n ē gratiosus. no
eni est mansuet. n ē satis tractabilis. Hec comendat auctoritate
sacre scripture ds psalmo. xxx.vi. v. xi. Mansueti aut hereditabt terram &c.
et psalmo. xx.iiij. v. x. Diriget mansuetos i iudicio docebit mites

vias suas. et psalmo. cxxv. v. vi. Suscipiens mansuetos dominus. hu. autem. pec.
us. ad t. et in ps. xxx.v. v. ix. Cum exurgeret deus in iudicio ut sal. fa. o. ma. terre.
apostolus argue cum mansuetudine. Jacobus in epistola. iiii. In mansuetudine sus
cipite insitum verbum quod potest saluare animas vestras. Psalmista arguet dominus pro
mansuetis terre. propter veritatem et mansuetudinem etc. quam superuenit mansue
tudo et corripiemur. Poeta et hanc approbat. Non cadit in mores feritas inamabilis
istos. nec minus a studiis dissidet ista tuis maxime quod dissidet
a studiis tuis maxime quod dissidet a studiis xaui si a nostra dissidet gentilis.
In paraboliis libro. ii. c. xvi. in fine. porro filii dei erant primi ad manum regis.
egimini celestis doctrine sue in scala iacob pt
humilitatem et mansuetudinem adiungit dominus. tercium non virtutem. sed ob
seruanciam et anguram virtutum paupertatem. de verbo rex scolas et exemplo.
scriptione que nutrix est et custodia virtutum dicens. Beati pauperes spiritu etc. paup
tatem loquor visibilem. quod sic et spiritualiter et re ipsa est sacra scriptura quam maxi
me fere singuli redolent psalmi. quam dominus non tantum verbo sed et confirmauit exemplo.
ut ad perpetuam eius imitaret posteros. sibique eam et domui sue dedicauit dicens
in euuangelio. vulpes foueas habent et volucres celi nidos. filius autem hominis non habet
ubi caput suum reclinet. nisi paupertate et questuarie ligmins uti
ante presepiolum. crucis patibulum et sepulcri sed et hoc alienum. Inde est quod dominus
mansuetos et pauperes elegit predicatores. in quibus suam fundaret ecclesiam. hoc
est quod turbis cum volentibus rapere in regem aufugit. hic est quod requisitus ad domum
regali noluit descendere. ne diuitias uideretur honorare. cum descendit ce
turionis. qui potius honoranda paupertas et amanda. hinc est quod cuidam
adolescenti diuiti dixit. si uis esse perfectus uade et uende omnia que habes et da pau
peribus et sequere me. quod non possunt diuites implere ut testatur ieronimus.
hii enim holocaustum offerre non possunt. intellige de facili. unde dominus facilius est
camelum per foramen acus intrare. quam diuitem in regnum dei. videtur tamen uerbum
possibilitatis cum negatiua particula possibilitatem neget uel facultatem.
questio est. hoc autem constat. dicit ieronimus. tanta est diuitias nec habere nec ama
re. qui uix possunt haberi et non amari. ad detestationem cuiusdam

demonis censentur diuitie. cum dicitur facite uobis amicos de mammona ini-
quitatis. mammon autem uel mammona quod est nomen demonis diuitie interpre-
tatur. Ieronimus. Vel que iniuriose acquiruntur. uel pessime distribuuntur.
uel distribuende non distribuuntur. uel distribute superbire faciunt. ad com-
mendationem paupertatis. et eius electionem libet inserere illos uersus Luca-
ni. O uite tuta facultas exigua pauperisque lares. O munera non dum intellecta
deum quibus hoc contingere muris. aut templis potuit nullo trepidare tumul-
tu. Cesarea pulsante manu. planam cuilibet armis. scit non esse casas. In
eadem fecunda uirorum paupertas fugitur: totoque accersitur orbe. cum gens quoque
perit. Diuitie autem effeminatos nutriunt et molles. Ieronimus. secundum quintilli-
anum. oratores ad pruritum et delectationem aurium. non numquam in usibus utuntur
poetarum. sed hoc non decet christianum. cum tamen de ethnicis scripturis spoliatis egyp-
tiis hebreisque dictatis. licet inducere resectis unguibus et detonsis puelle
crinibus. ubi uilitas quamdam de uanitas uel uitii suffocandi confirmet. apostolus
aduersariorum testimonio confirmat. Iuuenalis. Cantabit uacuus coram
latrone uiator. Claudianus. Viuitur exiguo melius: fortuna beatos.
Omnibus esse dedit si quis cognouerit uti. Cato. Paupertatis onus patienter
ferre memento. non est onus nisi impatientibus. Ieronimus. ad commendationem paup-
tatis. imo ad commendationem contemptionis diuitiarum ait. Hec itaque in his
que affectauimus ac magno labore ad ea contendimus. scilicet diuitias et reddit(us)
respicere debemus cum nobis offeruntur aut nichil in illis commodi aut plus in-
commodi. quedam superuacua sunt que tamen non sunt sed hoc non peruidemus et gratui-
ta nobis uidentur. que carissime constant. ex eo licet stupor noster appareat.
quod ea sola putamus emi pro quibus pecuniam soluimus. ea gratuita putamus
pro quibus nos metipsos impendimus. que emere nollemus si domus nostra nobis pro illis
esset. danda si amenum aliquid fructuosum uel pretium ad ea parati sumus per-
uenire. cum sollicitudine. cum periculo. cum iactura pudoris. libertatis et
temporis. adeo cuique nil est uilius se. Idem itaque in omnibus consiliis. rebusque faciamus
quod solemus facere quotiens ad institorem alicuius mercis accessimus. Videamus
quanti hoc quod cupimus deferatur. Sepe est maximum pro quo nullum datur.

ẽ
[...]tas

precium. Multa tibi possunt ostendere que acquisita acceptaque liber-
tatem uobis extorserunt. Nam centum si ita nostra non essent. Ieronimus. Quod stulti quam per
aliorum pericula in suum ruere. non cogitare quam onerosa sint que petimus etiam si
superflua non essent. In tobia legitur. Utinam numquam fuisset pecunia pro qua amisi-
mus te fili. lumen oculorum nostrorum. baculum senectutis nostre. In eodem .v. Suffi-
ciebat nobis paupertas nostra ut diuitias computaremus. hoc quod filium nostrum ui-
debamus. Ieronimus. super psalmum .lx.vii. super illum locum. Parasti in dulcedine
tua etc. Dicit in breuiario suo quod huius uersus explicatio. numquam melius
elucescit. quam in illo apologo flacci oratii dicentis. Seruus equum melior
pugna communibus herbis. pellebat donec. scilicet equus minor in certamine
longo. implorauit opes hominis. frenumque recepit. Sed postquam uictor uiolens
discessit ab oste. non equitem dorso frenum depulit ore. Sic qui pauperiem ueritus po-
tiore metallis. libertate caret dominum. scilicet diuitias uel auaritiam uehet improbus
atque seruiet eternum quia paruo nesciet uti. Item ita uerbum sapientis. Sepius uerius
securius ridet pauper quam diues quiescit et dormit. Unde iuuenalis. Et nos con-
silium dedimus si ille priuatus ut alte dormiret. ad hoc ualet quod dominus nouitari-
os pauperes secum sessuros in iudicio dicit. Vos qui reliquistis omnia sedebitis super
sedes .xii. iudicantes israel. Ibi enim erunt oppressi suos oppressores et reos cum
deo iudicabunt. dominus enim pauper pauperem in domo sua dedicauit. Nonne
gaudium tamen quam diuites. id est inter diuitias pauperes sunt. Ibidem et eandem habent
auctoritatem. ad idem facit quod piscatores relictis retibus et naui et uoluntate
omnia possidendi mundi nudum secuti sunt crucifixum. Illud hic facit quod adolescens
relicta sindone nudus aufugit. hoc est quod ioseph egypciace meretrici id est
mundane luxurie pallium quod ab ea trahebatur euadens reliquid. hoc est quod
apostolus dicit epistola prima. ad chorintios .x. Sic currite ut comprehendatis. omnis enim
qui in agone contendit ab omnibus se abstinet. offendiculis et sarcinulis. per
suum contrarium commendanda est paupertas. uitium enim sodomorum adinuenit
habundantia panis. id est quelibet copia diuitiarum et superbia uite. his
subsecuta est etiam ociositas. cui ipsa natura displicet et uertitur in fastidium
uel in tedium. Unde terentius. Vide quid faciat ocium et cibus alienus

Juuenalis prestabat castos humilis fortuna latinas. Gregorius pau
pertatē commendat dicens. Sepe ex eius morum infirmitas . uulnerat paupertatis
medicina curat. Beatus bernardus quesiuit a quodam abbate sibi subdito
q̃lr̃ se h'eret dom' sua. q̃ respondit. Adhuc optime ē nob' q̃ adhuc
pauperes sum' hoc unū de ē. oīa habenti qd n̄ ē q̃ uerū dicat ei. Om̄s
adulant' ei: oēs etiā confessores aulici secretarij. Diues enī amemine di
ligit'. Vn̄ lucan' felix se nescit amari. q̄uis enī credet se diligi q̄ nullū
diligit: qd aūt habenti deest. q̄ uerum dicat. patet p xerse q̄ cū tot tanta
fecisset cū per mare siccis pedib' iuisset. q̄ cū p ... nauigio cucurrisset.
Infinitū congregauit exercitū contra lacedemones et atheniēses hn̄s. ccc.
milia equitū et infinitor̄ peditū multitudinē. cū aūt quereret utrū suffi
ceret ad confutandū hostes ab oīb' una uoce responsū ē a terrē n̄ sufficere
rent ad capiendū celor̄ multitudinē et etiā audito nōie regis oēs
contra infugam acclamabant. Sz demaratus alienigena et exul aliis oīb'
adulando mencientib' solus ei dixit uerū. plus inquit uereris quā sperabis.
Moles enī ista dissona ē et n̄ apta bello sz defacili incasū ruitura et sese
oppressura p multitudine: et ita contigit. Ad idē ptinet qd nabucodono
sor p principem nabuzardā eis godoliā pfec. Diuites secū in captiuitate
traxit et potentes. Dauid paupertatē commendans ait. Exaudiuit pauperes
dn̄s et uinctos suos n̄ despexit. Ieronim'. In hoc multū commendanda ē
paupertas qr uinctos exaudiuit dn̄s et soluit. Sunt aūt de pedib' compe
des inpe. ut sitis et esuries et huiusmoi. Sunt et compedes fortune. paupertas
s. et illi adherentia. Sunt et compedes grē. Sz he duplices. quedā enī sunt
precepti. Vn̄ fili inice pedē tuū in compedes sapientie. Quedā grē pfec
cionis et consilij ut in claustralib'. Vn̄ dicunt' uiri compediti. compedes aūt
inpe: nimis hodie aggrauant'. De qb' aug'. has nimis onerat: q̄
supra necessaria accumulant. Vinctos his compedib' exaudit dn̄s.
Sunt etiā compedes culpe. Vn̄ funes peccator̄ circūplexi s' me. Jt ps.
Meminj ad talū cū magna admiratione hominū hec dixisse. diuicie
impossibile n̄ diuicie. stupebam ubi aliud ex illis, alio atq; alio lo

. co fulserunt.

De acceptione munerum multiplici. quintum decimum capitulum.

Acceptio munerū multiplex est. Prima simplex de licitorū mune
rum p illa cū innocētie acceptorū. Periculosa tn̄. qr̄ ītra uendunt
libertatē nr̄am. de q̄ sup̄ disputauim' ī fine capli de auaricia. Se
cūda ē p iīcā fcā q̄d giezīticū ul' facienda. q̄d simoniacū omissa
ul' omittēda accelerata ul' acceleranda q̄d iniquū p iusticia ī
facienda. q̄d diabolicū ē. Tercia ē de rapina occulta ul' manifesta.
puta rapina uiolenta usura furto. exaccionib' extorsionib' pecu
nie. talijs 7 ḡliu. Quarta ē p sp̄ualib' ut ordinib' sacram̄tis beneficijs
ecclasticis officijs: 7 illis annexis. cōferendis ul' collatis. ul' ñ dādis
cū alijs digne 9posuerit dare beneficiū ecclasticū. 7 q̄d magis cō
litas e 9tumeliam 7 illata sp̄u scō 7 ipediuito q̄ min' curat gr̄a ei'.
Quinta ē cū q̄s accipit p dolos curiositates 7 artē mimicam 7 histo
nicam ul' cū habundet nec egeat. Vn̄ ier. O monache si eges et
accipies poti' das q̄m accipias. si accipis 7 ñ eges rapis. Sexta ē de
illicite acq̄sitis. munā accipe 7 de si impias causas expendant' puta
ex illis cōstruant' ḡngerie 7 officine monastiorū 7 ḡliu. Cont' scd̄m
titulū h' colligunt'. Acceptores munerū p iusticia fcā acceleranda
facienda. omissa ul' p iīcia fcā. Si pastores ē 7 p̄lati ecclie similes
sūt nabal stulto q̄ tondens oues ñ respexē dd necē miserie sup con
tricione ioseph q̄ ñ sūt pastores ouiū s; tonsores excoriatores depi
latores. lupi de emūctores pecuniarū lac 7 lanā in ouib' q̄rētes lucro
intētes poti' q̄m saluti aiarū itendētes. Legit' ī p'mo libro regū. xxv.
q̄d cū dd audiss; ī deserto q̄d tōderet nabal gregē suū misit. x. iuuenes
ad eū dicētes. Quecūq; inuenit man' tua dē seruis tuis 7 filio tuo dd.
Qui respondit. q̄s ē dd. 7 q̄s ē fili' ysai. hodie icreuer' serui q̄ fugiunt
dn̄s suos accingi gladio. q̄i uindicat' ieū. q̄d audiēs abigail uxor
ei' prudens 7 sapiens nescio uiro cū panib' 7 uino 7 arietib' coctis oc
currit dd. 7 descendēs de asino 9cidit ad pedes ei' 7 ait. In me sit dn̄e
mi h' iniq̄tas. rogo te 7 obsecro. ut suscipias benedictonē hāc q̄m
attulit ancilla tua t' dn̄o meo malicia non inueniat' in te. ñ ueniat

ē in singultum et scrupulum cordis quod effuderis sanguinem uiri mei. cū con
stituit te dn̄s ducē sup isrl'. suscepit g° dd quod obtulit ei ait. Vade pacifice ī do
mum tuā. dn̄s tn̄ p't. x. dies ulciscēs dd. pcussit nabal tōsorē ⁊ mortuus ē.
Jt̄. G. xvij. tales similes s̄ labā q̄ circū uenit iacob sibi seruientē. decies: mu
bus mutauit mercedē eiq: filias uēdidit ⁊ reputauit q̄i alienas comedit
ptiū eaꝝ. ob q̄m cām cū iret ad tondendas oues rachel furata ē ydola
pris sui q̄ cariora h̄ebat ⁊ fugit. Jt̄ maximi tōsores ouiū usq: ad carnē.
Jmmo tonsores usq: ad sanguīē quod si nequerint et pilatores usq: ad pellē
ī minorib' domis exteri' nisi pulc ī ⁊ opib' ⁊ iteri' lupi rapaces. Similes s̄
absalō q̄ qui tondebat capillos tanto ampli' surgebant. q̄ agrū iacob ad
se uenire recusantes h̄ente messem ordei iussit cōburi q̄ quod p se facē
erubescit: p offitiales sub tonsores suos lenones ⁊ bailli tonsure scru
tatoresq; ⁊ idagatores rapine sue ad ipleuit. q̄b' cōsulti' ēēt lenocinio
mulierculas uenales circūducē q̄m rapine ⁊ participio pcti maioꝝ
studē cū de rapinis nil possunt restituē. Jt̄ similes s̄ tales iude q̄ uxore
mortua ascēdit ad tonsores ouiū suarū q̄ ascēdente ad tondēdas oues
tamar nur' ei' mutato habitu uiduitatis ī biuio itinīs sedit. q̄m ui
dens iudas suspicat' ē ēē meretricē. cū q̄ loco meretricis datis ei munib'
coijt. Jt̄ psalmo. xiij. Nōne cognoscēt ī fuitō oīs q̄ opant' iniq̄tatem.
multiplicē. ⁊ q̄ sūt illi ⁊ ob q̄m causā opant' iniq̄tatē. hij. s. q̄ deuorant
plebē meā cotidiana rapina ⁊ multaplici sic esca panis. i. q̄ ministio suo
utunt' ap̄p̄ capienda munia ab hoīb' n̄ ad salutē hoīum uł ad glām dei.
panis eñ cotidian' cib' ē. ⁊ suauis ⁊ simlit ipi delectant' cū cotidiana rapi
na simplices ꝑsonos absorbeāt q̄ ut tales sint. in pueniūt. q̄ dn̄m n̄ inuocauer'.
ſ; tēporalia. Jt̄ psalmo. xxv. Dextra eoꝝ repleta ē munib'. cū p iustitia p̄ciū
pecunie. laudis timoris iniuste mīe quer'. Jt̄ psalmo. cxliij. Quoꝝ os locu
tum ē uanitatē. ⁊ dextra eoꝝ dextra iniq̄tatis. q̄ potī' sinistra dicenda ē. q̄a
p his q̄ dextē s̄ tēporalia quer'. Mutantq: sic dextam ī sinistrā eūtes
n̄ ambi dext cū aiot. ſ; ambi sinistri. ideoq: nec regē eglō pinguissimū fodē
possunt. Jt̄ tales p̄ auaritia nequeunt iplere hoc mandatū. Nesciat
sinistra quod faciat dextra tua. Cum ea que sunt dextē p sinistraq: tēporalib'

faciunt. Item nec hec leua eius sub capite meo et dextra illius amplexabitur me. Sed
leua eius sub capite meo et leua eius amplexetur me. quia non habent nisi leua pro leua tantum
operantur. Item tales cum edis fetidis collocabuntur in iudicio a sinistris. sicut agnus a
dextris suauiter redolentibus quia hec non nisi sinistram querunt. Item zacarias. v. Et dixit
angelus ad me. Vide quid est hoc quod egreditur et dixi quid nam est et ait. Hec est amphora egre-
diens. et dixit. Hic est oculus omnium in terra et ecce talentum plumbi portabatur. et mulier
sedens in medio amphore. scilicet auaricia. et dixit hec est impietas. et proiecit eam in medio am-
phore. et misit massam plumbeam in os eius. Ieronimus. Olim sedit iniquitas super talentum
plumbi. nunc uero super talentum auri. nunc impletum est illud poete. Aurea nunc uere
secula plurimus auro uenit honos. Auro conficitur quicquid captatur. Iniquo neminem pretio
munere uana rogat. Item architrenius. Hoc certum mente sagaci uolue quod esse putes ru-
tili quod massa metalli ponitur ante pedes sacris non tradita dextris. Contemptum. scilicet dex-
tram dedecere probant quod tangere uitatur. calcidumque docetur. quod subducit gressibus aurum
de quo decenter ueniunt ad pectora esse consilii iactantur humo. quo sistat auare mentis
uia disce loco quod tu custodis anelus quod statione premis. quod cernere sepius ardes.
eius in amplexus pro somnia certa recurris. horrescunt tractare pii nec tunc quo gestatur.
cum bona sancta perat quantum in speculantur in illo stare nephas. et dona gerens contempnitur
aurum. Item claudianus. Hic solacia sorti communes nullo esse notas et uendit et ipse
uendere cetera cupit. Cum tandem sese duorum dicensum suspendit honos. cum pondere
iudex uergit et geminas nutat precurrante pro munere prumina lances. Vnde ieronimus. Iudex
debet esse sicut statera que modico pondere de obliquo inclinatur in aliam partem et ita iusta sicut et
iudex qui recipit munus uel personam uel aliquid preter iudicium. dum propter quod inclinatur in aliam
partem. iuste. id est iniuste munus examinat. Vnde salomon. pondus et statera iudicia domini sunt.
quia dicit propter munus uel aliud huiusmodi declinat in iniustum iudicium. siue in circumstanciis eius et
appendiciis. appendicia iudicii sunt superbum grauiter dilacio caue aduocati prestatio. et siue in
substancia siue pondus et pondus habet in domo. Vnde salomon. xxi. Habominatio est apud dominum
pondus et pondus. statera dolosa abhominabilis domino. pondus equum uoluntas eius. Item deutero-
nomio. cxxxvi. Non habebis in sacculo diuersa pondera. maius et minus. nec erit in
domo tua. Abhominabitur enim eum qui facit hoc dominus. Item uir qui excutit manum suam ab
omni munere. pecunie. laudis. timoris. gratie priuate. iniuste munere. Vnde in leuitico.
xxxix. Non consideres personam pauperis in iudicio. Augustinus. quid quod parcit

[Fólio cortado no original]

sacello pauperis misericors est in causa iniusta peruertit cor ei. Et in exodo .xxxix.
Non declinabis in iudicium pauperis. sed hoc dicit non oportet sic percipi. contempnitur enim
non pauper in iudicio. immo et a fratribus. Unde salomon. fratres hominis pauperis oderunt eum.
Salomon in parabolis. nec uidens iustitiam iudex non agnoscens. Item ieremias .xlviii.
Maledictus qui facit opus dei fraudulenter. G. pro corporalis rei premio uel pro laudis uel
uel pro humani iudicii gratia. Item ieronimus. Sic minimum habundantiam suppremi. subuale
eleuatur ingenium. ita et minimum sculum iudicis iudicium ne possit cernere uerum. Item
sic materia que accipit minimum sculum aliquod initium corruptionis sue est signum
sic a iudice qui accepit; non nisi corruptum emanabit iudicium. Item in exodo. xxxiii.
Ietro moysi quid est hoc quod facis in plebe. cur solus sedes ad iudicandum et omnis populus
prestolatur de mane usque ad uesperam. Non bonam rem inquit facis. stulto labo-
re consumeris tu et populus tecum. ultra tuas uires est negotium non poteris solus susti-
nere. sed audi uerba mea et consilia et dominus erit tecum. s. interlinearis mea. Si autem retino-
ueris multitudinem negotiorum uoluntatem etiam et honestorum. qui imponit finem sapiens
de rebus honestis ne pergrauis potissimum si tales elegerit iudices prouide de omni populo
uiros nobiles in deum timentes. ii. uel hic in de repetitur potentes qui timeant quia si
humiles fuerint in iustitie et ecclesie melius prouidetur. si superbi et mali oleum addit
caminio. Sapientes deum timentes et exodus et ueritatis dominum in quibus sit ueritas et qui
oderit auaritiam et constitue ex eis tribunos et centuriones et decanos. Sed ama-
ritia prelatorum inducit ne uel sacerdos tamen paucis preesit. ut uniuersos eos iudicet. qui iudi-
cent populum omni tempore. precipias eis dicens. audite illos et populum quod iustum est iudicate.
siue ciuis sit ille siue peregrinus nulla erit acceptio uel distantia personarum ita ut
paruum audiens ut magnum ne accipiatis personam cuiusquam quia iudicium dei est.
quod si difficilius uobis uisum fuerit aliquid referte ad me sicque dimittens populum in pace.
Item deut. xxxiiii. Iudices et magistros constitues in omnibus. Cur ergo uel duos
episcopatus et iudicium duarum ciuitatum sibi usurpat. ut ipse decet ex auaritia ab-
sorbeat mare. Cur ergo confirmarii singulis annis amouendi populo preficiuntur propter
auaritiam. In omnibus portis tuis quas dominus dederit tibi per singulas tribus tuas ut iudicent
ut legem diuine populum iusto iudicio nec in alteram partem declinent priuato
amore uel odio. nec accipies personam nec munera. quia munera excecant oculos
sapientium et mutant autoritatis inclinant. et mutant uerba iustorum

[Fólio cortado no original]

coram hominib; iuste non prece. non precio. Non durius equo. nec
remissius qđ iustum ē exigit. ut uiuas iocundū. It' cato. O uos om̄s q̄ iustū
iudiciū iudicare debetis necesse ē uos ab amore p̄uato ul' odio timore &
cupiditate ul' gr̄a singulari ēē destitutos. alioqn̄ de facili rectū iudicium
declinabitis. It' tulli' de officijs. Maxime p̄turbant officia ī amicicijs. q̄b'
& n̄ tribuere qđ recte possis & tribue qđ n̄ sit equū. cont' officiū ē. s; hui' generis
tot'. s. q̄ sit tribuenda breue & n̄ difficile p̄ceptū ē. q̄ eñ uident' utilia. ho
nores. diuitie. uoluptates. & hui' m̄ hec amicitie nūqm̄ anteponēda s̄. at neq;
cōtra rem publicā neq; cōtra iusiurandū. faciā ac si fidē amici cā. uir boni'
aliqđ faciet nec si iudex qđ erit de ipō amico. deponit eñ p̄sonā amici. & q̄a
cū p̄sonā iudicis īduit tm̄ dabit legē licet ac cōmodet nichil; p'rsus ei tribuat
nisi qđ salua fide ipsi potest ī danda sententia solū dm̄ī iuste hāt n̄ amicū.
Nam si oīa facienda sīt q̄ amici uelint n̄ amicitie tales. s; coniurationes di
cende s̄. G' ut sit iudex & talis q̄ dicat pat' & cum ius non nescio uos. It' amos
p̄pha. querite dn̄m & uiuetis ne forte cōburat'. ut ignis domi' ioseph. Uos
s. q̄ cōuertitis amaritudinē in absinthiū iudiciū & iusticiā in t'ra relinquitis.
scil' & relinquitis dn̄m facientē arcturū & orionē. q̄ subridet uastitatē sup ro
bustū. s. fortē & magnū depopulantē & p̄lium & de platione sup potentem affert.
Uh potentes potent' tormenta patient'. xx. odio habuer' in porta corripiē
tem & loquentē p̄fecte abhominati s̄. idcirco qđ diripiebatis paup'ē & pre
dam electā tollebatis ab eo domos q̄drato lapide edificabitis & n̄ habi
tabitis in eis. Uineas amantissimas plātabitis. & n̄ bibetis uinū earū.
q̄ cognoui multa scel'a ura & fortia p̄cc̄a ura. hostes iusti & iusti iudicij ac
cipientes mun'. ideo prudēs ī tempore illo tacebit. q'tp's malū ē qn̄ q̄ n̄
accepit corruptionē ex p q̄ prudēs tacet. ne det scīm canib'. querite bonū
& nō malum & dn̄s erit ubcū. odite malū & diligite bonū. & constituite in
porta iudiciū ibi n̄ ē eñ iudiciū nisi ibi. si nb' unq̄ suum' salte p̄ximis
sitū eq. Juste iudicate. fi. ho. si forte misereat' dn̄s reliquijs ioseph.
It' amos. xxx iij. Uidi dn̄m sedentē sup altare. & dix' p̄cute cardinē & cōmo
ueant' sup liminaria auaricia eñ in capite omniū & nouissimū eorum
in gladio interficiam non erit fuga eis. fugiet & non saluabitur

ex eis qui fugit etc. Item idem. ix. Hec dicit dominus super tribus sceleribus Israel et super. iiii. Non
convertam eum pro eo quod vendidit argento iustum et pauperem pro calciamentis qui conterunt super pulverem
terre. capita pauperum et viam humilium declinant. et super vestimentis pugnatis accu
buerunt et vinum dampnatorum biberunt. Item idem. xii. Numquid rugiet leo in saltu nisi habu
erit predam numquid dabit catulus leonis vocem de cubili suo nisi aliquid apprehen
derit. numquid cadet avis in laqueum terre absque aucupe. numquid auferetur laqueus
de terra antequam quid ceperit. Item. xv. Audite verbum hoc vacce pingues que estis in monte
Samarie. que calumpniam facitis egenis et confringitis pauperes. que dicitis dominis
vestris afferte. afferte et bibemus de preda pauperum allata. Iuravit dominus quia vos
et reliquie vestre in ollis ferventibus proiciemini in Emon. Item idem. xxv. Ve qui epulan
ti estis in Syon et confiditis in monte Samarie optimates capita populorum transite
in caligine descendite in Geth et videte si latior terminus eorum termino vestro est. Quasi
dicat. non tot facinorosa apud idolatras videbitis quot apud nos. ingredientes
pompatice domos Israel qui separati estis in diem malum. qui appropinquatis solio
iniquitatis qui dormitis in lectis eburneis et lascivitis in stratis vestris. agnum
de grege comedentes et vitulum de medio armenti qui canitis ad vocem
psalterii sicut David putaverunt se habere vasa cantici bibentes in phialis vinum et
optimo unguento delibuti et non compatiebantur super contritione Ioseph. hec
dicit dominus qui in capite transmigrantium migrabitis. Item Ioel. ix. Disceptabo cum
eis in iudicio. qui posuerunt puerum in prostibulo et puellam vendiderunt pro vino. ut
biberent demulcentes. scilicet et corrumpentes per munera animas effeminatas tenera
et pueriles. quas vendunt in servitutem diaboli. Item Osee. xi. Non est veritas in terra.
non misericordia. non est iudicium. sed maledictum mendacium. furtum et homicidium. inunda
verunt obliti legis dei sui. et ego obliviscar eorum et filiorum eorum gloriam eorum in
ignominiam commutabo. scilicet. sic peccata populi mei comedent. non dicit comedentes
tantum oblata pro peccatis. vel ea absolventes et destruentes per orationem doctrinam et
confessionem quod bonum est sed iustificantes impium pro muneribus et pium condempnantes. Item
idem. xiiii. Audite hoc sacerdotes et attendite domus Israel et domus regis ausculta
te. quia vobis iudicium est quoniam laqueus facti estis speculationi et rethe expansum
super Thabor. glossa. ad capiendas aves et [illegible] aviculas [illegible]. Item Amos. xxvii.
Ve vobis qui convertistis in amaritudinem iudicium et fructum iusticie in absinthium.

q̄ letamini in nobilitate gentis et potentia in nichili. Nichilū ē accep
tio psonarū. amor remissa mīa corruptio p muñ sacellū paupis et hui
modiq dicitis nūqd n̄ i fortitudine n̄ra assūpsim' nob cornua. plationis.
dn̄ationis. s; nemo assumit sibi honorē et c. Jt̄ osee. xiiij. Si fornicaris
tu isrl. n̄ delinq̄t saltē iuda. et nolite ingredi i galgala. s. uolutabrū uici
orū. et ne ascenditis i bethauē. s. i monte sup bie p' effraym que calūp
niā patiēs effraym fractus iudicio cepit abire p' sordes. Jt̄ malachias. ij.
o. sacerdotes q' despicitis nom̄ meū q' offertis sup altare meū panē pol
lutū. et dicitis. Mensa dn̄i despecta ē. Si offeratis cecū ul' claudū n̄ne
illud malū ē. offer illud duci si placuit ei et c. Quis ē i uob q' claudat hos
tia et icendat altare meū gratuito n̄ ē m' uolūtas i his ideo nec munū suscipi
am de manu u̅ra nom̄ meū polluistis mensam meam contaminastis di
centes. Ecce de labore et tulistis de rapinis claudū et languidū. et tulistis
munū. s; ego exsufflaui illud et contempsi. Jt̄ idē. iij. o sacerdotes si n̄ appona
tis cor dn̄s ut glām nomini meo. mittā i uos egestatē et maledicam
benedictionib' u̅ris. p̄iciā uob brachiū et archumi dextrē et dispgā sup
uultū u̅rm stercē sollēpnitatū u̅rar. pactū meū fuit cū leui et obser
uauit illud. ita et p̄mitua eccle' p̄ceptū et consiliū dn̄i certa q' fecerit ē iduci
possunt ad commendationē eccle' p̄mitte et blasphemie moderne et ita ope
riebatis lacrimis altare dn̄i fletu et plātu ita ū ultra n̄ respiciā ad sacrifi
ciū nec accipiā placabile q' de manu u̅ra. Jt̄ micheas. vi. Ve q' cogi
tatis inutile et opamini malū i cubilib' u̅ris mane ipletis. qd nocte trac
tatis. matutina faciūt illud q' contra dm. s. opatio contra dn̄m ē. Mari eorū et concupi
erunt agros et uiolentē tulerūt et domos rapuerūt et calūpniabant uirū et domū
ei'. uirū et hereditatē ei'. Jt̄ idē. xiij. Nōne u̅ba u̅ra bona s cū eo q' recte gradit'.
dn̄e et e contrario pp̄ls m's i aduersariū consurrexit. contra me surrexit i aduersariis. et
de sr' tunicā paupū palliū sustulistis. eos q' transibāt simplicitē conūsas
tis i bellū contra me. Mulieres ppli mei eiecistis. de domo deliciarū suarum
a paruulis earū tulistis laudē meā i ppetuū. Jt̄ xi. Principes epi sacer
dotes diaconi. Audite iacob et duces domi' isrl. Nūqd n̄ u̅rm ē scire iu
diciū. q' odio habetis bonū et diligitis malū q' uiolentē tollitis pelles et

[Fólio cortado no original]

carnem earum super eos. exteriora et interiora desuper ossibus eorum. qui comederunt carnem populi mei et pellem eorum desuper excoriaverunt et ossa eorum confregerunt et conci-dunt in lebete quasi carnem in medio olle. nequitie agendo in adinventionibus suis. Item. x. hec dicit dominus super prophetas qui seducunt populum meum qui mordent dentibus suis et predicant pacem. Et si quis non dederit in ore eorum quippiam. sanctificant auctoritate sua. quasi sancti affirmant et movent super eos prelium. quibus erit nox pro visione et tenebre pro divinatione. quod est responsum dei in illis. Item. ix. Audite hec principes domus iacob. et iudices domus israel. qui abhominamini iudicium et omnia recta pervertitis qui edificatis sion in sanguinibus et ierusalem in iniquitate. principes eius in muneribus iudicabunt. et sacerdotes eius in mercede docebant. et prophete eius in pecunia divinabant. et super dominum requiescebant. quasi dicentes auctoritatem ligandi et solvendi et sacramenta conferendi habemus. numquid non dominus in medio nostrum. non veniet super nos mala. Item. xvii. Audite vos et quis approbabit illud adhuc ignis concupiscentie et luxurie in domo impii thesaurum iniquitatis et mensura minor ire vindicta dei plena. Numquid iustificabo stateram impiam et saccelli pondera dolosa. in quibus divites eius repleti sunt iniquitate habundantes in ea loquebantur mendacium et lingua eorum fraudulenta in ore eorum. Item. xviii. Periit sanctus de terra et rectus in hominibus non est. pro avaritia et libidine omnes in sanguine insidiantur. vir fratrem suum venatur ad mortem. malum manuum suarum dicunt bonum. Princeps postulat ut fraudulenter cum precio subditos sibi dare cogant et iudex mutuo se favore obsequiis et remissione defendunt. qui sicut ab aliis iudicari volunt sic alios iudicant. in reddendo est et magnus locutus est desiderium anime sue. Item amos. xxxii. ad hebreos. xxi. Malachias. iii. epistola ad laodicenses. iii.

Contra clericos superfluis utentes se excusantes per hoc quod psallunt in ecclesia quasi officium suum implentes tantum in hoc. Et contra officiales prelatorum. xvi.

De corruptione et avaritia iudicum hucusque. hic prosequamur ut veri persequamur prelatorum fuscinulas hostia et mille alia fraudis commenta qui cum tridentibus loculos pauperum exauriunt sed piscatores pecuniarum non animarum. De fuscinulis his cum tridentibus legitur in libro regum. vi. de filiis heli quod fuscinulas et uncinos mittebant in lebetem et caldariam. et cacabum et omne quod levabat fuscinula tollebat sacerdos sibi. cui puer dicebat immolanti. da michi carnem

[Fólio cortado no original]

ut coquum sacerdoti. cum immolans incenderetur primum iuxta morem hodie adeps, et deinde tolle tibi quantumcumque desiderat anima tua. Qui respondens aiebat ei. nequaquam. nunc enim dabis. alioquin tollam vi. Super preceptum exigi. Id quoque peruenitur prelati qui stipendiis suis non contenti. per fuscinulas et officiales suos laxant retia sua in capturam pecuniarum mittentes retia in altum et in profundum pecunie: dicentes fuscinulis. Exinanite exinanite usque ad fundamentum loculorum. Horum autem officialium tria sunt genera. confessor et questor officialis vel tortor proprie. Confessor cui episcopus vices suas in spiritualibus in audiendis confessionibus et curandis animabus committit. Questor palatii. decanus archipresbyter et huiusmodi. qui intentus ex profectibus eorum ex negotiorum episcopi per fas et nefas invigilant. Prepositus ruralis prius licet deo dignior episcopo tamen est vilior. cum isto rarus est sermo. rara consultatio super reddenda rationem villicationis sue. super regimine animarum. ut quod pateat quantum amabat eas et redemptorem et summum pastorem earum. cum tortore autem et preposito frequens ei est sermo. ratiocinatio. consultatio. ut quod pateat quantum dilexit pecuniam. Sed et quod multum detestabile est, primum mittitur ad officii sui executionem sine magna fidelitatis eius examinatione prehabita. sine sacramento iuris iurandi. De fidelitate seruanda ei in regimine animarum imposito. Sed diu eorum et clericum discutitur usque ad unguem. Sed bene nouerit bursas emungere et cum asportato lucro ad dominos suos redire. Quibus tutelam questurarum prelatorum pecunie sub iuramento imposito non committitur. ut discant esse fideles in studioso lucro rapine. et quod mirabile est et execrabile istis questuram tortuaram et exactionem et prelaturam uendit ad pretium certum committitur. Qui ne dampnum et detrimentum proprie substantie incurrant, post omnes nefas exactionum [illegible] calumpniarum. rapinarum. laxant retia sua in capturam pecunie. predones effecti potius quam officiales. Horum autem duorum scilicet questoris et prepositi uiolentior est questor. Prepositus enim sepius penam certam et diffinitam reum punit. Questor uero incertam et voluntariam pro modica culpa maximam penam infligens. cuius iudicium et laqueum solo auditu timetur: Qui propterea immisericors apparet omnibus viis suis. Et quia licet verbo unumquemque proficere et docere. tales sigillatim hoc exemplo. Quidam clericus cum ad aleam omnia que habuit preter .v. solidos amisisset; cepit se deuotare deumque blasphemare. et promittere hos .v. solidos homini qui eum doceret quomodo deum magis offenderet. Clamat qui hoc doceret. sub testimonio omnium eius doctrinam confirmante

et apropriante dicens. Si dum sup̄ omnem peticionem volueris ostende. has
officialis ⁊ q̄stor epī. Jt̄ ministri ⁊ officiales p̄latoꝝ hostiola s̄ abscōdita. sub
mensa velis sub d̄aneis p q̄ furtim ingrediebant̄ sacerdotes ei᷒ ut asportarēt ⁊ devo
rarent posita a rege sup m̄sam. Q̄s occidit rex darj᷒. coꝝ fraudē ꝯpieñ. tradidit q̄;
vel i potestatē danieli. q̄ stati subūtit eū ⁊ tēplū ei᷒. Jsta ostiola abscōdita : iam
ūsa s̄ in ianuas ⁊ fores patentes. Cū eñ tc̄ bona paupū ⁊ diuitū clāculo subri
perent̄ : nūc publice ⁊ corā oīb᷒ rapiunt̄. p cōmota īfinita fraudes ⁊ novitates
extorq̄ndi pecuniā inuētas. locoꝝ iuris ⁊ ꝯsuetudinis iam habitas. Propt̄
h̄ ostiola officiales. s. p̄latoꝝ ⁊ ministros p̄ncipū : ait dn̄s p iohem̄ b̄ptam milita
bus. ⁊ ministris p̄ncipū. Neminē ꝯcusseritis aut opp̄matis. Crimē aūt ꝯcussiōis
ē cū p metū ł violētiā ab officialib᷒ exigit̄ ⁊ extorquet̄ pecunia a subditis. H᷒
criminis pena seruis statuta ē in q̄druplū. q̄ ut̄ hodie i duplū statueret̄. Jer᷒.
Ob h̄ militib᷒ statuta s̄ certa stipendia. ne dū sup̄ q̄rit̄ p̄do g̃ssēt. Jt̄ ppt̄ h̄
ait dn̄s apl̄is ⁊ ministr̄s suis. Ego elegi vos ut eatis sū mora ⁊ fructū afferā
tis : ñ rapinā. ñ lucrū tēpale. s; placatissimū. Vn̄ ⁊ seq̄t̄. ⁊ fruct᷒ u᷒r maneat.
at. S; ñnc dign᷒ ē opari᷒ cibo suo. Vbiq; : s; eo tn̄ q̄d dn̄s deffinit edētes
⁊ bibentes q̄ apd̄ illos s̄. ñq̄ ap̄ illos ñ s̄. Non ut ex delitijs ⁊ ferculis exq̄sitis.
cū singulis p singulos dies p̄uicarium suū sumat̄. Jt̄ cū anathemata ueti᷒
testamti execrarent̄ ⁊ ab oīb᷒ usib᷒ separent̄ ut anathema iericontinū de q̄ le
gitur i iosue. c. xxiij. Anathemata noui testamti. hodie ꝯsecrant̄ ⁊ laxā
tur i captām pecunie ⁊ hodie excōmunicat̄. ñ pecuniā extorq̄at̄. q̄d dn̄s
detestans ait ad iosue ppt̄ achor pollut᷒ ē pp̄ls anathemate. tuler̄ eñ d̄ ana
themate ⁊ furati s̄ atq; mētiti. ⁊ absc̄der̄ int̄ uasa sua. Vn̄ nec poterit isrl᷒
añ hostes suos s; fugiet eos donec deleat̄ ex te q̄ ꝯtaminat᷒ ē h̄ scelere. Junc
tus aūt reus achor p pauculis q̄b᷒dā reb᷒ absportatis ad uocē iosue lapida
tus ē ab omī pp̄lo. cūctaq; q̄ illi᷒ erant cū anathemate igne ꝯsūpta sunt.
Jt̄ ⁊ q̄d execrabili᷒ ē hodi excōmunicat᷒ ñ absoluit̄. ñ p̄us p̄stito sacramto
q̄d ad iuditū p̄lati stabit satisfactur᷒ de ꝯtumatia ⁊ transgressione q̄ absolu
tus stati ꝯdēpnat̄. i penā pecuniariā adūsus pp̄os. cū pactō pecunie siue
absolutione siue añ ł p̄t. p absolutione fcā fiat sy moniā. Absolutō eñ
sp̄uale ē. ptinēs ad potestatē clauiū. Si ante adiudicaret. si anathema

luum pauperibus erogarent hoc quidem tollerabile et bonum esset. Si ob
iciant hoc non esse symoniam: quia nec puniunt excommunicatos
absolvendi potestatem eis datam est. Hoc quidem verum est quo ad pene illatio
nem non quo ad absolutionem. Illa enim adeo est quod nec infligitur pena a pecu
niaria tali nisi separato ab ecclesia per annum et diem. Isti ergo et ipsi hoc
spacium anticipant. Immo etiam suspensionem modicam in penam
pecuniariam convertunt. Item officiali provincie secundum leges inhibe
tur preter provisionem necessariam. a conprovincialibus exenia et mune
ra. que usque ad quantitatem minimis excrescunt accipere. quanto ma
gis hoc in clericis esset inutilius ecclesie. Sed actus perfectus omnem aliquam
finita amministratione accepit. immo coget in amministratione eccla
stica hoc esse observandum que hodie venalis proposita vniversa conmu
tatur. Item cum in causis criminis iniuriarum transactio permittitur et indulgen
tiam et remissionem. apud forenses iudicem et in ecclesiasticis sopiant et omnem penam
pecuniariam tollant quoniam minimum agitur apud ecclesiasticos: sed solus
metus archidiaconi hodie exsufflat ab ecclesia transactionem inter
posita manu et etiam indulgentiam et remissionem iniuriarum
ad quam tenemur excepto dimittite et dimittetur vobis.
Item ut execrabile exemplum de huius horribiliter ponamus quidam pro
causa propria subire debuit iudicium aque. aqua benedicta eoque expoliato. ligato
sedente super tabulam cuppe ut demitteretur in aquam. cum remitteret adversarius omnem
iniuriam et querelam affuit questor palatii postulans ab eo nec convicto nec confesso.
.xx. libras et dimidiam ad ius principis pertinentes. Quas dare renuens: diu liga
tum est inter eos de summa pecunie solvenda maiore vel minore. Videntes autem
se non libere abire posse: aut pecuniam tamen nec modicam dabo sed iudicium experiar:
et si illesus invenerit dabo pauperibus .2. solidos. Subiit itaque iudicium et immundus
esse ostensus est. Verumque cum a sacerdote .v. solidi pro benedictione aque exigerentur in
pastum. irrisus est ab omnibus simulque questor palatii. Item adeo invasit pestes
avaritie ecclesiam quod timendum est. ne de ea possit dici a planta pedis usque ad ver
ticem. ea. non in ea sanitas. Hoc est a minimo usque ad maximum. a cupiditate
non est ieca. sa. Item quod supra scelus sacerdotum baal est. Hodie etiam a minoribus

sacerdotib. q̄i sub obtentu religionis puniendoꝝ criminum. Cum hec
fiat cā loculoꝝ emungendoꝝ. mutat͛ p̄lato q̄d omīs causas e q̄b' potest extor
queri pecunia referent͛ ad ipm̄. ꝛ q̄d nullā subticebīt etiā cū possent p se
pacē de facili int͛ partes cōponē. sicq; citati aliq̄ si sup sedūt citationi
ut contumaces excōmunicant͛. si assūt se purgaturi īcurrūt piuriū.
S; q̄stio ē ne tale iuramētū sacerdoti licitū sit ꝛ decretum. Videt͛ cum h̄
eccl'ia p maiori parte sustineat cū ammimistratio illoꝝ pendeat de supio
ri p̄lato ꝛ ita huiusmodi cause ad illū ptīi' uidet͛ expectare papa tam̄ ale
xander ī decretali q̄dā tale iuramentū sc̄psit ee ī decretū ꝛ illicitū. It̄ ad
h̄ hostiola occonalit͛ ptinet͛ canones q̄dā p hibentes aliōs ī scd̄o l' t'cio g̃ge
affinitatis coniungi coniunctos tn̄ n̄ separari concedūt q̄b' ab utente ꝛ q̄i fuscinu
lis ꝛ tridente ī captūm pecunie p libito nr̄o q̄s uoluim' coniugim' ꝛ q̄ndo
uoluim' eos separam'. q̄d si muneris ꝛ cōmunis potitis a diuo subsisteremus
nec sic contra sacramentū matrimonij ad uoluntatē n̄ram dispensare
mus. It̄ ad hoc fac' illud decretū biceps ex utraq; parte secans q̄d ē huiusmo
ne q̄s ducat filiā cōpatris sui l' cōmatris sue. nec p hibeo nec concedo. It̄ h̄ hosti
ola sunt merguli q̄s beat' martin' circa finē uite sue uidens ī flumine.
assiduis capturis piscium ītendentes ꝛ inhiantes ait. forma ig̃t demonū
hec ē q̄b' p̄cepit ut auolarent a flumine. It̄ hij s̄ musce. pdentes suaui
tatē orōnis ꝛ pacis ecclesiastice q̄s quondam abram cū flabello abegisse a
sacrificiis. s; nunc conuert' usq; in coruos ꝛ allecti cadauerib' n̄ redeunt ad
archā. It̄ hij s̄ accipitres ꝛ quecūq; aues rapaces. q̄rum omnium caro p hi
bet͛ in lege. Accipit͛ eñ dr̄ ab accipiendo. i. rapiendo. Sic eñ ī deutero
nomio. accipit͛ n̄ buī ibi. Non accipies ī pignus altam molā nec uestimentū
uidue. i. n̄ rapies. ꝛ ī apocalipsi. Sustinetis si q̄s deuorat si q̄s accipit. i.
rapit. It̄ addo uiri ecclesiastici hodie studēt auaritie q̄d n̄ ē dnī de illis dicē
funes ceciderunt m̄ ī p̄claris s; ī rapinis. fuscinulis ꝛ funib' peccatoꝝ q̄ peiores
sunt furib'. Fures eñ sibi rapiunt ꝛ furant͛. Isti aūt n̄ sibi s; ē leones ꝛ ba
nili aliene pecunie. ꝛ alij abigentes. feras ꝛ peccora ī tectu alioꝝ. It̄ hij
sunt canes ī mundi de q̄b' d' ait ī psalmo. lix. Ipi dispgent͛ ad mandican
dum ꝛ deuorandum. si u° n̄ fuerint saturati ꝛ murmurabunt. accusabit

extorquentur et rapientur. Item quam detestabilis est quod sputa flagella lanceam et clauos
et crucem christi convertimus et conflamus in fornace avaritie. In laqueos et retia pecunie. Item
si seminavimus vobis spiritualia, magnum est si carnalia vestra metamus. Cui hec seminatio
nullam messionem exigit sibi debitam. quod si non seminaveris et acceperis debitum etiam
illud iam non accipis, sed rapis et sacrilegium debitum committis. Si enim non seminaveris,
quando accipies in ratione dati et accepti cum parvum ecclesie de spiritualia et accipias tem-
poralia. Vel hoc debito apostolus cum posset accepisse abstinuit propter pseudo repel-
lendos. propter curiosos ammonendos propter avaritiam subditorum ne ab avaris et
incorreptis vel incorrigibilibus aliquid acciperet et ne impunitatem peccandi si accipe-
ret sibi emptam putarent. Sed quare hodie non nisi ab incorreptis vel criminalis acci-
pitur. a bonis nichil nisi per calumpniam. Item dignus est operarius cibo suo. id est sue persone
et familie sibi necessarie, pro modulo persone et amministrationis sue debite
non secundum seculare generationum in quibus imminet calamitas et destructio tam pauperis cenobii
tam pauperis sacerdotis. Item ad hoc valet quod apostoli cum predicarent videntes alios spiritua-
lia et correptionem nolle recipere excutiebant pulverem de pedibus suis in testimonium
illis. quasi dicant excussimus manus vestras et pulverem pedum ammunibus vestris. quasi nec
etiam modicum aliquid et comparabile pulvisculo ab incorrigibilibus accipienus.
Item non alligabis vel infrenabis os bovis triturantis. predicatori scilicet qui aream ecclesie vo-
mere predicationis excolentis. legem dei ruminanti in area ecclesie separatio est pale-
arum a granis. triturantis quasi tali debetur pabulum. sed ne aliquis infrenaret ora
predicatorum modernorum non dico ne non comederent sed ne non raperent et devorarent.
Item predicativo evangelium cum supponitur evangelio pulvinar. quod dicit leva eius et cetera.
et predicantur homines addiderunt. Cuius ergo supponitur pulvinar evangelio. qui accipis
immo rapis cum non amministres. Item officiales prelatorum non sunt solum sanguisuge illorum
qui intumescunt ut detumescant, sed colatoria illis lac rapine colantes sed
sordes peccati retinentes. Item ad hoc valet exemplum illius prelati qui pro ora omnium
subministrorum suorum confessus est singulis cum singulas calumpnias rapias. et
alia peccata confitentibus inquit. omnium istorum reus sum ego et tales longa et multa ma-
nu peccavit. An nescis longas regibus esse manus. reges locorum ecclesie prelatos.
Unde et nunc reges intelligite. Item psalmo lxi. Nolite sperare in iniquitate et
rapinis. non concupiscere. Augustinus. idem accidit in minore et raptore. predaris

[Fólio cortado no original]

et preda efficieris. tenes et teneris. rapis et rapieris: et in muscipula sicut mus
ad escam concupiscit rapinam. quam cum a raptoribus accipit. Item iob. xxv. in fine. Si adversum
me terra mea clamat etc. **Contra servientes in ecclesia non propter deo sed propter lucro temporali. capitulum. xvii.**

Iusticia et amministratio rei publice non tantum in distributione carum consistit. Verum
etiam in celebratione et collatione sacramentorum et exercitio ecclesiasticorum officiorum
sive quorumcumque spiritualium que ne pro temporalibus fiant prohibet sacra scriptura ava
ritiam sic illicite accipientium iustitiamque et dominum cum iuda vendentium in pluribus
locis sigillans. primo in evangelio. Spiritus est deus. et eos qui adorant eum in spiritu et veritate. id est
pro spiritualibus et veris bonis oportet adorare ut ad omnium spiritualium omnium executionem
amplectantur. non autem pro temporalibus sed pro eternis alioquin. nisi s. oculus tuus fuerit simplex
totum corpus tuum tenebrosum erit. Item tullius in officiis. Nullum vitium tetrius est quam
avaritia in principibus et rem publicam. Gubernantibus hiis enim rem publicam. questum
non modo turpe est. sed sceleratum necessarium et sacrilegium. Itaque quod apollo phitius
oraculum edidit spartam nulla re nisi avaritia esse perituram. id videtur non solum
lacedemoniis sed et omnibus. Sed ecclesie que hodie decidit a religione et sanctitate propter opulen
tiam et avaritiam maxime prelatorum opulentis populis predixisse. Nulla autem
re conciliare facilius benivolentiam multitudinis possunt. hii qui rei publice pre
sunt quam abstinentiam non tantum ciborum sed munerum et corporis continentia. Qui vero
prelates esse volunt et amministrationem rei publice attentant ut questum et gloriam
studeant fundamenta rei publice labefactant. Item ex eodem utero nature nati sunt
abstinentia continentia. cicero et cato. quanto magis ex utero gratie et evangelice doctrine
nasci deberent continentia et abstinentia et apostolis christiani. Item apostolus que sursum sunt querite
non que super terram. nec pro terrenis. Item dominus. primum et potissimum querite regnum dei. et hec omnia
adicientur vobis. non ait querite hec et querite illa. sed hec percipite et illa adicientur. Item leva
eius sub capite meo. non super. et dextera illius amplexabitur me. Dextera est beatitudo eterna
ad omnia que mandata et recta properant ad ipsam. Cum leva pro leva fiat numquam dextera pro leva.
Unde nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. Item hec est quod differentia constituitur inter veteris et novi
testamenti. quare hec eterna. illud temporalia huius et loco in fine in signum huius rei actum.
illius non loco deprimitur. Item obiit sandalia apostolorum et temporum inferius solas habent. superius
apertas. q. d. quod predicatio et quecumque spirituale ei annexum numquam tangat et respiciat
terrenum emolumentum nec abscondatur in terra sub vase mendacii timoris.

[Fólio cortado no original]

sꝫ solum celestia consideret libere q; sine spe cuiuscumq; emolumenti temporalis. It̄ ob hoc turi-
bulū in fundo soliditatē hēt ī superiori ū parte foramina ⁊ aperturas. q̄ ut fumus
odoris ascendat n̄ descendat respiciēs aliqđ emolumentū tēp̄ale. Qđ si respexit īmita-
tur sandalia. uel pforatur ⁊ turibulū. Et nota qđ triplici ex cā fiūt spūalia. cā
ꝓpter q̄m q̄ debet eē solus d͞s. ⁊ cā sine q̄ n̄ possꝫ fieri. ⁊ cā sui q̄ nō fierent. Si spūa-
le fit ob tēporale tamē ⁊ n̄ ꝓpter dm̄ istud execrabile ē ⁊ diabolicū. Si uero cā dei
⁊ tamen emolumentū alias n̄ facturus sit q̄ n̄ fieret eū possit. iā cā sine q̄ n̄ utitur tamen ꝓpter
q̄m pallium meū breue ē. utrumq; operire n̄ potest. Stratū meū angustū ē. utrūq;
recipere n̄ potest. Non potestis deo seruire ⁊ mammone. Et usq; claudica-
tis in duas partes. Non potestis ingredi tantum duabus uijs. Tantū n̄ tamen
necessitatis humane fragilitatis excusante. Dign̄ ē eñ operari' cibo suo. 3
It̄ apl's. ij. ad corinthios. vi. ca. Non adulterantes ūbum dei aut p questū
ut pseudo uel uana glā pdicantes. sꝫ ex sinceritate ⁊ ex deo cā dei tm̄ ⁊ corā deo
loquimur ⁊ opamur ut in illo qđ uult op' bonū ⁊ spūale intelligatur. It̄ duo s̄ fines int̄
q̄s debet concludi omne op' timor pene eius nec nemo omino finis indebit' q̄a
a pc̄cō excusat elongat nec omino debit'. qr̄ n̄ in merito consummat ⁊ amor dei. 3
s. ocl's sinist' ad supplicium ⁊ ocl's dext' ad diligendū dm̄. ubi ē g̃ tercius ad dilige-
dum inimicū cui' cā operaris. It̄ hij fines sunt. ij. mole de qb' dns̄ in deutero-
nomio. cxx. Non accipies loco pignoris alterutrū molam. s. molā timoris
maxime molam amoris dei a quacumq; ope tuo n̄ auferas. Cum g̃ pma n̄ sit me-
ritoria sui scd'a immo sine ea eē q̄damō phibetur. multo magis phibita ē tercia
mola cupiditatis uel q̄rta glē ab omni ope. ut nec tercia alterutri duarū amis-
ceat' quemadmodū eñ ius diuisa n̄ impetrat. ita nec op' sic diuisum in q̄ n̄ ē diui-
sio sub deo nec ꝓpter dm̄. sꝫ q̄ dm̄ ita ut iam n̄ sit diuisio ⁊ participatio. sꝫ par-
ticipatio illi' opis a diabolo. Sꝫ dū op' dextere operat' cā uel amore pecunie acquirende
uel none recipiende pat simoniā. Similiter si cā ⁊ timore pdende iam habite
uel recipiendū fiat. erit simoniacū. constat qđ unū malū. It̄ legitur qđ uir
de domo leuj genuit moysē de uxore sua ⁊ uidēs eū elegantem abscondit
trib' mensib'. Et tu g̃ opa tua absconde a cupiditate ⁊ uana glā ne rapi-
antur ab egyptijs ⁊ submergantur ⁊ ne fctā muliebria admixtione sinistre
reseruentur ad op' dbli. It̄ intra cubiculum tuum ⁊ clauso ostio a cupidi-

tate ⁊ uana glã. ora bene opando parentum tuum. Item cum duplex legatur
inuitatorium pl's ⁊ classicũ certiã in eccl'ia efficati ce'tis incunti denariũ. Itẽ
d'nis p'cipit pascha celebrari i azimis sinceritatis ⁊ ũitatis. Augustin'. Sine oĩ
corruptione uicior ⁊ cũ ũitate bonor opũ. Qui e' s' d'x'te cũ admisceat' sim
ilia iã in ferii 100 ueti celebrat' pascha. Pascha celebrat sacerdos q'cies ad alta
re accedit. ut agnũ paschale immolet. Itẽ ido dilexi mandata. t. s. a. ⁊ to. n̄ ꝓpt̃
aurũ ⁊ to. l' aliqd temporale ut iudeus alliciend' temporalib'. q' minor ẽ xani si spiri
talia p temporalib' egit. q' sup ea n̄ ꝓpt̃ ea tenet' dilige mandata dei cui' uit
debet ẽẽ crux ⁊ martiriũ. ut illud h' attendat plorabitis ⁊ flebitis uos n̄ conso
lationem ẽtnã. ut expectet s' in futuro ꝯferendam beatitudinẽ ẽtnã. Itẽ
augustin'. Ideo uoluit deus p baptismũ amouẽ penã ⁊ mortalitatẽ n̄ tam
sic̃ ⁊ culpã. ne delicate crederẽ' in dñm ꝓpt'. s. incitati amotionis pene quã
amore fidei ⁊ iusticie a simili dico temporalia n̄ ẽẽ ponenda allectoria p spũa
lib'. ut l' fiant. l' promti ⁊ citi' fiat ne amore pecunie ꝓpt' qm zelo iusticie cu
rrat' ad ea ⁊ ad noxẽ iocundã p'mitte ut tẽporalia melliq; sequente secdm cor
ꝯpositionẽ sanguĩe x. Itẽ psalmo. c.xi. Confitemini dño. q. lo. Augustin'. Hec
ẽ p'maria cã ꝯfessionis. q. n̄. in. ei'. h' ẽ sc'daria. Mercennari' enĩ ẽ. q' dñm ob
aliud qm ꝓpt̃ se ipm laudat. Itẽ ꝯfitebimini t' cui beneficiis ei. Gregorii'. Apud
dñm despecta ẽ hostiola ꝯfessionis qm fac' p'sperias temporalis. Ie. Sic ꝯfitẽs ore
manducat iniq'tatẽ qm i suppliciis iferni diget. Itẽ dñs i euglio. Ideo q'ris
me n̄ ꝓpt̃ me. s; q' saciaui uos panib'. Itẽ reges gentiũ dñantur eor ⁊ q' potes
tatẽ h̃t sup eos. beneficii uocant' ꝓpt̃ beneficia ab eis sibi collata. Vos aũt n̄
sic. Hoc aũt faciũt ethnici ⁊ publicani. Itẽ ad h' detestandũ ualet exẽplum
clericor male ludentiũ ad uesp'as ꝯfugientiũ inordinate ⁊ i decentẽ cũ au
dirent numos uesptinos uesp'is decantandis a foris. ⁊ p' eas i eccl'ia distribu
endos ẽẽ. Sepe tñ p'us residentiũ q'usq; pulsaret' extremũ classicũ. Itẽ exẽ
plum p'lati potentis i eccl'ia festũ a choro stephani duplex fieri. i s'iciis
decanticis ecclesiasticis. s; ñ impetrantis nisi cũ pastũ ⁊ refectionẽ annuã cle
ricis p'mitteret i sup ⁊ numos matutinales illi' uectis duplicandos ut sic
celebrarent ꝓpt' festũ numum duplicari qm sci stephani. Itẽ exemplum
ploratorum ꝯ ploratrum longobardor in exequiis mortuorũ ad fleu

dum et plangendum solo pretio conductorum. Quibus sunt similes
quidam in ecclesia psallentes et pro precio cantantes. O fere quis nummum ubi huic pres 94
tat honorem. Vos estis fratres. immo quibus disciplina est pecunia nummi decani. et dicitur quod
idolatre sunt nummi potius adorantes quam deum. non alias deo cantaturi nisi propter num
mi. Item apostolus. ii. epistola ad tessalo. ix. Omnia probate quod bonum est tenete. ab omni
specie mala abstinete vos. Non tantum licitorum esse sed et illorum que licet fieri.
et non fieri nimius intelligentibus mala videntur. Ab his que abstinere prudentes
bona non tantum coram deo sed etiam coram hominibus. Turpis autem species est et mala que
scandalizans proximum per sinistram allicere quempiam dextram. Si obicias que bona
species est ideo quod plures et frequentes sic psallunt et cantant decoque serviunt in
ecclesia. Audi augustinum. hoc improbantem cum ait. Melius est spiritualia penitus omitti
quam impure et non sincere fieri. tractari vel tangi. Item In ecclesiasticis officiis agen
dis dominus non frequentiam multorum probat sed devotionem animorum. Item pulsante
ultima campana pena ore nummarie in quadam ecclesia. repagulo que posito in portula
chori paritandam concurrerent clerici tanquam ad sollempnitatem vendendam adventum.
quidam se ieiunantes quidam super repagulum saltantes ut intrarent. quidam per maiorem
portam intrantes inordinate cum per eam non licet ingredi nisi personis ecclesie. Ob hoc etiam
turpitudinem vilis quod dictum est a quodam laico supplicanti cuidam clerico ut propter
dedecus hore illi interesset sed quod ageret si chorum intrare cupiditate tangi nota
retur a laicis. si non superbia a clericis. Item quidam prebendatus in duabus ecclesiis vicinis
vocatus horis erat affectus in una divinis in alia et ita olmerio currente
et sic utrique respondere festinante ditabatur. Item quidam ostiarius certus pensionarius
super huiusmodi stipendium distribuendum cum videret multitudinem clerico
rum horis interesse murmuravit et doluit clericosque increpare cepit dicens
quare non luditis in alea et huiusmodi eo quod assidui estis et multi. Item quod nullus quam
duas horas in ecclesia quadam que ad illas decantandas non constituta certa est
pecunia a laicis dicitur horas domini. ceteras denarii. immo diaboli. Ad has
horas decantandas et horas et beate virginis non assunt clerici sed presentes in aliis
ab his fugiunt. ut nullum opus sibi videlicet. aliquis in ecclesia. spiritus sanctus. cum illud
gratis in ea fiat. sed omne sibi vendicet. Et minus etiam in summa sicut autem
hoc miserum matrimonium constitutum decus et laudabile fuit chorum

inritare. ecclesiastica beneficia celebrare. in hijs assiduum eē. Ita nunc
dedec̄ et illaudabile eī in assiduitate istoꝝ reputent̄ magis eē cupidi q̄m
deuoti: et ita nūc nobilis ecclie quādā uenabile nomen pstat ī inq̄stu pro
meretrice sedet: **Contra cupiditatem et auariciam simoniacoꝝ. xviij.**

Si uenalitas lepraq; giezi et simonia. simonis adeo turpis ē et dampna
bilis ī approbantijs sacramētoꝝ ut sup̄ inotuit. q̄nto magis et substātijs
sacramētoꝝ precipue ī eucaristia ubi tot9 xp̄c sumit̄. fons et origo omniū
gratiarū. cū alijs sacramētis ecclie distribuant̄ p nulla turpitudine et enor
mitate pc̄i. legit̄ dn̄s ita irat9 eē et irascisse sic p uenalitate columbe. ma
xime ecclijs ab hanc eā peste purgandā et eiciendā de ecclia legit̄ dn̄s ar
dore sp̄c cōcitat9 ad horam sibi īnatā et ineffabilē mansuetudinē et paci
entiā q̄m cū exuere non potuit qui multū et misericors et c̄. qui deponēs. cū
flagello fc̄o de funiculis uendētes et emētes oues et colūbas ī tēplo eiecis
se de eo. et mensas nūmulurioꝝ euertisse altaria dei sic uocat. ppt̄ auari
ciam sacerdotū. Itē zelo dom9 dei accensus de q̄ legit̄. Zelus dom9 tue come
dit me. Dic̄ eis. Dom9 mea dom9 orōnis uocabit̄. Vos aūt fecistis eā spe
luncam latronū. In spelunca et rapit̄ et diuidit̄ pda. Latro aūt ē q̄ p̄ spūali
bus ī ecclia seq̄t̄ lucra tēporalia. q̄ et n̄ dantes nichilq; offerentes corpora
liter psequit̄ tēptans q̄m ab eis munia accipiat. et rapiat dantesq; necat spi
ritualit̄ q̄du lesionē et rapinā bonoꝝ pximi cogitat qui latro sedet ī spe
lunca. Itē domū negotiacionis faciūt ecclesiam omīs q̄ quer̄ in ea q̄ sua s̄ n̄
que ihu xpi. De q̄ et aug9tin9 ait. Nemo ī oratorio aliq̄d agat. nisi id
ad qd fc̄m ē. Vn̄ et nom̄ h̄t. Itē h eodē zelo dom9 dn̄i accensus petr9 ut imi
taret̄ magr̄m ī puniendo rabiei et heresis simoniace. ait simoni mago
estimanti sp̄c sc̄i grā eē uenalē. pecunia tua tecū sit ī pdicione optā te
h dix rapt9 ī sublime dei iudiciū puidēs ī eo pestē ecclie futurā. Eodē zelo
percussit ananiā et saphirā ita ut offerrent̄ mortui corā eo dicēs ad huc
uiuentib9. q̄m ausi estis mentiri spū sc̄o. Itē notabilit̄ notandū q̄d ad hec
adolescēs n̄ h̄ns potestatē publice amministrationis. s; satis abiect9 et uilis
int̄ eos. uendentes et ementes eiec̄ de tēplo. In h etatis et oīb9 cuilibet cōdicōis
et sex9. dans formā et exēplum accusandi increpandi et eiciendi q̄ ad pos

simus quamcumque speciem et pestem simonie. maxime venalitatem
eucharistie. Item bis legitur eiecisse vendentes et ementes. Item ubi dominus formam quod dedit non se-
mel sed sepe conscienseque vendere videntur. corripit et arguere debemus vendentem et ementem.
ut sic pestis eiciatur de ecclesia. Item si dominus ita figuram venalitatis columbe corporaliter
punivit quanto magis ipsam veritatem et lepram simonie puniet incorporaliter ma-
gis. Item si tunc cum flagello facto de funiculis punita est venalitas columbe quanto
magis nunc puniri debent non tantum cum flagello. sed cum clavis gladiis et ceteris armis
totaliter viribus impugnari. Item quanta sit enormitas huius sceleris patet ex eo quod cum
dominus homines aliis criminibus irretitos expectaret ad penitentiam ut iudam proditorem. nos
instruens ut sine ordine iudiciario peccata proximorum alia non accusemus non propalemus
sed tegamus et sustineamus. ut ipse proditionem iude. hoc solum flagitium non potuit sustinere
quin illud statim et corporaliter puniret cum cetera verbo corripuit et punivit. Item in hoc quod
vendentes columbas eiecit et mensas nummulariorum evertit. quod ibi avaritia
sacerdotum possideat ut muneribus darent non habentibus hostias ut eas sic pastores
invenirent. ostendit etiam omnem occasionem simonie omnemque facultatem
accipiendi et mulia munuscula pro spiritualibus in ecclesia. eradicandam esse et extir-
pandam. Item quod periculosius quam qui ipsum dominum pati. turpius vendi quam avida
venditur fuerit. In aliis sacramentis venalitatem aperte cernentes. i. hoc non no.
cum quidam missam in die integre duplicem faciant et duplicent. et ter faciant et mul-
tifaciant. i. multarum faciem celebrent. Item quod turpius quam si ad primam faciem et primum
introitum non offeratur aliam assumere faciem. immo terciam et quartam ut offeratur. Hii simi-
les sunt cantatoribus fabulas et gesta qui videntes cantilenam de landrico non placere audi-
toribus statim incipiunt cantare de narciso. quod si nec placuerit de alio q. ar. sit ca.
Cum cetera officia ecclesiastica in sua simplicitate puritate et institutione ma-
neant et non duplicentur. istud solum contra institutionem duplicetur constat quod obla-
tio que ad hoc offertur et non ad illa. Item ad hoc istam radicem. i. cupiditatem si-
moniace extirpandum sic. Item psalmo. lxii. Benedicam te in vita mea
et in nomine tuo non nummi non cupiditatis levabo manus meas. quas in gloriam et
honorem domini levat qui totus insistens non sua vel mundi. sed domini gloriam querit. qui
dicat. amen incipio quod me cum viciis et concupiscentiis crucifigo crucifixum. predi-
co crucifixum adoro et quod plus est crucifixum sincere confiteor. sumo aliis

manducandum distribuo. quomodo igitur manus mundo crucifixas te christe
conficientes leuabo ad aliud quam ad te precium mundi, quam ad christum, maxime ad
precium. Item simon magus qui christianus esse et miracula facere voluit propter christum repulsam passus
est a simone petro. ob quam ulciscendam quasi dixit ei. tu repulisti me et ego triump
habo de te. nunc de toto corpore ecclesie in ipsisque altaribus ponam solium cubile
et thronum et dominium meum. ut etiam presentibus angelis et quasi coadiuuantibus immo an
gelo altaris conficiente corpus domini ego in alio cum ministro altaris et meo pociar illud
pro precio conficiam. quod tamen inextricabile est. Item si ego ab altari repellor non ideo minus sed
magis simoniaca cupiditas filia mea. filia summi sacerdotis irrepet in sancta
sanctorum omnia in altaribus proponens uenalia et quod nepharium est ex oblatis sicque turpi
ter et cupide acquisitis in illis exiguntur altaria ornabuntur. secundum quod construentur
monasteria religiosorum. sic ab utentium hoc precepto apostolico. nichil interro
gantes propter conscientiam cum apostolus loqueretur ad illos tamen. qui cum ydolatris quandoque
manducabant ut illis prouiderent. Item turpius christum uendimus quam iudas ceteri proditores
ores sumus. Ille enim quem purum hominem credebat cum familia etiam eius indigens
uendidit. quem scimus dominum uerum hominem uendimus. pro xxx. argenteis nos pro
denario et precio uilissimo. Item ille penitens licet non uere. retulit et proiecit. xxx.
argenteos. in ecclesia autem non est qui turpiter acquisitos reiciat. Item cum. xxx. argen
tei precium sanguinis essent non sunt missi in corbonam. nunc ex turpiter
oblatis et acquisitis eriguntur altaria construuntur ecclesie et huiusmodi. Item cum omnia
certa intra trepident et exultet alicubi sacris simonia ipsa altaria inuasit. Item
ad eradicandam uenalitatem et pluralitatem missarum quam peperit alta
rium altarium et cupiditas ministrorum. Si semel christus immolatus est pro nobis.
semel tamen ab inuito eius uicario in die representetur immolatus. Item si semel immolatus
sufficiens fuit hostia et redemptio generis humani. sufficit unico sacerdoti
semel passum. semel in die representare immolatum. quod amplius est a malo est.
puta cupiditate magis quam deuotione. Item bis in die conficientes rursum
sunt crucifigentes. ad hebre. vi. Cupiditati sue sibi metipsis filium dei
et ostentui habentes. Item augustinus. Cotidie eucaristie communionem sumere nec laudo nec
uitupero. Verumtamen huiuscuiusque conscientie relinquo. ut si nullius sibi conscius fuit.
si spe contribulati. si cordis contriti. Si ergo augustinus. unicam sumptionem

unde sic humiliato et cordis contricto et deuoto. Nunquid interrogatus con
cessisti alicui bis in die & in ea non debere conficere. absit. Sed totis uiribus talem repu
lisses. et forte anathemate ecclesie. & matre percussisses. Item sumere eucaristiam est
omnium xpianorum conficere paucorum. & maius est conficere quam sumere. Sed detestabile est
et inordinatum. unum in die iterare. ut s. corpus domini amplius dare in die alicui quam se
mel. Ergo inordinatum et periculosum est illis quod maius est in die iterare. bis s. con
ficere. presertim cum necessitas non cogat. Item sic in exodo legitur. xxviii. c. Pre
ceptum est filiis israel ut per singula capita colligerent et unum gomor de ma
na cotidie preter quam in die. vi. tunc enim collegerunt cibos duplices. i. duo gomor
per singulos homines ut sufficeret gomor in parasceue collectum in sabbato. in quo
non licebat colligere uel aliquid operari. quod non amplius colligerant quam gomor et ultra
quam sufficiebat ad uescendum. computrescebat et uermescebat collectum. Ita
timendum est ne sacramentum altaris bis in die confectum ab uno computrescat. non dico
in sacramento. sed in conscientia conficientis. propter peccata et scelera sua. illud sic duplicantis.
In natali autem domini. tum propter sollempnitatem et quia sabbatum. tum propter myste
rium concessum est minori sacerdoti ter conficere. Maiorum autem placitum in quadam
ecclesia illa die conficere semel. in quadam bis. Sed nunc multiplicando missas coti
die celebramus natale domini. Item si predicatio assidua non fructificat sed uilescit. quanto
magis et hoc sacramentum in die iteratum uilescit et minuitur in eo cumulus deuotionis. de
tinetur?. Item in illo tempore erat sermo preciosus. quia rarus. et confectio eucaristie
preciosa. quia rara. sed nunc uilis quia totiens iterata. Item si in figura unicus agnus inmacu
latus in unica domo unica uice in pascha domino offerebatur. immolabatur totius
festiuitatis. tu peccatorum quam audes irreuerenter et assidue ipsam ueritatem figure
duplicare. triplicare multiplicare maxime sub nota et specie uenalita
tis cum de hoc altari non habeant edere qui tabernaculo corporis deseruiunt.
Item si legalis sacerdos semel in anno cum sanguine intrabat in sancta sanctorum. semel cotidie
cum incenso in sancta. propter sancta legalia ueneranda. quam tu peccator sacerdos euan
gelicus cotidie quod abhominabile est bis in die audes intrare in sancta sanctorum. immo omni
um sanctorum. sanctissima sancta et celestia pignora. sic irreuerenter et minus timorate.
que assidue et forsan sine incenso et sanguine. cum sanguine. i. cum fide
passionis et dolore cordis ab eo qui quondam sanguine per oculos emanante.

et cum lactucis agrestibus. cum incenso orationis accedit ad hec sancta. hunc enim calicem lacrime faciunt dulciorem. Item mundi quoniam si sanctus ordo cisterciensis in holocaustum est etiam deo oblatorum alarum volucrum qui evolavit a mundi per abstinentiam et macerationem carnis purgatorum et iam volantium super pennas ventorum non nisi in festis et per festis spirituali officio intitulatis audet conficere. quomodo tu peccator intrepidus audes tam sancta irreverenter bis in die tractare. Item quidam iustus advertens et considerans quod dominus in [illegible] positus fuit in monumento novo et sindone munda nec mutavit sepulcrum sed quievit in illud per sabbatum totum. in dominica et tertia die surrexit

nota

proposuit quod tantum in tertio die conficeret. uno die quiescens in proposito in quo mundaret sindonem suam et conscientiam lacrimis et penitentia ut fortius et devotius surgeret. in tertia die

re

ad corporis domini confectionem. Item si ieiunio semel tantum acceditur ad mensam corporalem quanto magis ad mensam spiritualem. sed tunc unica esca spiritualis. non spiritualiter multiplicatur per quedam extrinseca condimenta usque ad nauseam. usque ad ebrietatem. Item tales male interpretantur illum locum dominice orationis. panem nostrum cotidianum da nobis hodie. non ait bis hodie. Item ecclesiastice loco cotidianum habet sogolla. quod interpretatur epyusion

hebree

habetque duplicem interpretationem. Unde matheus interpretatur est sic panem nostrum supersubstantialem. lucas. cotidianum. Marcus peculiarem quem non substantialem et peculiarem et cotidianum sed venalem quantum in se est. et venalem biduanum et triduanum. Contra multiplicem faciem missarum. XIX.

Magnus falsitas anglos querit et dum vitant stulti vitia in contraria currunt. Sic dum vitant quidam multiplicatem missarum refugium cupiditati sue et velamen quantitates non minuentium tantum sed in monstrum incidunt. Monstruose missas bisfacientes. trifacientes. et cum apud apostolum legatur ecclesiam constare ex personis multarum facierum. nusquam legitur missa duarum vel trium facierum. Item apud poetas legimus ianum bicipitem. ydram. vii. capitum. Briareum. centimanum. Geriorem bicorporem. alium tricorporem. nusquam legimus missam bicipitem. bifaciam vel bifaciatam. Multifaciam vel multifaciatam. Monstruosius enim omni monstro est missas bifacere trifacere et huiusmodi. Item tales obviant misterio misse que exprimit officium suspiria. ordinem et gemitus prophetarum desiderantium adventum christi. Gloria laudes. Kyrieleyson. ter triplicata preces. sed nunc in missa septies triplices triplicatur misteriumque et ordo misse confunditur. Item missa

bifaciata inter introitum applicabitur: ab utro illorum denominabitur.
Si asseds q̃ ē p fidelib'. g̃ ī ea ñ debet dari osculū pacis. ul' si dt̃ obuiabit̃ generali
institutioni & ↄsuetudini eccl'e. Si a pͥmo q̃ ē in memoriā missionis sp̄c sci:
g̃ sic celebrās ñ celebrat missam p fidelib'. sicq: ñ absoluit̃ ab anniuersario l'
tricenali celebrando. & si hec ↄfitear̃. Si dicat qđ sub uno canone duas missas
celebrat: s; cui' m̃n. Nū missa cathecuminoꝝ. tm̄ erit: q̄ ñ dū hostia mi
ssa repͥsentat̃. sic g̃ porti' dicendū eēt sub duob' canonib' unā missam. qͥ
hostie misse unam repͥsentatione celebrari. q̄m duas missas sub uno ca
canone. It̄ tales obuiat̃ institutioni synodi. ul' ↄcilii puintiali tm̄. s; au
ctoritate legati romane sedis celebrate. ī q̄ p̄ceptū fuit qđ nullus nisi in
maxima necessitate. bis ī die ↄficeret. si p̄sens corp' adforet. ul' ↄiugata puri
ficanda ul' ali' casus necessari' emergeret. omnino aūt ī habitū erat ne aliq̃
necessitate urgente ita bifaciarent̃ misse. s; deposita casula p' hostiam
missam introit̃ misse cathecuminoꝝ īchoaret̃. uni & ali' p libito sacerdotis.
It̄ ob ē missio misse ab eccl'ia uniūsalit̃ aprobato. Sacerdos enī stans pͥmo in
missa ad dextrū cornu altaris significat aduentū x̄ ad iudaicū p͞plm. dextrum
q̄ sibi peculiare pͥmo redit̃ ei' a dextro cornu altaris ad sinistrū aduentū x̄
ad gentes idolatras ī q̄rum collectione ad hec innotē. redit̃ ei' a sinistro
cornu ad dextrū. significat̃ collectione ad fidem q̃ erit tp̄re helie & enoch.
q̄m anticipat q̄ mat̃at ī uno fcm̄ ē eē figurat. sic rediens freq̄nt̃ a cornu
ad cornu. cū nondum representauit hostiam eē missam. It̄ p missā
passio dn̄i q̃ de sinu patris q̄i de dextro cornu altaris uenit ī mundum
sinistrum q̄ malignum. q̃ cū ei' hora ueniret ut de hoc mundo p passio
nem transiret ad patrem missus ē hostia p nob' ī celū ascendensq: ī altum
captiuam dux̄ captiuitatem. Hac figuram misse p̄cipuā tales destru
unt. ul' falsam eē & inanem eē ostendut̃. cum a cornu ad cornu redeūt
a dextro ad sinistrum & a sinistro ad dextrum nondū missa celebrata.
It̄ insitiones ul' fictōnes missarū non auctoritas eccl'e. s; cupiditas
instituit. cui' rei ē argumētū qđ misse fauorabiliores īserunt ñ alie.
ut Salue scā parens. Sp̄c dn̄i. & Reqem eēnā. non alie ut missa [illegible]
beato lino ul' sebastiano & huiusm̄. It̄ cum cetera officia [illegible]

non inseratur. ita officium misse per cupiditatem inseratur. Multiplicatio enim orationum non est inserto officio que quisque prout libet ipsius non ideo missis licet multiplicari. Item missa sic inserta similis est ydolo nabucodonosor. de quo apud danielem primam visione cuius caput erat auro. pectus et brachia de argento. venter et femora ex ere. pedum quedam pars ferrea. quedam fictilis. Item aliunde sumenda sunt exempla. Senum quod ecclesie conventuales non habent hanc consuetudinem inserendi missas. Item exemplum de obventione prime misse debita quibusdam monachis sedem sacerdoti. quod talem sacerdotem bis in die conficere compulit cupiditas monachorum. Item exemplum de matrona parificanda. que ad secundum officium misse pro fidelibus obtulit instinctu sacerdotis non ad primum cum sederet monachus vicissim expectans oblationes primi introitus sicque delusus recessit. Item exemplum multorum paulatim ad singulos introitus offerre desistentium quorum unus sacerdoti sic missam inserenti ait. et si sic usque ad vesperam singulas inchoaveris non desistam ab oblatione donec sanctum euangelium audiam confiteor. Item exemplum de sacerdote qui iudicium inductus cautela cepit introitus multiplicare ne populus congregatus recederet. Item sic mutilantur animabus. fraudantur enim debito promisso cum habeat auctoritas. quod quanto sepius et specialius pro eis offertur sacramentum altaris tanto amplius refrigerium percipiunt. Item cum constet ecclesie quod speciales orationes valent super generales. quod si tricenale unius vel anniversario tricenali alterius annuntietur et agregetur minorabitur alterum unio utrique cum non tantum generali oratione sed et speciali utriusque anima expresso expectaret iuvari. Item nunquid missa sic inserta libatur a congregatione anima iusti. de equo quorundam rogantes ut pro amico missa celebraretur. sicque libatione consequeretur. Item exemplum de canonicis et uolentis ut anniversarium patris anniversario episcopi aggregaret. Item exemplum matrone recusantis oblatas missas a sacerdote in quadragesima decantandas pro fidelibus quos licet sibi impensam minuentes noluit tamen eas a sacerdote quadragesimali servitio obligato decantari. Si quod faciet sacerdos rogatus ab illo et ab illo tricenalia facere si non sufficit et tricenalia tricenalia pangendo dicat rogantibus multi multis ero memor altaris mee. dicat pro eis faciam tricenale non speciale ... pro agens enim generalia

lia non est absolutus a spiritualibus que supplicans sibi intellexerit puniat. Item si lici
ta est huiusmodi iniectio et pluralitas missarum tenetur sacerdos cuilibet roganti mis
sas quotas libet eas illi decantandas concedere cum petierit, pro huiusmodi in sitione
de facili possit implere. Item missa sicca est que sine gratia et humore confectio
nis eucaristie non celebratur pro fidelibus. Si ergo duo introitus premittuntur hostie
alter erit missa sicca. eque mirabilis post missam sicut et premissa hostie. Qua
re ergo premittuntur hostie in missa uisa; propter cupiditatem etiam in fraudem animarum.
Item propter duplicitatem et iniectionem missarum inuenit cupiditas nouitatem mis
sarum. sicut unicam missam de omnibus apostolis decantandam. Item missam epipha
nie uel alterius sollempnitatis omni die etiam in die pasce decantandam. cum
singula queque locum teneant formam decentem. ut tempore paschali missa et lau
des ad illud tempus pertinentes decantentur. ita in aliis temporibus ut uarietas offi
ciorum deuotionem augeat ministrorum et identitas tollat fastidium deuotio
nem. aut talium ut etiam die pasce de angelis celebrant non in uituperio. non propter scan
dalum. Item quidam cum unum anniuersaria faciunt celebrari pro se quibus obuiant
suffragia et orationes pro defunctis instituta. Item quod flens dico hoc tamen sac
erdotum quidam in artem magicam uerterunt celebrando missas super ima
gines cereas. ad imprecandum alicui. etiam alii imprecantes missam fidelium
decies et pluries decantant. ut ante decimum diem. uel post mbrem inouatum
cum mortuus sepeliatur. Item quidam iam missam pro strage infectorum cum nouorum
mirum in cautam uertentium predatorum inueniunt putantes eam esse efficacem al
lectorum ad oblationes propter fauorem occisorum. Ad hunc morbum ab ecclesia ex
pellendum unicum et hoc credo posse esse remedium. Videlicet si esset pau
citas ecclesiarum in eis eadem altarium paucitas et delectus ordinandorum de
lectus etiam in ordinatorum admittendorum insuper delectus maxime prepositorum
minorum sacerdotum. et summum remedium. aggravatio delibatum esse
augmentatio oblationum preter quam in anno die scilicet natalis domini. pasce. et
pentecostes. et in die sollempnitatis patroni ecclesie. et presente cadauere defunc
ti. et in die anniuersarii cuiuscumque. Vide in toto israel non fuisse nisi unicum ta
bernaculum. unicum etiam sub diuo altare oblationum. Inscius quidem eum ...
tare incensi. Sed in illo non offerebatur nisi modicum incensum. ...

ralitatem altarium detestans osee ait. in uicesimo quinto. Quia multi
plicauit effraym altaria ad peccandum facta sunt ei are in delictum. offerunt hostias
et dominus non suscipiet eas. Exemplo ergo unici templi in singulis ciuitatibus unica
debet esse ecclesia. uel si populosa esset ciuitas pauce ita tamen quod sub maiori
ecclesia. pluralitas enim cappellarum peperit matrimonia illegitima et plura alia
monstra extraordinaria **Contra indigne conficientes. xv.**

Quia supradicta pluralitas multiplicatio et nouitas missarum procedit ex
cupiditate et indeuotione conficientium. restat dicendum de indig
ne conficientibus et etiam sumentibus corpus christi. contra indignam ergo confectionem
nec non et indignam susceptionem. Scribens apostolus in epistola prima ad corinthios
xi. ait. probet autem se homo et sic non aliter de pane illo edat et ca
lice bibat. qui enim manducat et bibit indigne sine deuotione uel
aliter quam a domino uel ab ecclesia. institutum hoc traditum est celebrando uel
in uoluntate peccandi permanendo. non iudicet. iudicium sibi mandu
cat et bibit non diiudicans corpus domini hoc est debita ueneratione a cibis
aliis non discernens ex consuetudine conficiendi. uel sic. Item gregorius. de quo
libet indigne conficiente uel sumente corpus christi sicut et de iuda dicit dominus.
Veruntamen ecce manus tradentis me mecum est in mensa. exemplo enim iu
de filium hominis tradit quia illud inuiolabile dominici corporis sacramen
tum uiolare presumit. non secundum ritum ecclesie conficiendo. uel indigne su
mendo. talis proditor est. Vendit qui eius timore et amore neglecto ca
duca amare conuincitur et criminosa. Item augustinus. magis peccant
qui tradunt christum peccatoribus membris. quam illum qui tradidit crucifixoribus
iudeis. Item idem super psalmum. lxviii. et dederunt in escam meam fel
et cetera. quibus sunt similes indigne conficientes et sumentes. grauius enim peccant
contempnentes regnantem christum in celis. quam qui illum crucifixerunt ambu
lantem in terris. Illi enim ueritate iam posita in medio et manifesto inex
cusabiles sunt. Si non uenissem et locutus non fuissem eis peccatum non haberent.
[illegible] nunc et cetera. Hii uero pignoracula eius crucifixerunt. non operis ora
[illegible] nosce illis et cetera. Item sicut iolsius apulia in inferno conuictus
[illegible] sacrificans etiam a domino inuitatus non ausus est illum uenire

dum angelis et reuerendum dominum iacentem tangere. quoniam tu peccator et pollutus
non dico iacentem sed totum christum dominum et hominem non tantum tangere sed in ergastulo cor-
poris polluti quasi includere et incarcerare presumis. Ut si ille timuit christum
baptizare aqua a quo debuit baptizari. quanto magis peccatrix anima a quo tota debes
inhabitari illum totum in uili hospiciolo corporis tui non uereris habitare.
Item si marie in tanto feruore dominum diligenti eique tam deuote uiuo et mor-
tuo obsequenti dictum est noli tangere nondum enim ascendi ad patrem meum in cor-
de tuo. si ei uiuenti non permissum tangere scabellum pedum eius exteriorem que non cre-
didit eum esse equalem patri. quod assumpto celo equalis sit ei. quoniam hunc .s. ad ce-
leste conuiuium. ad celeste epulum intrasti non habens uestem nuptialem .s. carita-
tem. Item si oza qui manum extendit ad archam figuralem ne declinaretur bobus
recalcitrantibus a domino ad mortem percussus est. Quanto magis peccator timeat a domino
qui indigne ueram archam .s. corpus christi conficit uel sumit. Ille tamen debito of-
ficio quia leuita erat et sacerdos accessit ad subleuandam archam sed indig-
ne. Dicitur enim ebrei quod nocte precedenti concubuerat cum uxore sua. quan-
to magis autem puniuntur accedentes ad corpus christi masculorum concubinorum
uel meretricum concubitores. Item si ozias qui presumpsit offerre incensum domino
contra officium sacerdotum a domino lepra percussus est. quanto magis lepra immo morte
eterna percutietur a domino qui indigne hostiam celestem domino presumpsit immolare.
Item ex institutione ecclesie primitiue lecto euangelio dicebatur cathecuminis. exite.
exite. Si igitur nullis christi humilibus caritate non licuit interesse confectioni corporis
domini. inquirere nimidum est in liberis clericis et non humilibus caritate tantum sacra-
mentum conficere uel sumere. Indubitanter autem dico ministros altaris sic con-
ficientes uel sumentes mortaliter peccare. Quidam tamen quod feratis uasa domini.
utrum tu pecces mortaliter quod sis in suburbio et choro ecclesie. quod tu tamen minus
es altaris per deuotionem et consensum debes corpus christi conficere et spiritualiter et sacra-
mentaliter sumere. non diffinio tamen tutum est eis timendum cum adhuc sint in
uia clerici. quod tamen sit confectioni corporis domini cum cathecuminis etiam scis non
licet interesse. Item constituite diem sollempnem. Nota firmitatem stabilitatem
animi in bono dicentem uiuentium ut dicatis hec dies quam fecit dominus [illegible]
et sollempnem. ut reliquie cogitationis diem festum agant deo [illegible]

scīē et hoc ingdensis omnium articloꝝ. fidī ūtatū bonoꝝ opm lac̄ma
rū. que hoc poclm faciūt dulciorē. Abstinentiaꝝ p̄uialium q̄ accedē
cupitis usq; ad cornu altaris. ad corp⁹ xp̄i ↄficiendum ul' sumēdū. It
si dn̄s p̄cipit agnū paschalē et figālem comedi assum igni. & cū lac
tucis agrestib⁹ et hoc succinctis renēs tenentib⁹ baclos in manib;. Quto
magis p̄cepit ne ad esum ūi agni paschal' q̄s accedat n̄ cū amaritu
dine cordis & igne penīē decoctus etiā in clibano ↄsc̄ sci. Calc⁹ sibi insi
ↄsci⁹. foris totus ūtutib⁹ indut⁹. ut nec in pedib; sit discalciat⁹. s; insi
de ūtutib;, affectib⁹ opib⁹ bonis solid⁹. It ad ↄtrtōrē incitādum acce
dētib; ad eucharistiam ualet exēplū illi⁹ scē peccatcis egyp̄ciace que
in desto penīam agēs semel in hoc sacēnto. p xl. annos uisitata est
a dn̄o p̄zorimā abbēm ūenitatū illi⁹ deserti cui p̄mo ↄfessa ē secdō
accedēs ad eā ut daret ei eucaristiā in aduētum corpis dn̄ici tota ē
effusa in lac̄mas. licet enī singlis dieb; lac̄mata fūit. tūc āplius
et fere usq; ad effusionē ocloꝝ. Vn̄ his cunctis. s. ↄdēsis & sup̄dictis
ea pattis ueū ad calicē pietatis. Se totā mactat lac̄mis caliciq; co
aequat. It de indigne accedētib; ad h' altare ↄqueritur dn̄s dicēs. De
derūt in escā meā fel amaritudinē peccati sui & in siti meā q̄r eos si
tiui ut biberē eosq; m' in corpa se potauerūt me aceto. acredine s̄
p̄uitatis sue. S; intuēdum q̄d dn̄s cū gustass; acetū noluit bibē.
ita n̄ tales sibi incorpat. & si sacram̄talit' eucharistiā sumāt. q̄ de
ecclia s̄ n̄e s; n̄ in ipa ne. It augti⁹. q̄ n̄ p⁹ crucifix⁹ cū xp̄o fuit
abrenūciando mūdo & ↄcupiscētiis ei⁹. ānq̄m ad corp⁹ xp̄i accedat
ↄficiendū ul' p̄cipiēdum. qntum in se ē rursus crucifigit xp̄m.
illisq; ānumiand⁹ ē de q̄b; ait apls. rursū in se crucifigentes dn̄m
et ostentui ridiculum hn̄tes. It marc⁹ abscidit sibi pollicē ut rep
b; eēt sacerdotio timēs ne rapēt in sacerdotē. adeo enī reuebat' corpus
xp̄i ↄficē q̄d sepi⁹ tn̄ ālit' suspicerat. Illuc ordinādi n̄ auferūt sibi
naturalia. s; licita & illicita afferūt ut ordinēt' et poci⁹ cā quest⁹ q̄m
deuotionis et obsequij diuini. It q̄dam senior in q̄ ūenitas cū ab
[illegible] in sacerdotem. & in q̄dā ordinat⁹ ab ep̄o egypti ait. Ego

licet sacerdos in uita mā n̄ ɔficiam. indignū se reputans conficē corp⁹
xp̄i. et si illd n̄ conficies ab alio sumet. Hunc autē q̄dam nimis fre-
quent tanquam epulū cotidianū corp⁹ xpi ɔficiunt ꝑꝑ cupiditatē. q̄dam
nimis rare ꝑꝑ accidiam. Jt emitte lucē tuā ⁊ ūitatē tuā ipā me de-
duxerunt et adduxerunt in montem scm̄ tuū ⁊ in tabernacula tua. Et ita intro-
ibo ad altare dī corp⁹ ɔficiendo. ul' sumendo. ad dm̄ q̄ letificat iuuentutem
meām tā iuuentutem. s. grē ul' distribuit ire. Juuentutē ꝯ glīe inspe.
Juuentus ꝯ natē attendenda ē in ordinando nisi ꝯuitas morꝝ ⁊ uite scē
suppleuerit etatem. ɔficiens aūt ⁊ assistens altari dū ɔficit. ul' de ipa
diso ē ꝑstior omnium oblit⁹. Jt lauabo int innocentes manus meas. ⁊ si-
cut innocens ⁊ mundus exemplo ⁊ imitatione eorꝝ s. anglis circūdabo altare
tuū dnē. ut ɔficiā corp⁹ tuū. Jt cū eēt iosue in agro iericontino q̄ppi-
am meditans uidit angl'm cū euaginato gladio q̄ ait. Nr̄ es an ad-
uersariorꝝ. q̄ respondit. princeps sū exercit⁹ celi tolle calciamenta de pedib⁹
tuis. loc⁹ enī in q̄ stas t̄ra scā ē. Cogites ḡ q̄ accedis ad altare ɔficere
ul' sumere eucharistiā q̄ locus in quo stas t̄ra scā ē. locus t̄ribil'
domus dī ⁊ porta celi timeas anglōs ascendentes ⁊ descendentes ibi
p scalam. ne gladio euaginato demetant ꝑstiora tua. timeas ne
securis ad radicem arboris iam posita sit. certo qd' indigne accedis. time-
as chorꝝ anglōꝝ assistentiū ɔtra te ferentium testimoniū ⁊ iniuriāq; suā
⁊ iram dnī uindicare ꝑatorꝝ si indigne accessis ul' sacrificiū laudis
et orōnum tuarꝝ ad ɔspectū dnī in sublime deferunt. si digne obtu-
lis. Uū tempe quo supplex assistit presbiter aris. Mactatq; pro filius ipse
manes. Cum pater celestis adē chorus una simul iunguntur. finit auc-
tor ⁊ auctor idem. Simile legit' in exodo. V°. c. dictū moysi cū eum
minasset moyses oues iethro ad interiora deserti ⁊ uenisset ad montē dī
apparuit ei dns in flāma ignis de medio rubi et uidebat qd rub⁹
ardebat ⁊ n̄ ɔbureret. cu euntē ad uidendū uisionē illā magnā
ait dns. n̄ appropies in q̄ huc. s. solue calciamenta de pedibus tuis. loc⁹
enī in q̄ stas t̄ra scā ē. Si ḡ moysi ꝓhibitū ē accedē ad rubū ar-
tē ⁊ figalem. quanto magis ad uerū corp⁹ xpi ⁊ p⁹ [illegible]

[Fólio cortado no original]

monia et carnalia opa atc. et affectib; tuis. It cu dns phibuit ne adue
na pegrinus vl mercenarius comedet de agno paschali quanto magis ne peccato
ridum ciuis et domestic' di fcs de no agno maclatus de in maclato. It
dd. Quis ascendet in monte dni aut quis stabit in loco sco ei9. innocens
manib' 7c. It si nondum rigasti lacrimis penie et fouisti pedes xpi cu mag
dalena. Si nondum sedisti manducare pane doloris. si nondum te humiliasti
ad osculandum pedes dni. si nondum surrexisti ad fortia opa. cum ad osculu
manuu dni. quomodo psumis accede ad osculu capitis ei9. gradusq; suos.
sic 7 ordines in q sacramento tocius x. primos venitur vlta gradusq; suos.
sic et ordies in quo sacramto grdu animo amisso amplius peccat qm dig'
in omissione gradus ordinis ad ordine. It salomon. Sedisti ad mensam
diuitis. scito qr talia oportet te appone qualia t apposita s. In mensa
apposuit nob dns fercula et dona que cu sub his tib; 9phendunt. ap
posuit se ipm xpus pferi in cruce. in altari fidelis pmu i celo.
pmu ei apponim' si crucifixim' carne nram cu vicijs et 9cupiscen
tijs. si crucifixi fuim' mundo et mundus nob. Si abnegauim9 nosmet
ipos et cotidie tulimus cruce. 7 secuti fuim9 eu. Si stigmata dni
nri ihu xpi portem' in corpe nro cu aplo. Si carne nram pro xpo ma
cauimus. si mori pro eo nob no fuit datu desup. Si 9passi fuimus xpi
mo. si vixim' scdm euglium. Scdm fercim ei opponim' si ipm capi
mus. n inse s; mbris ei9. panem paupi erogandum quecumq; ele
mosina siue corpale siue spualem. qd eni vni ex minimis ei9 fe
cim' 7 illi tecum ei n possim9 appone. bonor eni nror n eget. sed
ipe hoc nob apponet in fine. veruntam hereditas ei9 sum9. pq serpm
scificauit. de qua pr ad filium ait. Postula a me et dabo t gentes
hereditatem tua. qui aute alit ad mensam i accedit n duob; ferclis p
dictis appositis. fiet mensa eor cora ipis in laqueu in retributiones
7 [illegible] lu. Iudiciu sibi manducat et bibit Vonoq; odore morti
[illegible] ad hebreos. habem' altare de q n hnt ede q tabnaclo
[illegible] unt. ne qui n macant 7 crucifigunt carne sua cu vi
[illegible] enais. qui man' n aperit inopi et c. It qui et qm dig

[Fólio cortado no original]

digne et timorate accedere debeat ad eucharistiam conficiendam uel sumendum apostolus in prima ad corinthios .xi. declarat dicens. Conuenientibus uobis in unum iam non conuenit dominicam cenam manducare. non probatis primum et peccatis ut ibidem ostenditur. Item si cum oratio preceptis salutaribus moniti uix audemus dicere pater noster non filij et simus per adoptionem. et non petitiones omnes que secuntur implemus? quanto difficilius audemus ipsum totum conficere. et sumere. quia ad hoc maiorum deuotio et puritas conscientie exiguntur. Vnde et hec oratio premittitur super in sancte eucaristie. Item uide ne super unum gomor sobrietas. s. hoc celeste magna colligas et sumas ne uermescere faciat conscientiam tuam peccatis. Vide ut in sindone munda id est pura conscientia inuoluas corpus dominicum. Vide ut illud reponas in sepulcro in quo nondum quisquam positus fuit. uel si dyabolus ibi collocatus fuit. non nisi eo electo sepelias dominum in mundo sepulcro suo. Vide ne ponas uinum nouum in utres ueteres peccatis. Vide ne super nouum plaustrum ponas archam domini celestem. cui si adiunxeris uaccas. tales adiungas etc. .s. et alios qui non nouerint retro flectere colla. post uitulos affectus. s. post carnalia desideria sed directo itinere procedentes licet mugientes archam domini deferant in domum punitionis in domum aminadab celestem.

Contra habentes plures personatus uel dignitates in eadem ecclesia uel in diuersis. xxi.

unt quidam qui ueteres generationes barei bicorpes tricorpes belue. multorum capitum monstruose creduntur deo trino in personis et uno in substantia assimilari. Horum cum quilibet cum sit unus in substantia et est in persona. tamen appetit plures esse persone in prebendis et dignitatibus ecclesie. Si distincta essent officia. dignitates et personatus? uideretur terribilis esse locus iste: et ut castrorum acies ordinata. aduersus quam non preualerent porte inferi. Si enim in acie et bello materiali non conceditur primipilus utriusque constabularius et princeps milicie. quod idem sit dexter cornu et sinister. i. aquilonaris et australis. quanto magis in ecclesia et bello spirituali. ubi pugnandum est non contra uisibiles tantum sed inuisibiles. s. demones et uitia: non debet primus [illegible]. Ob hanc inclusionem personatuum et officiorum defecit tamp[illegible] a dyabolo mundo et uitijs. ut iam dicatur. Si consistant aduersum [illegible] non timebit cor meum. apud [illegible] confusa in distincta [illegible]

Item Ietro in genesi legitur in exodo et uidens quomodo dixisse moysi: inter-
eum et causam audiente usque ad uesperam diiudicandi ab omnibus ita habito quod
se ipsum non habuit. Stulto inquid labore consumis et pacatire honus tuum imples:
et deus erit tecum. Ubi ait augustinus. Videtur quidem in animum pluribus actionibus
unius intentum. quod quidam uacuari et quod tanto fit plenior: quanto in superna et
eterna latius extenditur. Quanto magis ergo deo uacatur. quia pluribus officiis intentus
est. pluribus intentus minor est ad singula sensus. Ob hoc ait salomon. Fili ne
in multis sint actus tui. Imponit finem sapiens et rebus honestis. Moyses ergo
ad consilium Ietro alios constituit decanos et alios quinquagenarios. alios cen-
turiones. alios pentacontarcos et alios chiliarcos et alios millenarios. et
omnes pniretos. Quare ergo in ecclesia idem decanus et archidiaconus: Idem duo
decani et huiusmodi: Sole enim maiores cause ad moysen referebantur. De
minimis autem non iudicabat. nisi suspectum haberet decanum. uel aliam qui
haberet de his de officio suo iudicare officialem. Sed qui uidetur applicandum
non esset pro minimis causis. non autem in minimis causis fiat applicatio cum nitam
teneri. Sed inquit non laboraui non honoratus sum sicut moyses. et si pluribus
dignitatibus et officiis addicti. Ea enim per uicarios per concubinarios per in-
centenarios exequi. Unde non oportet eam distribui. nullis enim quiescimus.
Quibus concludendum est. Ergo qui non laboratis nec manducetis. Quorum uni
talium ait quidam. Ne constituas super nos principem sacerdotem concubinarium:
ut tu uageris et commesseris per patriam dedit ocio. Item Ietro consulendo ait
moysi. Laxare onus tuum impleas et deus erit tecum. Hodie dicitur in ecclesia.
Congregationum et pluraria officia et deus recedet ante. Item uide quod christus non
habuit ubi caput reclinaret. et tu diuersa reclinatoria personatus? scilicet quibus
caput reclines. in quibus quiescas requiris. Item dicit apostolus. quod deus dedit quos-
dam apostolos. quosdam prophetas et cetera. Sed prohibitum est ne una prebenda unus
episcopatus in plures diuidatur a simili per contrarium non plures uni persone assignen-
tur. nisi forte propter penuriam ministrorum. Et hoc propter turpes et ignominio-
sas que inde proueniunt enormitates. Immo una unius sit. non plures
... Sicut et contentus fuit una uxore. quare non contentus es una ecclesia:
... dicat apostolus. Qui altario seruit de altario uiuat. Nec

ait quod fuit

Avertantur statim erubescentes qui dicunt michi euge euge. Augustinus.
Duo sunt genera persecutorum. scilicet vituperantium et adulantium. Sed plus persequitur
lingua adulatoris quam manus interfectoris. Utrumque. i. vituperatio
sive detractio et laus: ignis est quo vir sicut aurum probatur in fornace. qui vituperio
temptatur vel laude. Exit integer qui neutro capitur. Ex psalmo. xxx. ix. Ferant
confestim confusionem suam qui dicunt michi euge euge. Item psalmo. xxx. iiij.
Prohibe linguam tuam a malo et labia tua ne loquantur dolum. scilicet adulationis.
Quo dolo cecidit primus homo. scilicet detractionis. Cuius radix in posteritate eius
manet. eo quod adulanti dolo consentit. cum ei ait sub palliato fine consilij.
Quacumque die comederitis eritis sicut dij. Hoc dolo extollitur diabolica superbia
in homine: ut per mundo de se dicat. Ascendam in celum et ponam sedem meam
ab aquilone: et ero similis altissimo. In mea servatum continuere sola
rubum. Iste capi noluit quod apertius et cum illi suggerebant. Triste nichil est quod cre-
dere de se. Possit cum laudatur dijs equa potestas. Hij comedi de quibus ait. Nato
comedi est. rideus maiore cachinno: concutitur. Flet si lacrimas conspexit ami-
ci. Nec dolet et igniculum ferme contempe. Positas accepit andro — medeum
si dixerit estuo sudat. Non sumus ergo pares. melior qui semper et omni. Nocte
dieque potest alienum sumere vultum. A facie iactare. manum laudare
paratus: si bene ructauit dominus. Sed et alios adulari doctos dicunt. Et si
nullus erit pulvis: tamen excute nullum. Et philosophus ait. Ob id minime
amende sunt divitie quia eas comitatur adulatio. nec invenit dives qui
ei verum dicat. Ob hoc maxime amanda est paupertas: quod a quo ameris
ostendat. Quippe non habet adulationem comitem sibi parentem. fortunam hominis
et non personam amantem. Sed in tanto rursus exercitu non inventus est.
qui verum diceret preter unum. Alij enim non sufficere maria classi
eius capiende intendebant. Alij non acra telorum grandium et huiusmodi.
Solus accessit philosophus demaratus: qui ei veritatem dixit in hunc mo-
dum. Victus eris et a te ipso: nec senties. Quippe ista tua opprimunt te.
Infinita enim vix possunt regi. Hij sunt syrenes usque in exitum dulces.
De quibus ieronimus. Ad patriam tendentes: debemus mortiferos syrena-
rum cantus surda aure transire. Obturando aures sicut aspis: et eas pice
liniendo cum ulixe et socijs eius. Hee sunt scenice meretricule. quas

[Fólio cortado no original]

humana philosophia a se in boecio abegit. Multo magis celestis albas.
De hiis salomon. Mel et lac sub labiis meretricis. In ore autem scorpionum gladius
et mors. Et boecius. Nulla pestis efficacior ad nocendum quam familiaris
inimicus. Tales enim sunt amici et inimici. Inimici enim hominis domes-
tici eius: de quibus ysaia. Populus hic labiis me honorat: cor autem eorum longe
est a me. Et dilexerunt eum in ore suo: et lingua sua mentiti sunt ei. Ps. x.
Quoniam laudatur peccator in desideriis anime sue et cetera. et xxvi. Insurrexerunt in me
testes iniqui. scilicet adulatores. peiores calumpniantibus et detractoribus et maledicis.
et mentita est iniquitas sibi. Item poeta de ceco adulatore: qui et alios exceca-
bat. Nemo magis rumbum stupuit. Nam philosophia dixit. In leuum con-
uersus. at illi dextra iacebat belua et cetera. Unde ieronimus. Omnis adulator cecus
est. qui pro questu terreno fauore et gloriam suam et alterius animam interficit. Hii
sunt similes ioab qui tenens mentum amase qui simulans amiciciam:
in osculo pacis gladio mirabiliter labefacto et occulto percussit eum in inguine.
et effudit intestina eius. Adulatio est uenenum et gladius acutus et occultus. multum
enim ledit et non timetur. Item ieremias. c. xxxviii. O sedechia seduxerunt te et
preualuerunt aduersus te uiri pacifici adulatores tui dicentes. Fiat pax in diebus
tuis. Demerserunt in ceno et lubrico pedes tuos et recesserunt a te. Quia cum
fueris locuples multos numerabis amicos et cetera. Naturali ducimur malo. cum
adulatoribus nostris fauemus libenter. Et quamquam nos respondeamus esse indignos.
et callidus rubor ora nostra perfundat: attamen intrinsecus ad laudem suam anima leta-
tur. Item ecclesiasticus. xl. Diuiti decepto: multi sunt recuperatores. Locu-
tus est superba et iustificauerunt illum. Humilis deceptus est: insuper et arguitur.
Locutus est sensate: et non datur ei locus. Diues locutus est: et omnes tacuerunt:
et uerbum illius usque ad nubes perducent. Pauper locutus est. et dicunt. Quis est hic?
Et si offenderit. subuertent illum. Item ysaias. Popule meus qui te beatificant:
ipsi te seducunt. De acceptione munerum illicite acquisitorum. xxi.

Distinguendum est inter illicite acquisita. Quedam enim illicite acqui-
runtur: et iniuste detinentur que nec etiam in pias causas expendi
possunt. In quibus enim non habemus aliquod ius dominii. in alios transferre
nequimus. Que enim tenemur restituere: quomodo aliis conferemus? Non dimit-
titur peccatum. nisi restituatur ablatum. Non agitur penitencia dum ista

[Fólio cortado no original]

detinentur: s; fingitur. Talia sunt p symoniam. furtum. usuram. rapinam. acqui
sita. De quib' in prima ca. q. i. Non est putanda. 7 ca. xiiij. q. v. i. ii. iij. 7 iiij.
Quedam aut inite acquirunt: s; non iniuste detinent. purgato uitio. s. cu qs penitet
sup eo qd male acqsiuit. Cum g res uitiosa non sit. q2 dno uoluntario 7 sciente acq
rit purgato malo in acqrendi. sicq; cessante ca cessabit effect. q. s. inui expendat
inpias cas. Ubi enim turpitudo e ex utraq; parte. potior e pars possidentis: quia
nec danti competit repeticio. S; etiam sedm leges humanas siqs pascit cu mere
trice ul' aduocato 7 hui'mi. Dare. x. aciuili iudice cogit solue. Que g acqsita sunt
ab ystrone immo ab meretrice. ul' aduocato medico 7 ulite conditione ludi. ul'
militie sedm artem 7 sine fraude sequente: expendi possunt inpias cas. S; siquis
acceperit. x. ut aliquem interficiat gladio. ul' ei uenenum p pinet: licet in de
sic accepto munere accipere. Videt sedm ratione illam: impari turpitudine. po
cior e pars possidentis. purgato uitio. S; 7 sic uidet posse accipi a simoniaco.
Non e ita. S; nec similit i homicidio ul' ppinatione ueneni. Nemini aut licet ac
cipere a sacrilegijs acceptionib' munerum illicitoz: quoz restitutio pcipit. Sic costa
bit primo exemplo stephani cistiercien abbis sedi. Qui cum fratres sustentationem
una die non haberet. cum 9uso uno perrexit ad uillam: in q illis diuitis inmendicau
tib' cibumq; frib' queritantib'. 9uso qda panes. s. placentas. quida caseos. qda
cadum uini dabant. Que abbs ab eo accipiens. 7 sup asinum cui insidebat impo
nens. cum ecnt in reditu. int psallendu 7 orandu diligent inqsiuit a 9uso a qb'
elemosinam accepisset. Qui multos enumerans dix se a sacerdote illi' uille ele
mosinam accepisse. Quod audiens abbs. pastorib' 7 paupib' sibi frris obuiam oia
distribuit. cui conuisus. absit mi abbs ut hoc facias: fratres enim domi fame
moriunt. Cui abbs. Sacerdos ille simoniac' e: nec debemi a talib' qcq̃m accipe.
Exemplo tobie qui in extrema etiam paupertate audiens uocem edi balantis
quem uxor domum attulerat. ut inde ei pulmitarium faceret dix. Vide ne fur
tiuus sit. s; reddite eum dnis suis. Filij enim scoz sumus: non licet nb aliqd de
furto edere ul' tangere. Nc aut moderni religiosi passim a quis munera abla
ta accipiunt. abutentes illa auctoritate aplica: nichil interrogantes ppt 9scientiam.
Ut aut meli' sugillet hec spes auaritie inspicienda e radix ei'. que in acqsitione
rei primo uitiose acqsite ul' detente consistit. Eiusmodi publicanos acceptores i luca.
.ca. ix. Johnes baptista redarguens ait publicanis uenientib' ad eu ut bapti

[Fólio cortado no original]

zarentur ab eo. Q̃ dixerunt ad illum. Magister q̃d faciemus ne excidamur. ⁊ in
ignem mittamur. Q̃ ait ad illos. Nichil amplius q̃m constitutum est uobis faciatis.
Ambrosius autem aliam legit translationem. s. hanc. Nichil ultra p̃scriptū exiga
tis. Interrogabant autem ⁊ milites. Quid faciemus ⁊ nos. Et ait illis. Neminem concu
tiatis. qui hoc potestis q̃d turba neq; calumpniam faciatis. Estote contenti sti
pendiis uestris. Constitutis militie. predam per calumpniam uel exactionem non quera
tis. s; stote contenti stipendiis uestris. Dixit autem turbis. Q̃ habet duas tunicas det
non habenti. Q̃i. d. Nullum officium sexus. conditio. uel etas. abneganda uita
excluditur. Omnibus enim hoc precipitur. hec g̃ erit ē forma. ⁊ ratio discernendi a
p̃scēptū quibus liceat ē accipe uel non. Nichil ab aliq̃ accipias. q̃m sup̃ eum accepisse
Cognouisti. s; non ab aliq̃. nec a manu centesima translatum. dum uitiorum
fuit restituendum. q̃d uerbo thobie probari uidetur. ubi ait. Vide ne furtiuus
sit. ⁊c. Non ait. Vide ne eum furata fueris. s; ne. fur. ē. furto. i. parte uel per quem
cumq; alium. primo sublatus. Filii enim latronum sumus. ⁊c. Exemplo militis obuii ca
daueri feneratoris sui. turba monachorum ad sepulcrum illud deferente. quibus ait.
Muscas ⁊ telas aranee mee in dimittetis. nos autem cadauer aranee habebitis.
inferni habebit animam. Q̃re hec eum restituere non precepistis. Videtur q̃d in
exemplo beati laonamarii. Vnde supra in primo titulo. de auaritia. Vnde
ieronimus. Nichil accipiendū ab hiis q̃s scimus de lacrimis pauperum uiuere. ne
dicatur uobis. Si uidebas furem currebas cum eo. ⁊c. Et illud ysaie. Ve genti pec
catrici. semini nequam filiis sceleratis. Excludit itaq; ieronimus. cum ait q̃s non que
scimus de lacrimis esse pauperum. ⁊c. S; q̃s. ⁊c. Vt unius denarii datorem uitiosum.
qui non in modica oblatione excluditur. q̃ndo autem ab eucaristia inter alios non
repellitur si instruatur. Si uero magnam pecuniam esse oblaturo excluderetur.
sic ⁊ infamis p̃cisus ab ecclesia ⁊ nominabilis. per quem si q̃d acceptum fuit. scanda
lum oritur in ecclesia. Item exemplo magistri petri abaelardi. qui a comite theobal
do aliq̃ sociis distribuenda. nisi ex redditibus ueris sumpta essent noluit accipere.
s; dixit illa altas peruenientia daturum canibus ⁊ bestiis ⁊ auibus celi. Item ecclesiastici.
xx̊c. ii. Immolantis ex iniquo lucro oblatio est maculata. ⁊ non sunt beneplacite
deo subsannationes iniustorum. i. oblationes pro quibus eos subsannaut. Dicitur
quia dona iniquorum non probat deus nec respicit in oblationibus iniquorum
quia qui offert sacrificium ex substantia pauperum. quasi qui mactat

[Fólio cortado no original]

filium in conspectu patris. Glosa. Quarum detestabile est sacrificium: quod orbati
patris dolori comparatur. Item Ieronimus. Qui a raptoribus simoniacis feneratoribus munera
accipiunt. similes sunt illis qui minores pisces devoratos a magnis comedunt et
devorant. Sicut enim devorata nulli usui sunt apta. ita nec oblatio talium ulli usui
ullive religioni apta est. Usus bonus. non iustificat male acquisita. Ieronimus. Dili
genter discernendum et cavendum ne quis aliquid tulerit de aliquo anathemate: ne propter
illud multi perdantur. Item tales sub pretextu religionis vel paupertatis a talibus munera
accipientes similes sunt gedeoni: qui accepit a populo inaures: et quecumque aurea de
preda madianitarum: ut inde faceret ephod et theraphim: et factum est gedeoni et omni
domui eius in ruinam. Item similes sunt sauli. quem proiecit dominus a facie sua ne esset rex in
israel: eo quod contra preceptum eius servasset agag regem pinguissimum. et quecumque potiora
de preda amalechitarum. ut immolaret ea domino. Item ysaias. i. Quo mihi multitudine
victimarum vestrarum dicit dominus: Plenus sum. holocausta vestra nolui, Ieronimus. hunc
locum duobus modis exponens ait. Potest hoc et de illis accipi. qui rapinam vel
avaritiam in altaribus offerunt. vel pauperibus distribuunt. Item honora dominum de
tua substantia: licite acquisita. Tua enim non est illicite acquisita. que restituenda.
Sed nec licite acquisita tua est. cum et alias non sit salvum quod pro oblatis restituas.
Id enim tantum in bonis alicuius computatur quod deducto ere alieno residuum
est ei. Est ergo ratio quod nunquam illicite acquisitum est accipiendum ab aliquo. nisi causa
predicationis qua gravatur. vel ut in extrema vel alia necessitate. Nec licite acquisi
tum nisi salvum et residuum sit ei. unde ablata restituat vel debita persolvat.
Contra enim hanc rationem accepta: credo ab eo qui accipit esse restituenda. Item
agentes et consentientes sunt: qui a talibus incorreptis accipiunt. Contra
Prosper in libro de contemplativa vita. dantes non indigentibus. xxx.ii.

Pastor ecclesie hiis quibus sua sufficiunt non debet aliquid erogare.
Quam dare habentibus nichil aliud est quam perdere. Item Ieronimus. Sacri
legium est. res pauperum non pauperibus dare. Et iterum. Cibus alienus est. qui non est
proprii laboris. Item exemplo elysei. Qui vasa vacua adimplevit non ut
oleum stet. sed ut effluat et evanescat: offerentes eis viam qui non indigent
sed habundant in temporalibus. Quod est addere ligna silvis et aquas mari.
Item dominus in luca. c. xxx. Cum facis prandium aut cenam. noli vocare
amicos tuos. neque fratres. neque cognatos. neque divites vicinos. ne forte

et ipsi te reinvitent. et fiat tibi retributio. Sed cum facis convivium. voca pauperes.
debiles. claudos. cecos. et beatus eris. quia non habent unde retribuere. Divites ad nuptias do-
mini invitare volunt. sed non per angustam portam. Item exemplum monachi divi-
tum cenobii consulentes cuidam volenti claustrum suum intrare cum multa
pecunia. quod intraret claustrum pauperis monasterii. ut haberent pauperes christi ibi de-
gentes. quibus pascerentur. ob quod consilium conceptum a fratribus veniam accepit a deo.
Nemo est hodie qui offerenti dicat munera. Da indigenti non mihi. non enim indi-
geo qui sufficiunt mihi mea. Item ysaias. i. Subvenite oppresso. cum sustentando
cibo et ab oppressione sua eripiendo. Judicate egeno et pupillo. defendite viduam.
et venite et arguite me dicit dominus. Nunc autem dant divitibus munera. sequuntur retri-
butiones vel vicissitudines in remunerando vel ulciscendo. Pupillo et egeno non iu-
dicant. sed diviti. Causa vidue vel miserabilis persone non ingreditur ad eos ut cum
eis foveant iuvent. et quod iustum est illi adiudicent. vel indigentem pascant. Item
psalmo. c. ii. Faciens misericordias dominus et iudicium omnibus iniuriam patientibus. Quia est genus
omnibus facienda. unde alibi. Omni petenti te tribue. Et item si esurierit inimicus
tuus ciba illum. Sed obicit sibi augustinus illud ecclesiastici. Da bono et ne receperis peccatorem.
Benefac humili et ne dederis impio. Sed in hoc conflictu verborum duo nomina tria agentes.
verum et gratiam. que naturam viciatam. reparat et iuvat. Da ergo qui homo. si indiget.
Naturam autem quandoque carnalitatem et sanguinitatem vocamus. Consanguineis dabis de
proprio. De patrimonio tuo. non de patrimonio crucifixi eius sanguine acquisito. Cuius
dispensatio credita est viris ecclesiasticis. non illud pauperibus distribuant. Ob hoc enim
precepit deus in lege ut talis eligeretur sacerdos et levita. qui diceret patri et matri nescio
vos. Sed numquid consanguineo meo bono et proprio non dabo de patrimonio crucifixi.
Non ut eum erigas columpnam ecclesie. propter pravitatem exempli. Non enim consi-
deratur quod bono dederis sed quod consanguineo. ut illud trahatur in exemplum. Gre-
detur et precipue de patrimonio christi. Gratis enim conferatur. unde et potius gratie. immo
soli gratie debet conferri non nature. id est carnalitati. Unde in vitas patrum. Mi
abba dabo in elemosinam parenti. filio consanguineo. Respondit abbas. non. Quare
mi abba. Quia modicum sanguis te trahit. Vitio numquam dederis. qui parati sunt
peccatoribus dare et demonibus immolare. Sic enim diligendi sunt peccatores. ut non dili-
gantur vel foveantur eorum errores. Dandum est secundum illud quod unicuique opus est.
quod non considerans alexander reprehensibilis fuit. Cum enim accederet ad eum

miles senex stipendiarius et emeritus rogans stipendia milicie sue. eo quod cum eo di
uicius militasset et gloriam triumphi sepe eius auxilio obtinuisset: ait ei. Do tibi ciuitatem
illam. Qui respondit. Non sum dignus tanto munere. Cui alexander. Non quid te acci
pere conueniat: sed quid potius me dare deceat attendo. Item quidam accedens ad illum. peciit
modicum ab eo munus. Qui respondit. Maiori dignus es: nec te tam modicum decet
dare. Qui cum peteret maius. respondit. Nec tantum meruisti: ideo nec tantum tibi dabo. Item
desudet elemosina in manu tua. donec inuenias iustum cui des. Et item. Non
minus est turpius dare. quam ob turpia dare. Malum est indignis dare de patri
monio christi. sed periculosissimum est de illis dispensatores rerum pauperum constituere.
Per hos enim cum non possint amoueri. defraudatur christus ad tempus. Hec est sana con
sideratio. in omni munere conferendo. quo animo. scilicet detur: simplici. scilicet propter deum. quia non
quantum: sed ex quanto det animo attendit. Da ergo quia propheta: quia bonus: quia etiam homo indi
get. Nunquam quia predo et hystrio. Qualiter: sine mora. sine iactantia. sine explo
ratione. Fluat ut ros eloquium et munus eorum. Scitote quod non tulit gratis qui cum
rogaret accepit. Et item. Bis dat qui cito dat. Item non est bonum sumere panem filiorum
et mittere canibus ad manducandum. Item auctor ne agas diuitem ne dites. Formam
autem in dandis uel collocandis beneficiis ecclesiasticis. prescribit nobis ieronimus. in illa
epistola. ca. viij. Moyses amicus dei. et cetera. Forma uero distribuendi obuentiones spiritualium.
ut porte panem et uinum cotidianum. erit exemplum illius bone communionis. in qua de
hiis que ponebantur ante pedes apostolorum. dabatur prout unicuique opus erat. Et nos de
hiis eisdem dando. siue propinquo siue extraneo. uel cuicumque necessitatem respiciamus
ut nichil supra conferamus. Contra accipientes munera cum non indigeant. XXX.iij.

ontra accipientes cum non indigeant: scribit sic ieronimus ad damasum pa
pam. Clerici qui ex bonis parentum et opibus sustentari possunt. si quod pauperum
est sibi accipiunt. sacrilegium profecto committunt: et per abusionem talium iudi
cium sibi manducant et bibunt. Unde prosper in libro de contemplatiua uita.
habentes unde sustententur: non sine graui peccato unde pauper uicturus erat
accipiunt. De clericis quidem dicit ipse sanctus peccata populi mei comedunt. Sicut autem nichil
habentes proprium. non peccata sed alimenta quibus indigere uidentur accipiunt. ita
possessores non alimenta quibus habundant. sed aliena peccata suscipiunt. Item
ieronimus in quadam epistola. Monache. si eges et accipis. potius das quam accipis. Si
indiges et accipis: rapis et quod distribuenda pauperibus est usurpas. Item idem. Multa

accipiūt. Sȝ notādū ē qd' / tͥplex est genus hominū / sub obtentu paupertatis /

mentientes faciunt qd' non credatur ueris paupib'. Alii sub obtentu paupertatis
ul' religionis munera accipientium. Quidam enim sunt q tempore famis tam
cum hāant unde sustentari possint. habita abscondunt ⁊ clamitant p plateas
sub spē paupum. Qui dephensi ēē tales puniantur. ⁊ abscondita eis auferant.
Sȝ quero q̄re hec diligentia non adhibet' in clericis. ut dephensi supra necessitatem
sitatem accipe. simili' puniret'. Alii sunt omni qr̄e clamantes. se inflantes
tremulosi. ⁊ uarias figuras egrotantium. uultum sic̄ ptheus mutantes. hoꝝ
quidam sunt abscondita q noluit ab omnib' dephendi. Alii sunt q acceptis mu
nerib'. statim exhibent se tales quales fuerunt pstinum ⁊ natiuum uultum
sumentes. deridentes etiam sibi dantes. Et excusabiliores sunt ⁊ minus mali abs
conditis. in eo qd' turpitudinem suam ⁊ trutanniam detegunt. Tertium genus
est hominum pseudo pdicatoꝝ. ⁊ hoc duplex. Quidam enim sunt mercenaria
rii. munera querentes p mendatia. p falsas reliquias. p miracula falsa. Alii
fingunt se ēē nicholaos. ul' quosq; scōs a deo missos. ut deludant hōies. ⁊ eis sic
sua furent'. Tales hōines duo mala faciunt in ecclia. qd. s. res paupū furtim
subripiunt ⁊ sepe etiam paupib' ⁊ qd ueris paupib' non creditur. De hiis que
ritur. utrum sic accepta teneantur restituere. Primum dephensi puniuntur.
Qd si dephensi non fuerint laudo qd restituant ul' paupib' distribuant.
Idem consilio absconditis. minus qr̄ ioculatorib'. Defraudauerunt enim
ueros paupes. hoc id' dico de his. que mendatiis sunt acquisita. Numquid g
ecclia constructa mendatiis construet'. Non. qr semel dedicata. non pos
sunt communia fieri. De cappis ⁊ aliis sic acquisitis. que pciabilia sunt. laudo
qd uendant' ⁊ restituantur. Qd uidet' hac r̄. Ubi turpitudo est ex utraq; pte.
potior est pars possidentis. qr non cōpetit repetitio. si histrioni ul' meretrici
dederis. cum sciens ⁊ prudens dederis. qr turpi' agis dando. quam illi accipiendo.
Assimili ubi turpitudo ē tm̄ ex alterā parte. potior est pars relique partis. Sig
norans dedi sic mendicanti. recipiens enim in nomine pphe. turpitudo tm̄
uersat' ex parte ei'. Ergo sic acceptum. tenet' restituere. Hoc enim turpitudo ē
ex parte accipientis. Contra dantes hystrionibus. xxx.iiii.

Is addendum est de hystrionib' meretricib'. mimis ioculatoribus.
aleatorib' magis tyrocinatorib'. De hystrionib' autem ⁊ curiosis
ait apls. iii. c̄. ad thesalonicen̄. Rogamus uos fratres corripite in

quietos. Augustinus: qui cessat mercennarius est. Et idem. Confidimus autem de vobis in domino quoniam ea que precipimus de curiosis et magis vitandis et facitis et facietis. Quod si nolueritis obedire vobis excommunicetur. Et Ieronimus in eodem. Denuntiamus autem vobis fratres in nomine domini nostri Ihesu Christi: ut subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinate. id est contra id quod exigit ordo nature vel gratie. Ipsi enim scitis quemadmodum oporteat vos imitari nos: quoniam non inquieti ut qui aliena negotia curant. vagantes hac illac. fuimus inter vos: neque gratis sine labore panem manducavimus: sed in labore et fatigatione nocte et die. operantes ne quem vestrum gravaremus. Non quia non habuimus potestatem sed ut nosmetipsos commendaremus vobis ad imitandum nos. Augustinus. Vult servos Christi apostolus corporalia opera operari ut non compellantur egestate ab aliquo necessaria petere: quoniam sic ait idem. Si quis non vult operari corporaliter et propriis manibus: non manducet. Audivimus enim quosdam inter vos ambulare inquiete. id est nichil operantes. sed curiose agentes. id est de alienis laboribus in otio vescitantes. Sed his qui eiusmodi sunt denuntiamus: et obsecramus in domino Ihesu Christo. ut cum silentio non rumorosi. non murmurosi. non rigunoulosi. non contumeliosi operantes panem suum. id est proprii laboris manducent. Et iterum. Si quis non obedierit verbo nostro per epistolam hanc. notate: id est corripite: vel notatum sententia denuntiate: et ne commisceamini cum illo. In conventu ut confundatur et erubescat abiectus. et tamen nolite quasi inimicum estimare illum: sed corripite ut fratrem. scilicet ex dilectione. Ecclesiasticus. Si bene feceris. scito cui feceris et erit gratia multa. Da bono et ne receperis peccatorem. Benefac humili: et ne dederis impio. Prohibe panes illi dari. id est hystrioni. mimo et huiusmodi. Sunt enim qui eos nutriant. cum esuriant pauperes Christi. Seneca. Ante inquit circumspiciendum est cum quibus edis et bibas: quam quid edas et bibas. Nullum habet malum occupatus homo et bonis suis obsessus. quam quod amicos sibi putat. quibus ipse non est. Quod beneficia sua efficacia iudicat ad conciliandos amicos: cum quidam quo plus debent magis oderunt. Leve es alienum debitorem facit [illegible] inimicum. Quod gratis. Beneficia non parant amicitias. Sed si acceptores liceret eligere. sic collata non sepulta sunt. Itaque dum sana mentis es: hoc consilio sapientum utere ut magis ad rem estimes pervenire quis: quam quid accepit. Ieronimus. Paria sunt. hystrionibus dare et demonibus immolare. Si quis hystrionibus dederis: non quia hominibus. Si dicas quia hoc genus hominum est aptum ad laudem alicuius,

comparandum. absit hoc. quia non minus turpe est a turpibus laudari. quam laudari ob turpia. Jeronimus. Non solum tales, verum etiam factores eorum promoveri prohibet dicens. Heri in foro: hodie in choro. Heri factor hystrionum. hodie consecrator virginum. Immo quod pessimum est hodie et omni die vite sue simul factor hystrionum et consecrator virginum. Quidam hystrio in domo pauperis receptus: rogavit eum ut necessaria cene emeret et pararet. Qui necessaria non superflua comparavit. Videns hoc inventans de gstante. nichil satius hystrio de alieno ait. Nescis quos in hospitio receperis. Lautiores et superfluos cibos quesivisti: super id quod sat est. Nobis et familie tue compara ubi. Qui respondit. In hoc cognosco quod ganeator et lecator sis et expullit eum a domo. super humeros eius carnes emptas iactans. Qui inde recedens benedixit ei dicens: se non nisi unum hospitem virum invenisse. Inter alius hystrio accipiens a potente .xii. libras quidam milite. ab eodem potente non accipiente nisi quinque .xx. sol. indignissime movetur. probato tamen primo quod miles et quod captivatis esset: inquit. Michi sic dibrioso et sine contradictione et probatione dedisti tantam summam et mihi autem ingenioso eidem conditionis cuius et tu. strenuiori et utiliori forte rei publice quam tu. si in apice regiminis constitutus esset. dedisti tam modicam summam cum indigeat: nec sine prone. Judicatumque dedit militi .xv. libras quas a potente acceperat. Quod non dant proceres dabit hystrio. Item natura apum que explodit burdones: monstrant tales a domibus esse arcendos. Unde virgilius. Ignavum fucos pecus a presepibus arcent.

Contra feneratores. xxxv.

Est talentum nature talentum gratie: talentum fortune vel pecunie. et talentum pene. talentum culpe. Talentum vero nature et talentum gratie. precepit nos multiplicare dominus: dando ad usuram. Ideo ut centuplum accipiamus: et vitam habeamus eternam. Unde augustinus. Miser homo: cur feneraris homini. Feneraris deo et centuplum accipies et vitam eternam possidebis. Ne sis servus nequam abscondere. Si enim servus a domino increpatur quia abscondit talentum. multo magis increpandus est a domino qui lingua vendit. Talentum vero fortune et pecunie. sic talentum culpe prohibet dominus dari ad usuram. nec non et tam pene. Usura enim est cum plus exigitur in pena quam commissum sit in culpa. Ex usuris autem pene et culpe redimet dominus animas eorum. qui redemerunt animas suas per abstinentiam. ab usuris pene et pecunie supra qualitatem culpe illate. Quibus qui non abstinuerit diabolo assimilabitur. Sicut enim diabolus homi

Domine ne in furore

Ruinni.

nec in ira tua corripias me.

Domine ne in furore

mox ceto dat pccm ut aliqd ab eo recipiat. qr pccm qd statim p penitentiam
non diluitur: suo pondere ad alia trahit. Sic homo fenerator talentu pecu
nie dat ad usuram ut aliqd recipiat. Et sic diabolus talentum pcci non uult
sibi reddi. qr qnto diutius detinet. tanto amplius multiplicat. sic nec fenerator
talentum pecunie comodatum pr. In hoc aut fenator peior diabolo: quia
hic. i. diabolus qd suum e non alienum mutuum dat. Ille u non suum s;
dei. et quo pximus gratis eet iuuandus. Unde dr. Mutuabit pccor a deo talen
tum nature talentum gre. Talentum u culpe a diabolo: et non soluet. Justus
aut miseretur et tribuit. qr iocundus homo qui miseret et commodat. et c.
Plus peccat fenator qm fur. qui tantu de nocte et clam hominem suis bo
nis spoliat. Vel latro q de die et manifeste. Hic eni continuat maleficiu et ar
tem rapiendi bona pximor. illi u non. Itm pcessu temporis. morbus iste conta
giosus et pestifer inualuit. Antiqtus. n. in tota ciuitate uix unus fenerator in
ueniebatur. Et ille qde occulte. nec fenerabat nisi paupibus: nec tunc nisi cla.
et data fide qd non publicaret. De quo forte si praua suspitio oriebat. dice
batur domus illa domus diaboli. Vinea puteus ager diaboli: et deinceps.
Osculum pacis non dabat ei in missa: ignis auicinis i domo ei n sumebat.
S; nec aliqs cum eo participium esus habebat. Pueri etiam ad ei occursu
expauescebant. et alterutrum cum digito demonstrabant. el deo cum detesta
bile fuit tunc tempus initium usure. Nunc aut fere tempoiim nror. fiunt ista
palam: cupiunt et in acta referri. Pro dolor homines tam detestabiles nunc sunt
cubicularij principum et platorum. filios qrum pecunia funebri interueniente i
principes et platos ecclie pmouet: ut sedeant cum pncipibus et soliu et ecclie
cathedra teneant. Hij enim sunt latrunculi et sanguisuge pncipum: qr cum
omia sugerit euomunt in fiscum. ut dicere possit princeps ad sanguisugam
talem. Macra cauum repetes artum quem macra subisti. Isti e nm iudeorum
adepti sunt. In hos intorqueri potest p contrarium sensum. qd dictum e
ade a dno. In labore et sudore uultus tui: uesceris pane tuo. Tali uero dr.
In labore et sudore uultus alieni uesceris pane alieno. Et ysaias. Regione
urām ub et diuitias alieni deuorant. Et ieremias. Clamat pdix. fouit qd n
pepit fecit diuitias et non in iudicio. In medio dierum suor derelinquet
eas: et in nouissimo suo erit insipiens. Pdix auis inmunda est. p quam

[Fólio cortado no original]

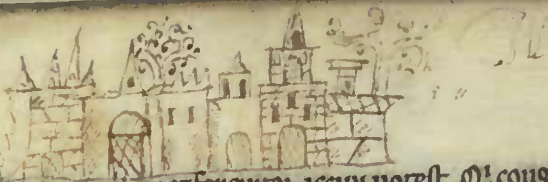

sicut heretacus. ita et fenerator accipi potest. Qui congregat diuitias alienas
et non in iudicio: quia iniuste. et si non iuste tamen quocumque modo. In nouis-
simis suis reperietur insipiens. Hec est enim prima pena: que manet tales. Vix
hereditas talium transit in tertium heredem. sicut plura exempla docuerunt.
Et quod non habet euentum sordida preda bonos. et que male parta sunt male di-
labuntur. Secunda pena eorum est: quod uix potest uiuit ablata restituere. Illud enim hoc
peccatum: super omnia alia uitia uiciosium est et tenax. Vel si hic unde possint restituere.
datores maluit esse quam ablatorum restitutores. Tercia pena erit eis in gehenna.
quod aurum bulliens super ipsos entes cum uertone effundetur. ubi abundauerunt ex omni
parte. Quarta pena quod pater qui fenerator est pro filio. et filius qui in rapina eius eo modo
introiuit. sibi inuicem in dialogo imprecabuntur: et uterque in alterutrum inuolabit.
Cauendum igitur est uobis maxime ne ab illis accipiatis munera. quod nonnulli uiuere
de lacrimis pauperum. ne dicatur uobis. si uidebas furem currebas cum eo. Exem-
plo uiri Bursti macula lepra uel morphea percussi. eo quod a feneratore acceperat
amicam. Quem tamen talem esse ignorabat. sicut in legenda eius legitur.

Supra dicto generi hominum. scilicet feneratorum: Contra aduocatos. xxxvj.
simile est in cupiditate aliud genus hominum. hoc est aduocatorum.
Sicut enim multiplex talentum inuiatur peccator et non soluit: ita aduoca-
gratis talentum nature et talentum scientie et gratie a deo accipit. et nullum gratis
soluit. sed linguam uenalem facit. Augustinus dicit. Non debet ideo iudex uende-
iustum iudicium: aut testis uerum testimonium. quia aduocatus uendit
iustum patrocinium: et iuris peritus uerum consilium. Si iudex es: uideas
ut habeas unde uiuas. Vendere enim iudicium etiam si indigeas. cum
iudicium in ministerium sit offitio iudicis et iusticie. symoniacum est. Si
patronus es: et salarium habes ab ecclesia. ecclesie stipendiis militas. Vel si
non indiges. non licet tibi uendere patrocinium: quod gratis tunc est confe-
rendum. Si eges: dignus est operarius mercede sua. moderata tamen non superflua.
Hodie hoc genus hominum maxime reprehendendum est: de cupiditate et ne-
gligentia sua. Omissis enim artibus liberalibus celestibusque disciplinis. omnes
codices leguntur et forensia querunt. ubi foris et exterioribus appareant. sibique
gloriam et lucrum mendicent. Hos apostolus de utilitate offitii redarguens: in .i.
epistola ad corinthios ait. Secularia iudicia si habueritis. contemptibiles et

[Fólio cortado no original]

iules sunt in ecclia, illos constituunt ad iudicandum. Prudentiores vero p dicationi. lectioni. contemplationi et orationi uacent. Jt ad hoc poeta. Si fortuna uolet. fiet de rethore consul. Si uolet hec eadem fiet de consule rethor. Jtem sydoni'. hii sunt qs timet et qui timent. hii s q solita sunt inferre calumpnias et afferre minas: auferre substancias. hii sunt qui causas morantur admissi et impediunt pretermissi et fastidiunt ammoniti et obliuiscuntur postenti: dedignantur locupletati. hii sunt qui emunt lites et uendunt intercessiones et iudicanda dictant et dictata conuelliunt et attrahunt litigatores et protrahunt audiendos et trahunt adductos et retrahunt transigentes retractant transactiones. hii sunt qui inuident reuerentiam clericis et originem nobilibus et consessum potioribus et congressum equalibus: certis iura et discretis priuilegia et scolas instituendis et honorarium instituentibus et honorem institutis. hii sunt in exactionibus arpie et in collocutionibus statue. in questionibus bestie. ad intelligendum saxei et ad iudicandum lignei. ad succedendum flammei et ad ignoscendum ferrei: ad fallendum uulpes et ad irascendum tigres et ad seuiendum tauri. ad consumendum minotauri. Quorum si nares consflauerint rubiginosi aura marsupii et quod si dolosi spes refulgeat nummi. mox uidebis et oculos argi et lynceos ungues et briarei manus et periuria laomedontis et et ulixis argutias et et symonis fallacias et et fidem palmedonis et et pietatem pagmalionis et et architophel consilia et et absalonis oscula. Jtem in parabolis. Veritatem eme et et noli uendere sapientiam et doctrinam et intelligentiam. Sed gratis date que gratis accepistis. Jtem sic dicitur in tragedia. quadam senece. Visum est cuidam quod uideret neronem apud inferos balneantem ministrosque circa eum aurum feruens infundere: dicentemque cum uideret chorum aduocatorum ad se uenientem. Huc huc ueniale genus hominum, o aduocati amici mei: accedite. ut in hoc uase balneatis: superest locus in eo quem uobis reseruaui. Jtem hii in nouissimis suis maxime inueniuntur sapientes et turpique morte aut a discedentes. Quidam enim que lingua uenalem habuit: muti et elingues morte antecesserunt. Cuidam etiam morienti uisa est lingua sceleri' moueri: qui diceret. Grauiter et defacili sic harundo uento agitatur: peccaui in lingua. Cuidam in simile: inferius labium citius moueri labio cocodrilli. Quidam etiam cum

[Fólio cortado no original]

offerretur ei eucaristiam in extremis: ait. Judicetur prius utrum sit rectum quod
accipiam. Cui circumstantes. Nos quidem rectum et iustum iudicamus. Quibus ille. Non est
inquam hoc iustum iudicium et rectum. Non enim cum non sitis mei pares: habetis
me iuste iudicare. Item advocatus. vel advocat intuitu dei vel gratia amici. vel causa lucri.
Sed qui intuitu dei. hodie rarus invenitur. Ob quam causam si advocaret. licite et me-
ritorie posset hoc facere. Unde dominus. Causa vidue intret ad te. Job etiam advoca-
tus fuit pauperum in causis. Unde. Oculus fui ceco et pes claudo. etc. Contra ambi-
ciosos in ecclesia. XXXVI.
Ambitioni secundum apponamus: de qua sugillanda
ecclesiasticus ait. Noli querere ab homine ducatum: neque a rege cathedram
honoris: et penes regem noli videri sapiens. Noli querere fieri iudex. nisi
valeas virtute et data et sapientia irrumpere iniquitates ipsius: ne forte extimescas
faciem potentis. et ponas scandalum in agilitate tua: et offo nec pecces
in multitudine civitatis. Non te immittas in populum: et nec alliges et colligas
duplicia peccata: ita quod nec in uno eris immunis. Immo quod in populo non inve-
nies peccatum a quo sis immunis. sed portabis iniquitates omnium. Quasi deberes
esse hyrcus emissarius ad ferenda singulorum peccata extra civitatem: singulorum singula
feris in civitatem. aliquando de contingentibus officium tuum per incuriam vel igno-
rantiam emisso: et pro singulis iniquitatibus subditorum punieris. Unde apostolus ad
thimoteum. Nemini cito manum imposueris. neque communices peccatis alienis.
Omnibus quecumque faciet per ea ordinatus ante: citra diligentem discretam et diuturnam
examinationem. Beatus vir qui non abiit. etc. et in cathedra. pestilentie non sedit. Hoc appe-
tit sive secularem sive ecclesiasticam dignitatem: et temporalem doctrinam in
cathedra. Que sicut pestilentia et morbus serpens moribus. totum gregem in-
vadit: pro quam et alios irrident et falluntur. Unde veritas hebraica habet. Beatus vir qui non
sedit in cathedra derisorum. Quibus erit ve. quando se et alios deridentes. non intrantes
per ostium in sanctuarium dei. sed aliunde deridebuntur. Ve qui predaris: quando de-
predaberis. Item episcopus cenomanensis. Plura cum soleant homines ut corrumpere vio-
res. fortius eviciunt femina census. amor. honor. Luxuria. scilicet sive carnalis
delectatio. amor pecunie vel auri. sacra fames. et ambitio honoris. Item
poeta. Infelix quem res nec femina possunt. vincere: subiugat ambi-
cio. Item iohannes. Omne quod in mundo est concupiscentia carnis est. et concupis-
centia oculorum. et superbia vite. vel ambitio seculi. Item apostolus ad corinthios. Caritas

[Fólio cortado no original]

non est ambiciosa. i. non uult aliis preponi. Non querit que sua sunt: sed po-
cius que aliorum. Et ita aliquando uult preponi. non propter se et delectationem temporalem.
sed propter communem omnium utilitatem. Item beatus augustinus. cum fugiebat ab omni ciuitate
que non habebat episcopum. ne in episcopum raperetur. Item idem. In nullo magis sentio deum. ita irat-
um mihi quam quod cum indignus essem poni ad remum: positus sum ad appalust in apice
regiminis ecclesie. Item poeta. Crede mihi bene qui latuit. bene uixit. et intra fortunam
debet quisque manere suam. Viue tibi quantumcumque potes procul illustria uita. Nam quanto
gradus altior: tanto casus grauior. Est uiri contemptus minus minat. Item mortuo
sixto papa. diu papatus uacauit. nec inuentus est qui onus illud subiret. quia non haberet
ecclesia diuitias et pompam secularem. aut uinctum aurifrigium in mitra et huiusmodi
alia. Qui preest in sollicitudine. potius sub sit seruus quam dominus. Unde lucas. c. xxii.
Facta est contentio inter discipulos quis eorum uideretur esse maior. Dixit autem eis ihesus. Re-
ges gentium dominantur: uos autem non sic. Sed qui maior est uestrum: fiat sicut minor. Et
qui precessor est: sicut ministrator. Nam quis maior qui recumbit. an qui recubit
Nonne qui recumbit. Ego autem inter uos sum: sicut qui ministrat. Qui ergo preest est potius
sub esse debet. nisi quod ad quandam dignitatem. ob aliam. scilicet et reuerentiam exhiben-
dam. Item gregorius. in pastorali pollens uirtutibus et coactus accedens. Non pollens
uirtutibus non accedat. Item gregorius. Considerare et perpendere debet quantitatem uirium
suarum. Id confirmat poeta dicens. Sumite materiam. uiris qui scribitis equam.
uiribus. Et uersate diu quid ferre recusent. Quid ualeant humeri. Dominus ait apostolis. Ac-
cipite spiritum sanctum quorum remiseritis peccata remittuntur eis. c. xxx. ix. iii. sunt. Qui
dicat. Numquid sacramenta ipse sancti aliis ministrabitis: nisi ipsum prius receperitis:
Vel quasi dona eius aliis conferetis: nisi habueritis. Item multi pontifices in extre-
mis cum lacrimis penituerunt de susceptis honoribus quos cum maximo
periculo acquiruntur. cum maiori possidentur et reguntur. dicentes se male uixisse
omnibus diebus simpliciter sine apice dignitatis. Item. Gaufridus quondam prior clare-
uallis electus in tornacensem episcopum. cum a papa eugenio et abbate Bernardo co-
geretur onus episcopatus subire. prostratus ante pedes abbatis et clericorum eum eligen-
tium: ait. Monachus fugitiuus si me eiectus potero esse: episcopus non numquam
ero. Cui laboranti in extremis assidens quidam monachus eius amicissimus
factus custos: egrotanti ait. Care mi frater quia nunc corpore separabimur. oro te
ut in pace. et salua uoluntate tua si esse poterit. statim tuum post mortem

[Fólio cortado no original]

in veneles. Cum orantia post mortem suam in oraculo secreto coram altari: appa
ruit in visione anima Gaufridi dicens. Ecce adsum Gaufridus frater tuus. Cui
ille. Mi care: quomodo est tibi? Qui ait. Bene. Sed revelatum est in alta trinitate.
quod si promotus essem in episcopum: procul dubio fuissem de numero reproborum.
Ieronimus ait. Non precedit armentum de genere taurus sed qui magnitudine et
thoris alios superat. Elefantorum gregem: elefans ducit excellentissimus. Modo autem
humana natura desipuit: quod vertens tergum **De promotione indignorum. xxx.viii.**
suum ad solem iusticie declinans iudicium statuens. dedit oculos in terram.
Non observat pro salute animarum in eligendo ducem vel rectorem earum. quod fit in
brutis animalibus pro salute corporali. natura duce. Item salomon. Sicut qui mittit lapidem
in acervum mercurii: sic qui dat honorem insipienti. Item debet esse ecclesia
sicut castrorum acies ordinata. ut fortissimi. scilicet et discretiores ponantur in fronte.
et extremitate cunei imbecilles in medio. Alioquin nec terribilis erit vel ordi
nata et sed porte inferi prevalebunt adversus eam. Item ieronimus. introducens versum
oratii. in derisione promotorum indignorum ait in poetaria. Ludere qui
nescit: campestribus abstinet armis. Abrotanum egro non audet. nisi qui di
dicit dare. Quod medicorum est promittunt medici. tractant fabrilia fabri.
Scribimus indocti. doctique poemata passim. Sed tamen currimus docti et in
docti ad regimen animarum dicentes. Occupet extrema scabies. mihi turpe
relinqui est. Et quod non didici sane nescire fateri. Item ioseph non nisi probata sa
pientia eius. est factus dominus terre egypti. Eloquium domini inflammavit eum. et
ideo misit rex pharao et solvit eum. Sic ergo ioseph non nisi probata sapientia eius.
factus est dominus terre egypti. id est prefertur regimini egypti temporali. quanto ma
gis non nisi probata sapientia et vita. debet preficii dominio et spirituali regimini
egypti temporali ecclesie. Item non nisi post trinam confessionem dilectionis.
petro commissus est principatus apostolatus. quia diceret ei dominus. Et in ipso aliis preficiendis
regimini ecclesie: Quia diligis me plus his. diligis scilicet me. plusquam tuos. Diligis
etiam me plusquam tua. diligis etiam me plusquam te. Pasce oves meas et pasce
agnos meos. pasce edos meos. Ideo tibi dabo claves regni celorum: constituam
te principem populi mei. Item philistei quod preciosissimum habebant dagon posuerunt
iuxta archam domini. Promoventes autem indignos econtrario similes im
mo peiores philisteis ponunt archam domini iuxta dagon: ecclesiam com

[Fólio cortado no original]

imitentes surdo ydolo. ⁊ muto ac debili cum committenda eēt archa hiis q̄ñ
eam portare eēnt ydonei. tegere ⁊ reuelare eam ꝑ sacramentoꝝ eccl̄ie dignam
amministrationem. Itē timendum ē hodie ne accidat qđ meo tꝑe accidit. Sic
enim ꝓcurauerunt philistei. ne eēnt faber ferrari⁹ in isrl̄. q̄ fabricaret scuꝫ
lanceam uł gladiū usq; ad auleum uomis. Quē etiā nunc de ē. q̄ n̄ ē q̄ exciteꝝ uł
suscitet ꝓximum. Sꝫ sibilus n̄ tanti lancea ac gladi⁹ doctrine deest uob⁹ eccl̄ie.
etiā que si que habuerint timet eis uti facti muti canes. n̄ audentes la
trare uł mutire coram ꝑncipib⁹. ne sarcinas īutiles amittant. Nunc aūt
sup cathedrā moysi n̄ri hoc est x̄ sedent iuuenes ⁊ fatui. ut neq̄ dicunt
faciatis. neq; que faciunt uelitis facere. Si ꝑit⁹ licet ambitiosus ꝓmouetur.
spes tamen de ipō. q̄ q̄s sit si ḡuratur ⁊ peniteat. fiatq; cras bon⁹ q̄ heri erat
malus. Sꝫ de fatuo ⁊ inscio ꝓmoto nulla spes ē. Raro eni de īsipiente ac in
scio fac̄ dn̄s sapientē sic̄ de pc̄ore penitentē. Quale debeat eē offitiū prelatoꝝ. XXXIX.

fficium prelatoꝝ qđ atemptare cum timeant uiriles
et ꝑfecti. desinant id exeq̄ indigni. ꝑsumptuosi. ac sine canonica eccl̄ie
in ecclesiam intrusi. De q̄ ait moyses. Prouideat dn̄s ds̄ spūum uniu̇se carnis.
uirum q̄ sit sup multitudinē hanc. ⁊ possit intrare ⁊ exire ante eos. Exi
re ut pastor ꝓ ipis contra hostes uisibiles ⁊ inuisibiles. intrare taber nacu
lum ⁊ ecclesiam. ut ꝓ eis oret. Et ducere eos ad bellum contra spūales nequi
cias. u̇bo ⁊ exemplo sic̄ dux eoꝝ. Et introducere eos tandē in ierl̄m supnam.
ne sit ꝑpls dn̄i sic̄ oues sine pastore. Itē tolle iosue filiū nun. in q̄ ē sp̄c dn̄i
⁊ pone manum tuam sup eū. q̄ det ꝑcepta uite filiis isrl̄. Itē dx̄ ioseph
fratrib⁹ suis. Cum uocauerit uos pharao ⁊ dixerit qđ ē op⁹ ur̄m respon
debitis. Viri pastores sum⁹ ab infantia. ad ꝑegrinandū in t̄ra ista uenim⁹.
Ecce q̄ humilitas ubiq; ꝑcedit gradū ꝑlationis. Maxima eni pars religio
nis animo ꝯstat. el immositas eni ualde necessaria ē ꝑlato. Quē si timet. au
ctum ē de deo. Itē iere. licet s̄cificat⁹ ex utero ⁊ dn̄o etiā iubente. offitium
⁊ onus pastorale iussus ē subire. Dn̄s apl̄is ait. Sint lumbi ur̄i ꝑcincti
⁊ lucerne ardentes. Itaq; enim ad bellum ꝑmo ē infrenandū iumentū
corporis. crucifigendo illud cum uiciis ⁊ ꝯcupiscentiis. el bstinentia ac cō
tinentia. ne homo ruat in precipitium ⁊ ut composito gradu uehat
tantum sessorem. s. spm̄ scm̄. ad qđ rigida et austera uita decet predi

[Fólio cortado no original]

arborem. non mollis et eneruis. Prelati autem est ciuitas munita uirtutibus
columpna sustentans ecclesiam. murus circuiendo. ad quem sic ad ciuitatem refu
gij confugiendum subditis. que glosa dicta sunt de te ci. dei. heo est ciuitas. s.
prelatus. que non expugnatur. Nec tu ad hoc officium accedas. nisi prius te datis.
non dico miraculorum signis. sed signis uirtutum et bonorum operum. Item ait dominus
moysi. Veni mittam te ad pharaonem. ut educas populum meum de egypto. Cui
moyses. Quis ego sum ut uadam ad pharaonem et educam filios israel de egyp
to. Cui dominus. Signum habebis quod miserim te. s. mutationem uirge in colubrum.
et uersa uice signum et manum misse in sinum et fere leprose extracte et sanate. Sig
num etiam mutationis aque in sanguinem. Quia tardius lingue erat. et profitebatur
se ineloquentem. moyses. dominus dedit uerba sua in os eius. Erat autem quintus ad egypti
os sonore uocis. et eloquentie inparabilis. sed se reputabat ad hoc officium in
sufficientem. Qui autem credit se sufficientem esse. insufficiens est. Qui putat
et credit se insufficientem esse sufficiens est. et beneplacens et humilis ita
nuntier. Attendite ergo uobis et uniuerso gregi. in quo posuit uos spiritus sanctus episcopos regere ecclesiam
dei. recte tractantes uerbum ueritatis. recto docendo proximum. uerbo et exemplo. s. propter pere
cia singulorum. ut ita baculus pastoralis conuertatur in se. et os uirtutis retorque
atur ad ascellas. Item cum ecclesia traditur indigno. potest heli conqueri filijs
israel et dicere. Heu translata est gloria domini de israel. quia capta est archa dei. Philisti
im asportauerunt eam a lapide adiutorij in azotum. s. ignem concupiscentie. Ve
defleat iacob ioseph. uinctum et uenditum in carcere phutifari eunucho. cum
ecclesia et sacramenta ecclesiastica eunuchis mollibus et sterilibus et indoctis dispen
sanda committuntur. Hoc idem defleat iere. in trenis dicens. Egressus est a fi
lia syon omnis decor eius. facti sunt omnes principes uelud arietes non inuenien
tes pascua. et abierunt absque fortitudine ante faciem subsequentis. Item ia dica
tur lugendo. Deus uenerunt gentes in hereditatem. t. po. t. s. tu. etc. Immo ut mi
nor sit hodie ecclesia de adhibendis custodibus animarum regendarum. quam de
adhibendis custodibus pomorum miluum. ut minor sit sollicitudo de clauibus petri.
quam de clauibus cellarij. Item ad ro. apostolus. Desidero uidere uos. ut aliquid uobis
inpertiar gratie spiritualis. Prelati enim potius dare subditis quam accipere ab eis tenen
tur. in quibus tamen si ministrauerint. per se auream per illis custoditis aureolam
accipient. Prelatus mediator est inter deum et predictos. qui pascitur pacem sit

[Fólio cortado no original]

et componere inter dominum et subditos. qui successit in locum et ministerium
helye. Cum cum igneo curru consistenti. iiij. rotas repararet in celum: ait helyseus.
Pater mi. pater mi. currus israel et auriga eius. Geminatio dictionis notat
paternum affectum et officium exhibitionis filiis. Debet autem prelatus incertio. iiij.
rotis subvehi. i. iiij. cardinalibus virtutibus. Oportet enim prelatum esse iustum.
fortem. temperatum. prudentem. quia cum curribus dei et ecclesie. non pharaonis. hic enim
eam regere portare et sustentare exemplo sancte conversationis et suffragio orationum,
qui ut auriga ecclesie. sibilum et cantum et alia lenimina debet habere.
quibus demulceat et consoletur eam. Uncinum etiam aculeum in manu: ut boves
cum recalcitrant stimulent et flagellet ut composito gradu vehant spiritum sanctum.
quod in baculo pontificali notatur. Unde quidam versificator. attrahe per primum.
medio rege. punge per imum. attrahe sustenta stimula: vaga: morbida.
Si iudas machabeus potestas Contra negligentiam prelatorum. lenta. x.
secularis erat congregans extremos exercitus. hortatusque est populum per totam viam.
donec venirent in terram iuda. et ascenderent in montem syon sic gau
dio et leticia. et offerrent holocausta. eo quod nemo ex eis cecidisset. donec re
verterentur in pace in ierusalem. quanto magis prelatus ecclesiasticus debet ex officio con
gregare debiles infirmos de ecclesia. hortarique eos per totam viam huius vite.
vigilanter et strenue eos custodire. et regere quousque ascendant in montem
domini celestem ierusalem. laudentque sponsum in secula seculorum. in pace. eo quod non ceci
dissent cum nulla alacritate eius per custodiam pastoris tuto itinere minantis
eos per desertum in terram iuda. Item si iosias rex iuda adhuc puer auditis
verbis legis domini perlecto coram eo deuteronomio. penitentiam habuit cor. sci
dens vestimenta sua. humiliatusque sedens in pulvere. et fiens coram domino.
eo quod precepta eius non observasset. percuciens fedus cum domino cum ambularet
post eum in omnibus mandatis eius. in omni corde et in tota anima. suscitaretque verba
federis. et legis lecte coram eo. precipiens etiam omnia immunda vasa: eici de
templo. altaria et lucos destrui. ritusque gentibus observari. quanto sollicitius
et vigilantius spiritualis prelatus. ad cuius pertinet officium predicare in ecclesia dei. cu
rare debet esse non negligere. vel qui surda aure transire ad contraria. et
verba domini non evigilare. Item dominus totam galileam circuibat predicans
et curans languores populorum: dicens in hoc officio prelati. in quo excedo

[Fólio cortado no original]

debet ee͂ uigilans: utilis sollicitus impig͛. ⁊ strenuus. Jt͂ ysaias. Sublat᷒ est
ppl's m͞s gratis ꝑ incuriam pastoꝝ. Dn͞atores ei᷒ inique agunt dic͂ dn͞s ꝯtin
guer nomen meum blasphemat᷒. Vn͞ ier. Propt͂ uos iugit͂ blasphemat᷒
nomen meū int͂ gn͞s. q᷑ ppl's hodie n͞ sic ppl's. Nichil enim q͂ magis ledat᷒
eccl'ia. q͞m qd' laicos uidet ee͂ meliores clericis. Jt͂ ysa. Ve ub͂ q̇ ppt͂ ebrieta
tem indiscretione ⁊ negligentia erratis. Sacerdos ⁊ ppl'a nescierunt
p͂ ebrietate absorti s͂ a uino. Luxuria ⁊ iocunditate ⁊ dulcōne tēporaliū.
Errauerunt ī ebrietate ī discretione ⁊ supfluitate. aliosq; errare fece
runt. Nescierunt uidentē. ignorauerunt iudicium. Om͞s enī mense
replete sunt uomitu sordiumq; ita ut n͞ eet͂ ultra locus. Usq; enī ad os re
pleta ē eccl'ia. in p͂latis. stercorib' ꝯaliū desidia ⁊ auaritia. adeo ut laicis
locum in his n͞ relinquat. Jt͂ amos. Ve q̇ opulenti estis in syon: optimat͂s
capita pploꝝ. ingredientes pompatice domū isrl'. Propt͂ hoc emittā famē
in t͂ram. n͞ famem panis neq; sitim aque. s; audiendi u͞bū dn͞i. Q͂a par
uuli petierunt panē. ⁊ n͞ erat q̇ frangeret eis. Jmmo ad ē q̇ panē sp͞ualē
u͞bo ⁊ exēplo: ⁊ corporalē etiā rapina auferat. Ecce qd' pati debet prelat᷒
pplo. ut ei ꝯueniat: ⁊ ante q͞m ei ueniat u͞bis qd' p͂dicet eis. Eloq̇ū dn͞i
inflammauit eū. q᷑ q̇ n͞ ardet n͞ incendit. Jgnitū eloq̇um. n͞ capit frigid᷒
pect᷒. Sp͞s sc͞s igneis linguis descendit sup ap͞los. ante q͞m p͂dicarent.
Basilio etiā p͂dicante. uisa ē lingua ignea egredi ab ore ei᷒. Et sebastia
no p͂dicante angl's uidebat᷒ ei tenere librū: de q̇ uniu͞sa ei᷒ p͂dicatio ꝓ
cedebat. Post hec aūt iussit rex ⁊ soluit eū: p͂n. ꝓ. ⁊ di. eū. Constituit eū.
⁊c. inclusiue usq; ꝯuitit cor eoꝝ. Post quē misit moysē seruū suū: aarō
quē ele. ip. Nemo enī sumit sibi honorē: s; q̇ uocat᷒ a deo tanq͞m aaron.
Q͂ enī gladiū accepit gladio ꝑibit. Posuit in eis u͞ba signoꝝ suoꝝ ⁊c. No
ta in his omīb' ordinē. gradus ⁊ officiū p͂lati. q̇ i egypto hui' mundi pas
cere debet ppl'm dei: ⁊ ab egypto adducere. Jt͂ ap͞ls ne sibi mora fieret ī
asya: festinabat ī possibile eet͂ ut diē pentecostes faceret iherosolimis.
Jgit͂ p͂lat᷒: in maiorib' sollemnitatib'. n͞ debet ab ee͂ ecclie sue. a mileto
aūt mittens ap͞ls ephesū: ꝯuocauit om͞s maiores natu ecclie. Q͂ cum
uenissent ad eum ⁊ simul eent͂: dix͂ eis. Vos scitis a p͂mo die q͂ ingressus sū
asyam. qualit͂ ꝑ omne tempus ub͂ cū fuerim. seruiens dn͞o in omni hu

[Fólio cortado no original]

nilitate et lacrimis. et temptationibus que acciderunt michi ex iudeis. et q̄
modo nichil subtraxerim utilium. q̄ min᷒ annunciarem uob̄ monita
salutis. Et nunc alligat᷒ asp̄u uado in ierl̄m. que ī ea ventura sūt m̄ ignorans.
nisi q̄d sp̄c sc̄s p̄ om̄s ciuitates p̄testat᷒ m̄ dicens. q̄m tribulationes
et uincula me ibi manent. S; nichil hor̄ uereor. nec facio aīam meā
p̄ciosiorē q̄m me. Multo minus sua. q̄ nulla habuit. Dum ego ɔsumme
rem cursum meū ⁊ ministerium q̄d accepi a d̄no ih̄u. testificari eugl̄ium
gr̄e dei. Et nunc scio q̄d ampli᷒ n̄ uidebitis faciem meam. Vos om̄s p̄ q̄s
transiui p̄dicans regnum di. Q̄r̄ p̄t̄ ɔtestor uos hodie. q̄ mundus sū
a sanguīe omniū ur̄m. Non eni subt̄fugi. q̄ min᷒ annunciare ub̄ omē
cōsilium dei. aliq̄ndo sermonē doct̄ne. necessarium ad salutē. Ergo
si q̄ min᷒ eis annunciass; reus eēt aīarū ip̄or̄. Si eni frat̄ fr̄is p̄ximus
p̄ximi tenet᷒ eē custos. alioq̄n uox sanḡnis clamabit ad d̄nm de t̄ra.
multo magis ⁊ p̄lat᷒ custos aīarū eē tenet᷒ p̄ q̄b᷒ spopondit q̄d oues īfirmas
etiā sup̄ humeros portans introducet ī ouile celeste. omnia postponens
etiā p̄p̄um corp᷒. exponens morti p̄p̄t illas. Ego scio inq̄t ap̄ls. q̄m ītrabunt
post discessionē meā lupi rapaces in uos n̄ parcentes gregi. ⁊
ex uob̄ ip̄is exurgent uiri loquentes p̄u̇sa. ut abducant discip̄los p̄t se. Propter
q̄d uigilate memorit̄ tenentes. q̄m p̄ triennium non cessaui nocte ac
die. monens cū lacrimis unūquēq; ur̄m. Et nunc cōmendo uos uerbo
gr̄e. u̇bo incarnationis. q̄ p̄dicauit ub̄ q̄d ip̄e rego p̄eum ub̄ p̄dicaui.
ut sit ur̄. Vn̄ petr᷒. habem᷒ firmiorē p̄p̄hicū sermonē ⁊c̄. Argentū ⁊ aurum
⁊ uestes n̄ concupiui. In hoc cognoscunt᷒ ⁊ discernuntur lupi. q̄a
huiᵘsmodi ɔcupiscunt ⁊ exigunt q̄d non ueri p̄lati. Quam pacienciam de
Ait ap̄ls. Et si nichil facer᷒ sū int᷒ uos. tamen beat habere p̄lat᷒. x. i.
signa ap̄lat᷒ ur̄i f̄ca sup̄ uos uidistis in omni paciencia. Nota oī. Item
d̄ns. Ecce ego mitto uos sic̄ oues in. me. lu. esto. pru. si. ser. ⁊ si. sic̄ colū.
Et it̄. Q̄ p̄cusserit uos in unā maxillā. p̄. ei ⁊ al. paciēt᷒ sustinere si p̄cusserit
uos in alia. Et q̄ abstulerit t̄ tunicā p̄rebe ei ⁊ palliū. ⁊ paciēt᷒ sustine.
Et ablato eq̄ cum heremita dicas. q̄m ⁊ scuticā tene. It̄ helyseus ad
heliam. Pat᷒ mi pat᷒ mi curr᷒ isrl̄ ⁊ auriga ei᷒. i. sustentator ⁊ rector.
Sup̄ hec gregorius. Vnica potestati pene est in paciencia. eiq; male

[Fólio cortado no original]

subiecte imperat et quod illa fecerit potestas facile exquiritur. Sed sci prelati plus se inuitus pacientie iugo subiciunt quam foris hominibus presunt. Et ideo plus aliquorum sediciosorum tumultus tolerant. quia se de his ulcisci amplius possunt. Et ne numquam ad illicita transeunt. plerumque etiam per se exequi quod licet subiectorumque strepitus sufferunt. et amore increpant. quos per mansuetudinem portant. etiam docere non cessant. scientes scriptum esse. Doctrina uiri per pacientiam noscitur. Si itaque in doctrina pacientia est. tanto quisque doctus ostenditur quantum paciens est. **Contra prelatos aurum et argentum et possessiones seculi sectatores. x. ij.**

omnino precipiens apostolos et eorum successores exoneratos esse a curis seculi et diuitijs temporalibus, ait. Nolite possidere aurum uel argentum. neque pecuniam in zonis uestris. Predicator enim qui ad contemptum diuitiarum hortari debet. amputare debet. preter necessaria. ne portans onera seculi et onus secularium negotiorum. minus uacet officio suo. Tanta enim fiducia debet esse in deo. ut presentis uite sumptus, et si non preuideat. tamen sibi non defuturos certissime sciat. Cum autem hoc eis precipiat. subdit item dominus. Quam uero difficile qui pecunias habent intrabunt in regnum celorum. Facilius est camelum per foramen acus transire. quam diuitem in regnum dei. Mirantibus autem et obstupescentibus discipulis in uobis eius: dixit ei Symon petrus. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. et etiam uoluntatem habendi. In numero enim diuitum computatur. qui diuitias concupiscit. et si eas non habeant. Sequimur et secuti sumus te. Quid ergo erit nobis. Respondit ei dominus. In regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue. sedebitis et uos iudicantes duodecim tribus israel. Pro quo primo iohannes relicta syndone nudus aufugit. et ioseph relicto pallio. matheus etiam theloneo. Ille etiam uir euangelicus uolens sepelire patrem precipitur a domino relinquere sepulturam patris et sequi eum. Ergo multomagis prelato precipitur relinquere et sequi eum: strepitus belli et onus. et curam temporalium. Sed quomodo prelati huius temporis dicunt. ecce nos reliquimus omnia etc. cum temporalibus habundent etiam super laicos. Vel quomodo predicabunt subditis dispergere et erogare bona sua pauperibus. qui dispersa non cessant congregare et reponere. Tutius esse nichil habere. unde alijs erogarent. Vel si non relinquerunt omnia. quomodo cum domino iudices uenient. Item iohannes. Reliquit mulier samaritana ydriam suam et abijt in ciuitatem annuntians omnia que dixit ei ihesus. Discant hinc euangelizaturi ydriam .i. cupiditatem

[Fólio cortado no original]

relinquere: et onus cetaram scli deponere: ante qm cepit euglizare.
Si g° plat' ecclia'stici alicui oferc beneficiu. t digno g'tis poti accipit q
dec. Si aut indigno dec n indigena. furat res paupu. defraudat: t
ille eas rapit. De his etia hodie uerius di: p i fandam subtractionem
negatiue particule. Reges gentiu dnant eor. uos at plus qm sic:
q'a in sclarib' t in spualib' acanti gladio marciali. sic in spuali. De gra
Diacones oportet ee pudicos sicut du et dignitate diaconor. x.ij.
episcopos: n bilingues non multo uino deditos. n qpale lucru
sectantes. non nsi emtes ut cari' uendant. habentes mistu fidei q' co
scientia pura. sane credentes t opa fidei habentes. Vn ambrosius. Scm
t honesti pcepit apls eligi. in sacerdote q leuita. Et ieremias. Non nisi
pfect' scia t morib': in sacerdote t leuita est eligendus. Et dns moysi.
Deminum his eligat' sacerdos q leuita. q dicat patri q matri nescio uos.
Cum tanta g° maturitate e ordinandus. cu qnta e t deponendus. im
mo maiori: q turpi' eicit' qm n admitt' hospes. Jt laurenti' ad sixtum.
Q° pgrederis pat' sn filio. quo sacerdos sce sn diacono ppeias. Paiac'
enim debet ee diacon' cu sacerdote pgredi ad sacrificiu altaris: ad mar
tirium ad euglizandu. Commitit' enim ei euglium. q'i dicat'. Tu autem
uade. t annuncia regnum dei. De etate ordinandorum sacerdotum et
contra prelatos pueros et iuuenes. Capitulum. x.iij.
Ezechiel in. xxx°. anno celi apiunt' q uidet uisiones di: t pphat.
Prius eni etas pphe describit': ut g b' annis pdicatio ∘niuta debe
at ostendat'. Xpc quoq; iohnem sup petru dilex: petro tamen no
iohi licet uirgini t imitatori forte. ∘cessa e potestas ligandi q soluedi.
Detulit g° etati n miris: nec ptulit ∘iugiu uirginitati: s; puectiorem
iuniori. Deniq; luca docente didicim'. q' bta uirgo xpm inuenerit i
templi sedente in medio doctor. audiente illos q; itrogante. Donec
xpi annor defuit itegritas: doctor omnium fines discipli n excel
sit. Jt roboam q acceperit cosilio iuuenu: amisit regnu. Vn ecclaste.
Ve t tra cui' rex puer est: t cui' pncipes mane comedunt. Jt ne qras
iudex fieri: ne forte non possis auferre iniqtate ppli. Jt iuuenes q uir
gines senes cum iuniorib' laudent nomen dni. Omnium commune

est. laudare. corde. opere. ore. laudare uero in cathedra et in regimine tũ
senum est. Vnde dicit. Exaltent eũ in ecclesia plebis. ⁊ i ca. se. la. eũ. Qui aũt
in cathedra senioꝝ laudatur. carens senectute etatis. p̄sumptuose iniuit
se hr̃e senectutẽ moꝝ ⁊ g̃uitatis. qͥ diceret. Ego sum alt̃ daniel. alter
thimoteus. tal' cui debeat ꝓpt̃ meritũ ⁊ uitã speciale ius ꝯcedi. et generale canonũ infringi. Et q̃d ĩdecentĩ ⁊ ĩdiscretĩ. q̃m aliq̃n cõtra naturã
etatẽ admitti ĩ rectorẽ ⁊ custodẽ aĩarum. cũ ap̃ls n̄ nisi sexagenariam
admittat. ĩ administratione rerũ tẽporaliũ ⁊ custodia ũginũ. Contrarium
turpit̃ obicit̃ ecclie que tale admittit. illud ieronimi. Heri in foro. hodie
in choro. Heri factor hystrionũ. hodie consecrator uirginũ. It̃ moyses
et aaron. non nisi. xxx. annoꝝ missi sunt a dño loq̃ ad pharaonem.
Ysaias ait. Quiescite p̃u'se agere. discite bene face. Et iꝝ. Ad hoc iq̃t
terenda sunt magistroꝝ limina. Qui g̃ magistroꝝ limina n̄ freqũntaui.
et officiũ p̄dicationis assumit. q̃dammõ dic̃. n̄ ab hõine s; a spũ scõ edoctus sũ cum paulo euglium. Credite g̃ m̃ qr sum alt̃ paulus. It̃ Barbato crede magistro. Contra malam taciturnitatem. x. v.

Aduersum quo arceant̃ lupi a grege dñi debent exercere p̄lati ne
sint canes muti. n̄ ualentes latrare. s; opponentes se murũ p domo
dñi. Contra q̃ꝝ pessimã taciturnitatẽ. clamans ysaias ait. Propter
syon. i. ꝓpt̃ reges ⁊ p̄ncipes n̄ tacebo. ⁊ ꝓpt̃ ierlm. i. ꝓpt̃ sacerdotes et leuitas n̄ q̃escam. donec egrediat̃ ut splendor iust' ei. Et it̃. Sup muros
tuos ierlm constitui custodes. tota die, ꝑpetuis ⁊ nocte adũsitatis. ꝑ
petuo n̄ tacebunt. Qui reminiscimini dñi ne taceatis. ⁊ ne detis silentiũ
ei. donec stabiliat ⁊ donec ponat ierlm. ecclie laudem in t̃ra. Qualem et
q̃ntam in sacra scriptura depingi uideo n̄ sentio ĩ ope. Et it̃. Vox dñi dicẽtis. Clama ne cesses. Sup montẽ excelsũ ascende tu q̃ euglizas syon.
exalta ĩ fortitudine uocem tuam q̃ euglizas ierlm. Exalta noli timere.
Vñ ap̃ls. Contestor uos hodie. qr mundus sum a sanguĩe omniũ uirm.
Non enĩ subt̃fugi. q̃ min' annuntiarẽ ub' omẽ ꝯsiliũ dei. It̃ iohẽs in
carcere nec mĩs spe de correctione herodis ul' herodiadis. inhens
potĩ' in crimine q̃m ĩ hoĩem. ĩ exemplũ posteris. ne mini' detestaret̃
crimen adulterij uel incestus si tacuisset. clamauit sepe et iterum.

Non licet tibi habere uxorem fratris. Qui si celasset: ei capite amputatum non esset. Clamauit malleus predicatori apud regem: quoniam immemor esset diuini precepti. Qui missus fuit in ueritate helye. contra herodem et herodiadem: sic helyas achab et iezabel. Item quia. Credidi propter quod locutus sum. Et dominus in euangelio. Qui me confessus fuit coram hominibus: confitebor et ego eum coram patre meo. Et apostolus. Corde creditur ad iusticiam: ore autem confessio fit ad salutem. Tempore et loco. Unde in consocratico decreto. Non minor est impietas tacere ueritatem tempore et loco: quam dicere falsitatem. President quidam demones quibusdam ut eos faciant obmutescere: quando opus esset eis loqui. Unde et demonia muta dici possunt. Tacetur male ad increpandum proximum. si uideris proximi peccatum et eum non argueris. Sanguinem eius de manu tua requiret deus. quia si peccauerit in te frater tuus corripe illum etc. Aug. Correctio fratris precepta. paris in parem. minoris in maiorem. maioris in minimum. cuiuslibet etiam in quemlibet. Tacetur male ad predicandum: unde dominus Quod in aure auditis: predicate super tecta. Et apostolus. Insta. predica. oportune et inportune. Tacetur autem male ad predicandum proximo cum indiget. Unde iob. Oculus fui ceco et pes claudo. Et apostolus. alter alterius onera portate. Sed tacetur ne male ad aduocandum. Item in causa uidue et pupilli. Unde dominus. Causa uidue intret ad te. Male autem aduocatur ex cupiditate: tunc melius tacetur. Ad litigandum. et ad litigiose disputandum. bene tacetur. Sunt autem. v. cause pessime taciturnitatis. Timor mundanus uel humanus: quo petrus persus negauit. Que si timet: actum est de eo. Nolite timere eos qui occidunt corpus etc. Secunda cupiditas est. que comitatur timorem. Nichil enim timet. nisi qui concupiscit. Cupiditas est ramiculus. qui proicitur in os canis et facit eum obmutescere. Tertia est causa: pigricia uel negligentia. Circuibat enim ihesus ciuitates. predicans et curans omnes langores. Prelatus ergo impiger et strenuus esse debet. Quarta causa est simplicitas quedam quasi naturalis uerecundia. qua ieremias se excusans ait. a. a. a. domine deus ab ece dai sum. et nescio loqui. Quinta causa est pessima. ignorantia. Unde ierem. Predicationis nescius quam clabit uocem preco mutus. Contra bonum taciturnitatem.

Psalmista ait. In corde meo abscondi. eloquia tua. ut non peccem tibi. xx. vi.

Aug. Fundamentum religionis est bona taciturnitas. Scio et enim te precepisse. secretum dei non esse clandum cuiuis. nec margarita spargendas esse ante porcos. Nec secreta dei indignis ostendentur: ne babilonys domus domini

reuelentur. Que tamen quis diuulgat. ut ei cum loquitur placeat per adu
lationem. uel propter cupiditatem uel propter uanam gloriam. Verbositatem loquacitatem.
effugienda est itaque disciplina silentii. ut prius taceat quis quam loquatur. iuxta
illud. Sit autem omnis homo uelox ad audiendum tardus autem ad loquendum.
et tardus ad iram. Vnde iezechieli dictum est. Fili hominis linguam tuam adherere fa
ciam palato tuo. et eris mutus nec quasi uir obiurgans. quia domus exasperans est.
Male autem loquacitatis siue garrulitatis. iiii. sunt cause. adulatio. iacta
ntia. cupiditas. incauta loquacitas. Loquacitas itaque contraria est bone taci
turnitati. contra quam clamat propheta dicens. Pone domine custodiam ori meo. et o. c.
la. m. Non decli. c. m. in u. ma. cuiusmodi sunt et ociosa. Item abbas sarapion
imitans patrum. Non est uerbum in corpore meo quod ita timeam sicut linguam. Si quis
enim putat se religiosum esse non refrenans linguam suam a malo. sed seducens
cor suum huius uana est religio. Item idem abbas. Dum fleui et multos labores susti
nui et diu in heremo uixi. numquam tamen ad mensuram humilitatis quam habuit
filius meus zacharias. potui peruenire. Item abbas pastor. Numquam presente sene emi
si uerbum. sed quod dicebat laudabam. Item idem cuidam querenti. Cum queret habitabo
in loco in quo habito. Qui respondit. Inter quos uiuis uiue ut aduena et numquam
uerbum tuum potestatem habeat coram te. Item idem. Si uis amari et quietus esse. multum
tace. In multi loquio non deest peccatum. Virtutem primam esse puto compescere linguam.
Raritatem ponit lamfrancus litteratissimus magister. ne per litteratura sua superbi
ret intrauit claustrum monachorum et ibi semper tacuit. et insipientem se simulauit
corripiendo producenda et producendo corripienda. dum legit lectiones.
quod usque peruentum est ad periculum fidei. contra quam fidem magistrum berengarium multa
heretica docentem. postea in turonensi concilio confutauit. Sic ergo est in necessitate
docere. loqui et predicare. in uoluntate autem audire. tacere. discere. Qui enim excitus
timet gloriam perrumpere in uocem. dicetur ei Ligate eum manibus et pedibus et mittite in
tenebras exteriores. In uiro iusto cor loquitur. os meditatur. manus uel opus
intelligitur. Vnde. os iusti meditabitur sapientiam et c. Qualis debeat esse predicatio.

Non omnia omnibus. sed discrete spiritualia spiritualibus. sapiam sapie xxvii.
tibus. carnalibus minora. ut hystorialia debet predicator annuntiare. Vnde
ascendunt montes. predicando maiora maioribus. et descendunt campi. i.
minoris minora. audiendo ab aliis. Item apostolus. Non ueni ad nos per subtilita

tem sermonis uel sapie. Non enim iudicaui me scire aliquid inter uos. nisi
ihm xpm et hunc crucifixum. Jt augustinus. Prelatus debet esse sic gallina. que
cursitat et raucescit. i. marcescit sup pullos suos: alis eos tegendo et fouendo.
Debet etiam esse sic orator ut de tullio hortensius: ut in sermone et capitolio robusto
eloquio et tubalite intonet. Et ut uentum est domum inter paruulos incipiat balbutire
et frangere uba. puerilia uba hns. ut illis conformatus intelligatur. Jt in templo
dni erant acetabula phyale et ciati. sic increpatio. mordax increpatio. larga pdica
tio: et minor et suauis. Non enim omnibus omnia indifferenter pponere debent. Sunt ergo
plati cophini qui extra debent portare pcca. non inferre. ut colligant. quisqui
lias. paleas. et stercora. ad conficiendum lateres pharaoni. Et lauantes et conficien
tes: amplius coinquinantur. Habeat autem confessor uinum et oleum samaritani. Vinum ut
p increpationem mordacem confitenti amore dni concipiat. et pariat spm salutis.
Oleum uero: ut p consolationem non absorbeatur tristitia. sed tristicia eius uertatur
in gaudium. exhibeat se confitenti mitem suauem et dulcem. et quasi in amplexibus suis
eum fouentem dicens ei. Soli deo confitens cuius ego sum uicarius ut nec ubo nutu
uel signo ei reuelata possim detegere: quia in confitens te obligor in paternitate spitali.
ut pcca tua sic et filii supportem. pro illis doleam et tecum p eis satisfaciam. Nunquam
psonam confitentis accipiat. nec illi adulet. sed iuste iudicet ut sanet.

Contra acceptores psonarum. xviii.

Acceptio psone est quedam fatua reuerentia exhibita alicui ex causa non debita et illicita: puta pp timorem. cupiditatem. diuitias uel quamcumque turpitudinem. Ad huius uicii obiur
gationem recole exemplum de plato insulato colligente senatorem ditissimum
iuxta se. cum turba religiosorum et clericorum assisteret circumquaque. Exemplum
etiam leonis irridentis quosdam potentes detegentis nates quorum ipsos. et quia
assurgerent et uenerentur quendam burgesem ditissimum. Jt iacobus. Nolite inquit
fratres mei in psonarum acceptione habere fidem dni nri ihu xpi glie. Et si enim ferat
eligi diuitem ad sedem honoris ecclie. contempto paupe
Sed in cotidianis concessibus credimus esse acceptionem psone. pserttim cum exhibeatur
alicui honor ex certa deliberatione. non p ignorantiam. non p correptionem.
sed p sciam et tantum pp diuitias. non aliquam causam debitam. que in eo sit. Cui im
mo potius diuitijs eius potest dici. O nummi nummi. uobis hunc pstat honorem.
Jt dns p moysen. Quod iustum est iudicate. siue ciuis sit siue pegrinus. Nulla

erit distantia personarum. Ita paruum audietis ut magnum. nec ac
cipietis personã cuiusq̃m. quia iudiciũ dei ẽ. Itẽ phinees zelo dei armat9 ma
dianitidẽ licet filiã principis. coeuntem cũ uiro hebreo nobili de tribu sy
meon: transfix. Moyses etiã p uitulo conflato. ait. Qui uir dei ẽ: accingat9
mecũ gladio. Transeat unusquisq; p mediũ castroȝ. interficiẽs gladio omnes
q adorauer uitulũ. ita ut nõ parcat ocls ei9. patri. filio. frĩ. ul amico. Item
beat9 martin9 poculũ porrex paup sacerdoti sedenti a latere ei9. nõ principi sedẽ
ti ex alia parte. Sup illud ũbũ siq̃s ẽ dñi iungat mi. et ponat uir gladi
um sup femur suũ et transeat p mediũ castroȝ. ait gregori9. Per mediũ cas
troȝ transire ẽ. tanta equitate infra ecclesiam. s. uiuere. iudicare. arguere. et increpare.
et predicare. ut q delinquentium culpas redarguit. in nullis resideat fauo
re. Sed occidat uir fratrem suũ. ul amicũ et proximũ: qs interficit q cũ puniendã
inuenit. increpationis gladio ferit. Itẽ qdã regulus rogauit dñm. ut descen
deret et sanaret filiũ ei9. Aug9. Non uadit ad filiũ reguli q rogat9 ẽ dñs: ne
diuitias honorare uideatur. De meditatione in omnib9 tenendum. xix.

Virtus est mediũ uicioȝ utrinq; reductũ. Est modus in reb9. sunt certi
denique fines. Quos ultra citraq; nequit consistere rectũ. Et nimium ius.
summa iniuria ẽ. Noli nimiũ ẽẽ iust9. quia ẽ iust9 q perit in iusticia sua. Medi
um tenuere bẽ: ideo noli declinare ad dextram ul ad sinistrã. Tuci9 enĩ ẽ
in remissione peccatoȝ q̃m in rigore. Quia qui nimis mammas stringunt.
sanguinẽ eliciunt. et qui nimis emungit elicit sanguinẽ. In omni g bono ser
uandus ẽ modus et modestia. Culpa enĩ ẽ totã plebẽ culpã: et gl'osum ẽ prin
cipi citra meritũ punire. De modestia risus. 2.

Fatuus in risu exaltat uocẽ suã. uir autẽ sapiens uix tacite ridebit.
Scs bernardus de abbate igniacen. ait. In ore ei9 nunq̃m apparuit
risus. q assistentiũ gratia quandoq; faciẽ suam serenauit. Sed si bene recoli
mus: risum integrũ non admisit. Et dñs ter legit fleuisse. nunq̃m uero
risisse. q ait. Ve uob q ridetis: quia lugebitis. Risus moderat9 si continuus
fuit: suspect9 etiã habet9. Loci enĩ huiusmodi risus perditionis ẽ q̃m exulta
tionis. De sic ridente dr. Maledict9 homo abscondit9 in ciuitate. parat9
blando fraudẽ contexere uultu et risu. De q in ysaia. Ve q profundi estis corde.
ut a dño et proximo abscondatis consilium. Et ecclesiastic9. Ne credas uer

bis illius qui subridens interrogabit te de absconditis cuius animus
iniuitas non paireet de malicia. De mala singularitate. [.x.]

[A]ugustinus. ait. Quisquis rebus preter[e]untibus restrictius utitur quam sese habent
mores eorum cum quibus uiuit: aut intemperans est. aut supersticiosus. Quisquis uero
sic eis utitur ut metas consuetudinis bonorum in quos uersatur excedat. aut aliquid
significat. aut flagiciosus est. In omnibus enim talibus non usus rerum. set libido
in culpa est. Seneca dicit. Dissimiles nos esse uulgo sciat qui propius inspexerit. qui domum
nostram intrauit nos potius miretur quam suppellectilem nostram. Magnus ille est. qui sic ficti
libus utitur quemadmodum argento. nec minor ille est. qui sic argento quemadmodum
fictilibus. Infirmi animi est: pati non posse diuicias. Item sanctus bernardus se
dens in capitulo pontiniacensi pro tribunali. cum questio exponeretur a fratribus. de sin
gularitate cuiusdam monachi: ait ei. Crederes ne uerbo domini. uel uerbo angelico
non contrario uerbis domini. Et ille credere et quidem. Tunc abbas. Et ego dico tibi in
uerbo domini licet peccator ut singularitatem tuam deponas. quamuis in ea uide
aris quosdam sanctos imitari. magisque mereberis communi more uiuendi domino. Qui
statim acquiescens abbati exuit singularitatem omnem. Summopere igitur cauenda est
singularitas in communione. Ibi enim peccatur magis quam in priuato. maxime
illa que scandalum parit infirmis. De bona singularitate. [.x.ij.]

[S]ara filia raguelis. iij. capitulo. tobie ait. Tu scis domine quod nunquam commiscui
me cum ludentibus. neque cum his qui in leuitate ambulant participem me
prebui. Et ieremias. Sedebit solitarius et tacebit etc. Et philosophus. Fuge tur
bam. Nondum enim illi tuto te committis. Ego quidem confiteor inbecillitatem
meam. nunquam mores quos extuli refero. aliquid ex eo quod composui turbatur.
Recede in te ipsum quantum potes. cum his conuersare qui te meliorem facturi sunt.
illos admitte. quos tu potes facere meliores. Ieronimus. Rarus in publico. bone
tis in domo. Mercenis enim inter homines fui: minus homo redii. Est autem tri
plex solitudo. Loci. que forcium est. peccatoris que cuiuslibet esse debet. Et
boni operis que cauenda est in omnibus. plerumque cum parit scandalum.

[A]mbula cum bonis. Quia secundum De societate meliorum eligenda. [.x.iij.]
uictum mores conformantur. Corrumpunt enim bonos mores colloquia
mala. Et qui tangit picem coinquinabitur ab ea. Et psalmista. Perambulabam in inno
centia cordis mei. in medio domus mee. Et quasi. Non proponebam ante oculos meos

tem iniustitiam facientes preuaricationem odiui. Non adhesit m[ihi] cor
prauum declinantem a me malignum non cognoscebam. Detrahentem
secreto proximo suo: hunc persequebar. Superbo oculo et insatiabili corde: cum
hoc non edebam. Qualis erit ergo et familia concludit. Oculi mei ad fideles
terre ut sedeant mecum: in iudicio in giruito. Ambulans in uia inmaculata h[ic]
michi ministrabat: in altari in mensa et in domo. Ecclesiasticus. Viri iusti sint tibi
in conuiuie. Ieronimus. Et diligenter circumspiciendum est cum quibus comedas et bi
bas. non quod comedas et bibas. Et augustinus. Decet itaque platum tales habere con
subicularios quos timeat. ne si malos habet. eorum uidentur approbare uitam
quorum habet conuersationem. Vnde apostolus. Domui bene prepositum. Non opes augeat.
sed ut filios clauium et familiam omni castitate et sobrietate sibi subditos habeat.
Qualis iudex populi: tales et ministri eius. et econuerso. Quod qualis dominus
domus familia eius probat et monstrat. Sic communicabit lupus cum agno
aliquando. sicut peccator iusto. Et communicatio non est adeunda: ut in sicco sta
ui; ne cum in uiscero carnis. abraham et aucto in medio eius, unam
clos et mares quod et circumcidit. Quod est abraham familia domus tue
in omnibus habeas circumcisam. Iuxta librum beati thome principis est ut non tam
et nosse suos. Quod catho de pompeio ait. Casta domus luxuque carens:
corruptaque nunquam fortuna domini. Et in parabolis. Qui cum sapientibus gradi
tur sapiens erit. amicus autem stultorum similis efficietur. Ob hoc constat quod res
diuitum et potentum in loco periculoso posita est: quia tamen in domibus regum
et potentum uiri scelerati et socii furum. maxime in domibus potentum inueniuntur. Ob
hoc magis status potentum periculosus et periculosus est. quia eos malos esse tenentur
status metu locorum non sunt. qui non simplici tantum ore sed alieno multiplici. quia lo
gica peccauerit manum habent peccata sua confiteri. nescientes ut pauper diceret.
Domine non soli peccaui. et in me solo: sed et in istis primis in me. et in
tis sacellitibus meis. Deinde ergo malorum societatem: ac impedimentum quam minus
in uia domini perdas. fugias. Vnde dominus. Qui non odit patrem et matrem et cetera. Qui si
oculus tuus et cetera. erue eum et proice abs te. Ieronimus ...
periculorum pergere ...
...
...

dominus patri et matri respondit dicens. Nesciebatis quia in hiis que patris mei sunt
oportet me esse? Docens carnali affectu precedentia. sicut minus utilia esse
postponenda spiritualibus et utilibus. Ideo matri in nuptiis vino deficiente ait.
Quid mihi et tibi mulier? Quasi dicat. Nichil certe habeo in spiritualibus operibus. Ideo Qui
non odit patrem et matrem .i. qui spirituales affectus non preponit carnalibus: non po-
test meus esse discipulus. Ideo noli vocare divites cum facis prandium. sed pauperes
debiles et claudos. in quibus non habes carnis affectum. sed divini amoris incen-
dium. Jere. Ob amorem dei contempnendam est sepulturam patris: pro cuius amore
nullus relinquendus est inhumatus. Unde moyses ait. Sacerdos et levita
non quando erant de sanctis? sed habebat sacerdos capite velatum cidarim. qui di-
cat patri et matri nescio vos. Sacerdotibus etiam in lege prohibitum est
interesse funeribus mortuorum. etiam parentum ut in hoc etiam in figura
monstraretur carnales affectus esse postponendos: maxime cum simus et debeamus esse
sacerdotes. secundum ordinem melchisedech. de bonis enim carnalem affectum
habere. iuvente. non in opere: non in ope: presertim in spiritualibus. Qui enim
post vitulos carnali affectum ducti. colla reflectunt similes sunt uxo-
ri loth. que respexit et mutata est in statuam salis. Similes sunt iuvenci
manum ad aratrum: et respicienti retro. Similes sunt hebreis respici-
entibus in egyptum: ad ollas carnium et pepones. et alia pharaonis. Vi-
deant hii ne simili pena pene inde puniantur. qui ea que mittebantur
in loculus domini et pauperum asportabat, dans ea uxori et liberis. carnali
affectum ductus. ob hoc tradere et crucifigere dominum egit suspendium
et eternum supplicium incurrere. Dum corporum propinquitates respicimus:
corporis et anime creatorem offendimus. Qui autem amat patrem et matrem
super me non est me dignus. Multi monachorum dum parentibus inservi-
unt: animas perdiderunt. Illum attendamus patrem qui numquam mo-
ritur. aut qui pro nobis mortuus est. qui deo vivens mortuus est. ut nos
mortuos vivificaret. Ministrum enim altaris viventem de patri-
monio crucifixi. non carnale [illegible] nullus carnalis affectus tangere debet. quo
minus testamentum [illegible] credit secundum voluntatem testatoris
beneplacentem et ipse sancta dispenset. Hec vipera suos fetus inbecilles et ad
hec parvos [illegible] fovent et amplexantur. filios ante ge-

diuseulos et adultos suos ꝰ relinquunt. Hos autem et si hoĩes. non tantum inplicari. ſ; in oĩm etate. non tantum fetus nr̃os. ſ; a latere descendentes fouem. inmo illos superfluis oneram. sup nec̃ citatem conferentes eis p̃sa. Quod iuxta uerbum alexandri p̃p̃. chr̃s abstulit nob filios. et diabolus dedit nob nepotes. Audi edictum regis tui. Q non mecũ ad ũsum me est. et qui nõ col. m. dis. Recordare tyronici diem. quo in baptismate consepult in sacramti uba iurasti. pro nomine eius. non te. patri p̃cietũ non mat. Licet paruulus ex collo pendeat nepos. licet sp̃so crine et scissis uestib. ubera q̃bus te nutrierat mr̃ ostendat. licet in limine pater iaceat p calcatum p̃ge patrem sicis oculis ad uexillum crucis euola. Solum pietatis genus est. in hac re ẽẽ crudelem. Facile rumpit hec oĩa uincl̃a amor x̃ et timor gehenne. Paulus retinentibus fr̃ibus ne in iherosolimam p̃git. respondit. Quid facitis plorantes et conturbantes cor meum. ego non solum ligari. ſ; mori in ih̃rlm paratus sum. in nomine dñi nr̃i ih̃u x̃. De emendatiõe solitudinis loci. lıııj.

[N]on inuenio cum quo te malim ẽẽ. q̃m tecum. Jt̃ seneca. Aliq̃s ũ bonus nobis eligend est. ac semp oclis mundus. ũ sicut tanq̃m illo spectante uiuam. et omĩa tãq̃m illo uidente faciam. nec in mũdo. Magna ps quippe p̃ccor tollitur. si p̃ccori testis assistit. Aliq̃m habeat animus quem uereat. ẽ auctoritate secretum suum ↄ secretius custodiat. O felicem illum qui non p̃sens. ſ; ↄ cogitatus emendat. O felicem illum. q̃ sic aliq̃ndo uereri potest. cito erit uerend. Elige itaq; catonem. et tu ẋane paulum. Si hic uidetur ẽ nimis rigidus in religione. remissioris aĩ et uite. unum sẽm elige. ẽ uita mores. et oõo placeant. illum semp t̃ ostende. uel custodem uel ex. Op est uiq̃m aliquo. ad q̃ndo mores nr̃i p̃ui exigantur. Nisi enim ad regulam. p̃ua non corriges. ul' torta non diriges. In deserto peniunt egyptiaci. In desertum fugit elyas. a facie iezabel. In deserto latuit ieremias. inq̃ens. sedebam solitari in tecto et tacebam. Jt̃. fugite. fugite. saluate aĩas ur̃as. eritis in deserto sic humiles mirice. Jt̃. fugite. asendite. fugite abite. uehem̃t in uoraginibus. l. in speluncis ↄ in cauernis. Sedete qui habitatis asor. dicit dñs. Martinus ad huc duodenis mor heremũ concupiuit. Sanctaq; fecit; uoto. ũ eta-

tis infirmitas obstruxit. Qui s(an)c(tu)s vel s(ur)sus. duor(um) mortuor(um) excitat(or) s(us)-
citator magnificus. plurimoq(ue) miraculor(um) effector q(ua)m ep(iscopu)s effectus..

Quod pecc(atu)m unius sepe redundat in universitate. lv. Amm(on)ite

ex enim peccante pollutus est p(o)p(u)l(u)s anathimate. Gaddites (et) erube-
nitis (et) di-tribus manasse edificantib(us) altare in t(er)ra chanaan dei(n)
est q(uo)d contra p(re)ceptum extrusus altare magnu(m) et sacrilegu(m) quas ira
di de se semet impleri plebecula etiam iudaica non excipiente x(pistu)m de ma-
nu maior(um) eum in iuste crucifigentiu(m) mortis d(omi)ni rea f(ac)ta est. Ob moy(ses)
ait. Non sequeris t(ur)bam ad faciendum malum. n(ec) in iudicio acq(ui)esces
plurimor(um) s(ente)n(ti)e ne a(n) dives. Ob ap(osto)l(u)s. Vetus fermentum eicite. q(uia) modi-
cum fermentu(m) to. m. co. non minus peccas. nec minus ardebis q(uam) cum
plibus. Unde et illud g(e)n(er)ale p(ro)verbium sane intelligendu(m) est. q(uo)d p(e)cc(at)a
aculcis multum est. qui de ab homine s(ed) non ad deo. et it(em) qui non corri-
pit cum possit arguere et impedire consentit. Q(ui) aut(em) p(er) mult(i)tudine(m) ul(tra) pre-
latum excusari ap(u)d eos credunt. similes sunt pilato. lavanti man(us) suas
aq(ua) dicenti. Qui unde sum a sanguine hu(ius) iusti. S(ed) non similes danieli q(ui)
ait. Sanguinem innocentem condemp(n)astis. viri redite ad iudiciu(m). hu(n)c
(et) assimilant(ur) p(ri)mis parentib(us) culpa(m) in d(omi)n(u)m refundentib(us). q(ui) et isti multitu-
dinem. vel malbem. q(uia) mulier ul(tra) serpens dedit m(ihi) et comedi. Alius li p(re)cep(tum)
ul(tra) convent(us) hoc facit. unde nec contradico (et) simille s(er)viant dep(re)c(e)p(ta) inde
ul(tra). Unde q(ui)dam int(ra)t(u)s claustru(m) cum ocurrerit ei pecc(atu)m in multitudine q(uo)d
in t(r)a(n)s(iit) in singularitate. s. pl(ur)itas ecc(lesi)e instituto messis m(er)cenatior inci-
cando signum t(ame)n no(n) e(ss)e(n)t regendi a(n)i(m)as h(abi)t(u)um. messio ubi no(n) seminat
p(re)cepto fructuum (et) usus ubi non laboravit. loci melioris ocupato cibi
a(n)i(m)arum defraudato offi(ci)i ecc(lesi)e (et) i(ste) ul(tra) ministri e(st) subtracto timuit s(e) credens
hoc ne minus pecc(atu)m e(ss)e p(ro) mult(i)tudine licet q(ui)dam ex hoc non h(abe)n(t) cauti(us) atis
consciens e(ss)e(n)t v(er)ent si in singularitate constituti hoc facerent qui (in) p(er) universi-
tate se immunes e(ss)e ap(u)d eos extimant cum universitas ul(tra) p(re)latus eccl(es)i(a)e ul(tra) si-
nit auctem et (con)sensum p(re)bet indebita fieri. ul(tra) exigi ab ecc(lesi)e q(ue) alia sunt tal-
liar(um) exacto decimar(um) execrabiliu(m). Solo et h(ab)i. Ite g(re)g(orius). sup(er) totu(m) librum. xx(vii)-
viij. Ex d(icti)s d(avi)d nu(mer)avit p(o)p(u)l(u)m immisit d(eu)s pestilentia(m) in isr(ae)l et mortui sunt.
lxx. m. vivor(um) ac (con)tingit p(ro) malo g(re)gis ut sepe viri boni delinq(ua)n(t) vita

pastoris et secundum meritum plebis disponantur corda rectorum. Dd cum peccato populum
numeravit. et populus penam suscepit. Item in eodem. xxiiii. Facta est quoque fames in diebus
dd et c. Item ioseph super primum reg. ca. ix. heli autem senex et c. ait. heli propinquitate fi
liorum dampnatus est quia ergo minus seva animadversione plectebat et quod corrumpit
et corripuit. Sed levitate patris non severitate et auctoritate pontificis. Discant ergo sa
cerdotes quia pro scelera populorum perimentur. et subditorum culpa illis imputabitur. Item primo reg.
xlvi. Ideo quod patris et c. Item numerum. xlvii. ad rubem. i. quod si nolueritis sequi eum et c.

Quod vir sanctus pro modica occasione reum se debebat reputare. lvi.

Beatus gregorius ait. Qui alienam uxorem concupiscere non metuit. post flagellum erudi
tus. quam adquirendam concupivit exparavit. reprehendens se super periculo multum. Paulus a
postolus in actibus apostolorum quia contestor vos hodie. quia mundus sum a san
guine omnium vestrum. Non enim subterfugi. quo minus annunciarem vobis omne
consilium dei. Si ergo de contingentibus aliquid omisisset: se reum animarum om
nium illorum constituisset. Ergo oblatam non omnem amovens difficultatem. non omnem ad
hibuerit facilitatem. non omnem esse servanus munitionem. ut confugiens ad eam
liberetur: reus eris sanguinis illius si effusus fuerit. Dicitur ergo. De miserando pe
nitus qui in loca plena metu misit te nocte venire. Sic et advocatus vel alius qui
aliquem per iniusta cum ingrime mittit romam: dicere potest: Ego te miserande per
emi. qui te misi per amples. et per mille pericula mortis. Item iob. Verebar omnia opera
mea. Quia si enim fuero locus quasi aquis nivis. et fulserint velud mundissime
manus mee. tamen sordibus intingues me. et abhominabuntur me vestimenta mea. Gregorius.
d. Ut si opera mea in se bona videantur vereor tamen ne indiscrete facta: vel eo ordi
ne vel modo. vel tempore quo non habent fiunt immunda sunt. Robertus ambianensis episcopus. qui
diceretur iudicibus secularibus de suspendio. facere opus quod habetis facere. omnibus die
bus vite sue doluit. Sanctus autem maurilius cenomanensis episcopus. vocatus ad baptizan
dum puerum. qui obiit antequam ad eum accedere forte potuisset. se ab officio
suspendit et fugit in angliam. clavibus ecclesie proiectis in mare. Dominus volens se am
plius offerium sacerdotis non fore exerciturum. antequam per signa videret quod ei
remissum fuit peccatum: se reatum putabat ex facili occasione. Sed in fero ortolano
in anglia claves in ventre piscis empti oblate sunt. Qui statim ubi
pacta patria rediit: rursus puerum resuscitavit et baptizavit.

Contra suspiciosos. lvii.

ciendum q͞d quia occulta hominum non uidentur. datus est suspicio-
nibus locus. Quas d͞ns in eu͞glio cum de fine operum precepisset ne iustici-
am suam facerent. uel propter laudes hominu͞ uel pecuniam. uel propter uictum et ues-
titum. que possumus eam suspicari. propter hoc fratrem prohibuit dicens. Nolite iudi-
care alios ex suspicionibus. et non iudicabimini. i. non condempnabimini. Ad
hec dubia. in meliorem partem interpretanda sunt. iniquissimu͞ enim et deli-
cum est in aliam partem declinare. et magis ipse pronum ad mala quam ad bona.
Si aliter de te sapis quam se habet. humana temptatio est. Nimis ante amare
propriam sententiam. i. in iudicium temerarium prorumpere. et melioribus usque ad presundende
cautionis et condendi scismatis sacrilegium inuidere. diabolica presumptio est. In illo
ante aliter sapere quam se res habent. angelica perfectio. Quam diu ergo non habemus perfec-
tionem angeli. non habeamus presumptionem diaboli. Pocius alter alterius onera portate.
Spiritus autem suum pater in unus. et iudicet in semet ipso et non in altero. i. non ex malo
tum. Licet minus perfectior comparatione sua inciens laudem. sic seruate comendans. et
alios iuste iudicans. Item apostolus ad corinthios. Nolite ante tempus iudicare quo adusque
ueniat d͞ns. uel. absq. ce. Item id ad ro. Tu quis es qui iudicas alienu͞ seruu͞.
Suo d͞no stat aut cadit. Non ergo amplius inuicem nos iudicemus. Sed hoc iudi-
cate magis. ne ponatis ofendiculum fratri uel scandalum. Augustinus de ciuitate
dei. Quod ad nos non pertinet. nobis non usurpemus. Non reprehendamus ea que qua
animo fiant nescimus. Vel si manifesta aperta sunt mala non desperatione desperemus. qui enim
hodie malus est. cras forsitan bonus erit. In dubiis non difinias. sed suspensa te-
ne sententiam. Que sic cum mora et discrecione exequenda est. ut nec cum grauita-
te et imaginitate nimia est proferenda. Ieronimus. Si uidis uinctum sacerdotem d͞ni de-
inscentem caput mulieris. ne statim inde malum suspiceris. sed dicas quia
benedicendi hoc fecit. Item iacobus. Qui detrahit fratri. uel iudicat fratrem suu͞. detrahit
legi et iudicat legem. Contra rumorosos. lviij.

Rumores fuge ne incipias nouus auctor haberi. Rara fides ideo est. quia multi
multa locuntur. Ob horum percunctatores fugito. Nam garrulus hic est.
Et quis inaciclat. Preterea rumor ociosi multis. Nemium fama malum. quo non
aliud uelocius ullum. mobilitate uiget. uiresque acquirit eundo. Rumorosi et
nugigeruli. que nesciunt proferunt. cu͞ uiri debeat sententia esse eius. et indubitata res-
ponsio. Dubius testis non remanet inpunitus. Palpebre tue precedant gressus

sus. i. opa tua: ut non sine prudentia loquaris uel agas. ne his assimileris de
quibus dicitur. cor stultorum in ore eorum. Et item. Cor stultorum dissimile erit: uer
ba autem prudentium statera ponderabuntur. Item phis. Qui in dubiis timidus
erit: nauci non erit. Et poeta. da spacium tenuemque moram male cuncta minis
trat impetus. Augus. In paratione omnibus agendis morosus sum ut non sine iudicio agerem.
In constantes reprehendens ecclesiasticus ait. perdicia
tam quam iota currit: et qui iota uel sathe cogitat illi. Conueniet nulli qui secum
dissidet ipse. Primum argumentum mentis bene constitute uel composite. est posse
morari et secum consistere. Constantes estote et in. apostolus. do. su. uos. alioquin
nequam. In constantes etenim superstitiosis incurrunt in maledictionem cain. habentes
tremulum caput. et tremulum cor et inconstans: et tremulam linguam. uagi et profu
gi erunt cum cain super terram. Inconstantes de ipsis uertuntur interdum. quia stultus mutatur
ut luna. oportetque cor non habere caudam neque caput. laudant diuersa sequentes.
A quo uitio apostolus se excusans ait. Numquid leuitate usus sum. ut sit apud me est et non.
omnis consilii finis est in animum. Et apostolus. non dominamur fidei uestre. sed ad
iutores sumus gaudii uestri. Cum igitur quis non possit cogi credere. quomodo in
uitus credens conburitur. cum fidei et non posset dominari? et dixit. Non egit
deus nobis in uirtutibus nostris. sicut olim cum miraculis antiquorum patrum.
prima quedam apparata quadam actione. et tempus indulta. ut iactum sortium
in multitudine de saul. in paucitate et duobus barnaba et macthia. hodie non re
picit esse. tum propter uiciniam sortilegiorum. et quia mala sunt uicina bonis. tum propter
incertitudinem sortium. quibus seruatis et uariatis. malus et indignus preponetur
digno in regimine ecclesie. Maluit igitur esse electionem prelati commissam hominum rationi et discre
tioni quam sortium incerto casui. Item priuilegia paucorum non communem legem. nec esse the
ta sunt ad consequentiam et legem communionem. Legimus moysen transisse mare
rubrum sicco uestigio. et danielem de lacu leonum illesum ereptum. tres pue
ros de camino ignis liberatos. Beatum uisum purgatorem in bitro suo prunas de
tulisse ardentes. Nunc autem fide predicata et suscepta: sicut non nulla clamat au
ctoritas. non est tempus faciendi miracula. sed fidei et mandatorum potius implendi
et imitandi opera. Ut si uis ut fiant miracula. trade nobis silentium aliorum predic
torum. et postquam fiant: et ipse minus utili esse. Sed attendendum est quod due
sunt liberationes. una occulta que fit in ipsos sanctos. qualiter liberati sunt macha

bei vii agne consumpta. tremens ipsa eosdem hortante ut potius eligerent mori pro legibus
dei. quam uiuere contra eas. Est et alia liberatio apta que fit propter inimicos puniendos uel con
uertendos. qualiter tres pueri de igne et corpore liberati sunt propter quod nabuchodonosor conuersus deum
ipsorum quem contempserat predicauit. Item in psalmo. In deo faciemus uirtutem. non in gladio.
non in uinculis. sed in deo: in fide eius et bonis operibus uincendo diabolum. Item peregrina iudi
cia apparantes. celebrantes et subeuntes. uidentur se purificare iohannem. qui in feruentis
simi olei dolium missus. illesus et mente et corpore exiuit. Similes etiam uidentur uolle
beato marcello parisiensi adhuc postea episcopo. cui cum super manus faber massam ferri
ignitam poneret. eo prunas in turibulo poni rogante ait. De calore calet tamen
ne pondera hic. Manus tui pectoris numquam fiat statera ferri candentis. Item
ut exemplis utamur. in concilio remensi sedente papa eugenio. quidam monachus
conuictus et confessus heresim suam. de communi decreto concilii incarceratus est. non interfectus
non membro mutilatus. Sed ne alios corrumperet. et si forte peniteret in carcere sansonis
eiusdem ciuitatis archiepiscopi impositus. a quo tamen dieta alterius est donec obiit.
Et idem archiepiscopus: iudicium ignis in diocesi sua exerceri omnino prohibuit. Iudicium
uero aque sustinuit quoquomodo. non concedens tamen alicui sacerdoti su
o benedictionem aque celebrare. nisi prius prestita cautione sacerdoti benedictio
aquam a principibus de non mutilando membro. et de sanguine non effundendo.
Item non attendendum falsitatem et iniquitatem peregrini iudicii. multa exempla probant.
Ut illud de edituo aurelianensi suspenso pro equis ecclesie sancti sansonis furtim
sublatis. que alius postea deprehensus. confessus est se sustulisse. Et illud de
recluso comprehenso. qui pro unius furto nimis audax quia si esset conscius. tulit ferrum can
dens et combustus est. Et etiam illud de peregrino anglico. cum sine comite
suo rediret de partibus iherosolimitanis. socio eius diuertente ad sanctum iacobum:
impositum est ei quod eum in uia occidisset. Unde et iudicium aque subiciens
periit. reuertente socio eius in angliam. in breui post suspensionem eius. In dubiis
ergo timenda est sententia potissime in causa sanguinis. ubi non conuincitur uel proba
biliter tamen est procedendum: sed lucidissimis et luce clarioribus testibus iudicandum:
ne aliter iudicans reus sit mortis condempnati. Apostolus ait. Hereticum hominem post pri
mam amonitionem de uita nostra. Non ait occide. Item dominus. Increpa feras harun
dinis. et dissipa gentes. sed congregationem taurorum in uaccis populorum. Recludendi
ergo sunt. non occidendi. Item prebe alicui oportunitatem uel occasionem occidendi ali-

quem. cum possis impedire. uel non consentire magis mortale est. cum et
hoc peccatum sit maius illo. Ergo et sacerdos incarminans elementum. et eis
subiciens male iudicium mortaliter peccat. Contra dicentium minimos si

nacitio de proprietate fugienda. et de non e[x]cogitatione iniusti tituli. In
rogando pauperibus. et non subueniendo tribulatis. nisi preuium cui dis
pensatio credita est. obuiare uideris his preceptis. Esto consentiens aduersari
o tuo in uia. euangelio. scilicet quod est tibi aduersarius et aduersarius in uia huius
mortalis uite. quod clamat. frange esurienti panem tuum et cetera. Item omni petenti
ti te tribue. Et cetera. Si esurierit inimicus. et cetera. Item qui duas tuni
cas habet. det non habenti. et escas similiter. Martinus super erogauit. qui pallium
pauperi diuidiauit. Item. Religio munda et inmaculata hec est. uisitare infir
mos et cetera. Item. Qui uiderit fratrem suum necesse habere et clauserit uiscera sua
ab eo. quomodo caritas dei manet in eo. dicit eum. Quod uim eternum. nimis
fecit in fe. Credo christianum in necessitate que legem non habet si sit. citius esse potest
uelle obtemperare abbati in euuangelio. in maiori aduersario. quam abbati in claustro. Sic
et monachus quidam religiosus. deo potius quam hominibus obtemperans. a
bbatis hospitis capam furatus est. dans eam pauperi nudo. fratrem etiam con
peditum in nocte dominice natiuitatis soluit et permisit abire. quia nocte illa
melliflui facti sunt celi. et pax et libertas reddita est hominibus. Item tradicio de iace
ndo in cucullia crucis formam habente eo quod dixit beatus benedictus. monachi semper
uestiti et parati iaceant. ut peruenientes et magis parati sint occurrere domino. quod
dicitur uestro mandato racionabile sunt obsequium uestrum. Sed contrariores esset. si cal
ciati iacerent cum maiori enim mora calceant quam uestiantur. cur et
hoc eis obeamdem causam non est preceptum. Si nec monacho quod iacere
non dum licet. cuius caro numquam nuda debet aparere. Utrum autem mona
chus submissus in aqua. eo quod in fluctibus et periclo uoluit cum tunica. ma
gis inuitus tradicioni quam precepto. scilicet dei. non temptabis dominum deum tuum.
hominis quod faciat. utrum de humana ratione debeat dampnari. uel christiana sepul
tura sepeliri. non est meum iudicare. forte cum se tunica non eruit propter nimiam ac
celerationem potest quam ob zelum sue tradicionis. uel secundum sententiam communem. Item
tradicio de operiendo toto capite in monasterio uel in dormitorio supradicto
mandato obuiat. scilicet racionale obsequium uestrum. Quidam conuersus cum ei

uenit in dubium. utrum magis pendum eēt humanis traditō-
nibus audiuimus: elegit ꝓponere in necessitate opa pietatis mandatis
hominis. Qđ fecit sp̄s sc̄s qui cum feceat dubitare qđ eēt agendū.
in dubio reuelauit ne ꝓponens opa mīe. reprehensibilis uideretur. Vi-
de apłm nō nisi paucas. traditões 7 honestas 7 rusticas instituisse: ut de
uelando capite mulieris in oratõe. ꝑt anglos 7 thi. clunicꝰ etiam heremi-
ta quibusdam religiosis querentib; aliq formam 7 iam religione in uendicta
didit eis codicem euglij. Traditō de corban huic. honora patrem tu. et
matrem. tu: quadam ei obiecit. 7 impedimētū quo minus impleret faciūt.

Contra mollientes arcum rigorem sacre scripture. .xij.

Cōs in math precepit ut s̄ consentiens adūsario suo in uia. uel in-
mitet ul' sequatur uoluntatem suam s; aduersarium suū. Vn phs.
Sūma malor est: qđ ad ea nimimus. Quid g' Semp pius legem consi-
deres. ante qm̄ ea eqm̄ sequis. 7 ne offendas. in multis enim offendimꝰ
om̄s. 7 plati quor uita deb; eē loco subditor 7 interptatō sacre scripture
Jt ysaias. Caupones tui miscent aquam uino. Et ier. Cu pcepta sacre scrip-
ture quib; debet auditores corrigere. ad cor uoluntatem emollit sensu suo
in mixto uinum corrumpit. Vnde id. uinum tuū. i. 7 siccta pura uoluntas
in sacra scriptura contenta. mixtum est aqua. ꝑua expōitōe corrūpere 7 mol-
liente rigorem sacre scripture: insipiditate 7 inapiditate sua. argentum
eloqui tui uersum est in scoriam. Jt legit' de origine. qui ꝑfectam doctri-
nam hūit adeo ut de eo uere dici possit. hic est qui sicut uiuit loqt'.
7 ut loquit' uiuit. et quale est uerbum eius talis est 7 uita. 7 qual'
uita tale est uerbum. qui uoces 7 mandata saluatoris ad litteram. et sincere
sicut tradita sunt asserit esse obseruanda. ꝓcipue illa duo mandata.
qui ht duas tunicas det nō hūti. 7 nesi solliciti sitis de crastino. h; 7 di-
scipls basilides cum theret' meam sicut i legit'. 7 ab eo expeteret' iuramentum:
ait. xp̄ian͞s sum: absit ut iurem. Jmo enī non licet iurare oīo. ꝑphis que
ad salutem pertinent. Sic enuantes arcum dn̄i cogunt eum mendacē eē
cum dixit. Jntrate ꝑ angustam portam. quam arta est uia que ducit ad ui-
tam. hanc g' portam nō inuenimꝰ: ul' si inuenimꝰ eam. superflua expōitōne
porꝰ quam amore adeo dilatauimꝰ. qđ iam angustias non hāt: ut sic intrēꝰ

[Fólio cortado no original]

ꝑlatam portam non ꝑ angustam. It̄ dn̄s. Nolite inquid putare. quia ueni
soluere. i. nō implere legem. aut ꝓphas. Non ueni soluere legem. ſʒ adimple
re. It̄ idē. Amen quippe dico uobis. donec trāseat celum ⁊ t̄ra. antequā de hac in
tabili forma mutentur. in inmutabilitatem. iota unum minimū mandatī. ut de
non iracendo fr̄i. ꝺ non dicendo ei racha. uł fatue. de subueniendo ei ⁊ in asino
eius subleuando. de non uestiendo mollib;. ꝺ non di̅ando primus ⁊ ſſi. dic a
per minimū mandatū. si nō minima alic̄ ꝑcepta ꝑicula. non ꝑt̄ibit a lege do
nec omīa fiant. non remanebit q̄n impleatur in me capite uł in corpore. Quod
si de uerbo reddēt̄ sunt rationem q̄ contingit decoratione ⁊ sup̄fluo uestitu. ꝺ oci
osa doctrina ⁊ ſſi. Duo enim sunt nec̄a ad salutem. una fidei ⁊ alia mor̄.
Sic ḡ parum deuiantem a fide uocam̄ hereticum ⁊ increpam̄ dicentes n̄
esse eum in uia s; er̄ q̄re ⁊ illū recedentem in manifico a luce moraliū
p̄ceptor non arguim̄ obicientes ei. qđ iam non sunt in luce. s; in tene
bras. Si ḡ audis iudeo porcinam p̄hiberi: intellige ⁊ te castimargiam
oeniq; in munditiam et ebrietatem inhiberi. Si illi accipitrem miluū
⁊ ſſi rapatia a͞ialia: intellige ⁊ tibi omnem rapinā ēē adeptam. Rapina
ā hoc est quecūq; iniusta detentio aliene rei. Unde Thobias. filij sc̄or
sum̄: unde ne furtiū sint quod comedim̄. Non licet nob̄ edere uł
uestire desurto. uł rapina. Quoniā ḡ tallias uł exactiōes facim̄. Ut
sictemen̄ p̄bere alicui occōnē. uł oportunitatem fornicandi. cur nō hor
rescim̄. non tm̄ occasionem rapiendi. in uno ministrum iniq̄ p̄bere alicui?
Non sunt facienda a nobis minora mala: ne alij non faciant maiora.
Scaterram iniustam hūt pessimi poderatores. et estimatores pc̄cor: q.
eo accidit qđ ignorant sacrā scripturam uł ei rigorem cum q̄bus
dam crimina exaggerent et aggrauent: aliis leuigent ⁊ demulceant. Au
di ūbum cuiusdam gerentis p̄sm̄ uultus faciei. Putabam inquid qđ
cum ꝑiculose laborarem: qđ tunc ꝑlatus et licētiatus. audiens confessio
nem meam. in iniungē renuntiare omnib; dignitatib; meis p̄t q̄mim.
cum meterem ubi non seminaui. ⁊ colligerem ubi nō sparsi. ubi nō ministrau. Ipse
uero hec sub silentio p̄teriens ꝑdelictis iuuentutis mee. ⁊ aliquib;
criminib; minoribus me corripit. ⁊ satisfactionem si liberarer agenda
iniunxit. Alius etiam iurgo dicebat. se malle male sentiens ꝑcas

[Fólio cortado no original]

se in spiritu sanctum dum non penituisset: quam semel incidisse in ludis beati
ennis. Alius dicebat se malle habere iiii. concubinas. quam iiii. archidiaco
nus. Sicque dum uitant stulti uitia: in contraria currunt. Alii contra recti in
tuentes. propter hac indiscretione. cummuni et melliete quidam clericus raptore.
et simul clerico fecit archidiacone. dicens quod factus archidiaconus. non rapet.
sed fit mitetet. Tum quod in spilio fuit. fecit et simmelicius. et hic qui in spilio et
raptor fecit. facit archidiaconum. de in spilione factus maior in spilio. Unde
contra huius modi pessimos interpretes. ait ysaias. xv. et ve que dicitis bo
bonum malum. et malum bonum. per sciam uel ignorantiam crassam que est pol
let errore: ponentes tenebras lucem. et lucem tenebras. ponentes amarum
in dulce. et dulce in amarum. Jer. secundum illum locum. Omnis ueritas in se dulcis et
in bonis et sine malis. quibus ueritas odium parit. qui bono odore morum
est: falsitas est amara. Cauendum igitur nobis est summo opere. ne pro ueritate sequimur
mendacium. plus tenebras. pro dulo amare. Uidentur enim quedam iuste re
te et iustissime nouissima autem eorum ducunt in infernum. Jer. iere. Dificile caue
re. hoc maledictum. eo quod facilis malis adulari. propter eorum potentiam et bonos
condempnant propter eorum inopiam. Sicque apposuerunt ad hec. traditiones uin
culis. uel penas uel molles expositiones addendo: apponet deus super eum plagas
scriptas in libro hoc. Et siquis diminuit subtrahendo uel rigorem ait huius lenu
gando. auferet deus partem eius de libro uite. Jer. in epistola ad Gal. Si angelus de ce
lo aliud predicauerit anathema sit.

Igitur a. maximum est peccatum. quam accusans salo. ait. Usquequo piger
dormis? Quando consurges ex somno tuo? Remissus in manu. non erit in
nocens. Id. Qui operatur terram suam: saturabitur panibus multiplicibus. Qui uero sectatur
ocium stultissimus est. Omnis ociosus uiuit in desidiis anime sue. Unde poe
ta. Querit egistus quare sit factus adulter. in promptu causa est. desidiosus erat. Et item. Ocia
si tollas. periere cupidinis arcus. sedit amor rebus. res age. tutus eris. Jer. salo.
Exerce agrum tuum ne dicatur tibi. Per agrum hominis pigri transiui. et per
uineam uiri stulti: et ecce totum repleuerant urtice et spine. Jer. in lapi
de luteo lapidabitur piger: et omnis loquentur super aspernatione illius. De
stercore boum lapidantibus est piger: et omnis loquentur super aspernationem
illius. i. de dura increpatione peccati sui. et omnis qui tetigit eum excutiet

mat'. Vide quid faciat ocium ⁊ cibus alienus. habundantia panis
⁊ superbia uite. ⁊ ociositas: origo fuit peccati sodomorum. Et dominus in euange
lio. non tantum seruum facientem mala. sed seruum torpentem a bono. dampn
nat dicens. Omnis arbor que non facit fructum bonum: excidetur ⁊ in ignem mittetur. Seruorum
enim est pigritari ⁊ dormire ⁊ torpere. filiorum uero diligere ⁊ uigilare.
Vigilantibus enim predicta sunt inita. Pastoribus uigilantibus super gregem
suum. annuntiatum est gaudium magnum. quod erit omni populo. quia natus est
saluator ⁊ c. Et petrus. Sobrii estote ⁊ uigilate: quia aduersarius uester diabolus
tamquam leo rugiens circuit querens quem deuoret. Est autem quadruplex sompnus.
Nature ad necessitatem: qui si superfluus fuerit malus est. Vnde. Plus uigila
semper ne sompno deditus esto. Nam diuturna quies uiciis alimenta ministrat.
Est sompnus culpe. Vnde. Qui dormiunt nocte dormiunt. Et est sompnus gratie.
Vnde ego dormio. ⁊ cor meum uigilat. Est ⁊ sompnus glorie. Vnde. ⁊ cum hoc
dixisset. obdormiuit in domino. Primus est mundo. ⁊ ad mundum: quia ad necessita
tem. Secundus in mundo: ⁊ ad culpam. Tercius in mundo. sed a mundo ⁊ a culpa:
quia licet uiuimus in mundo. dormit mundo ⁊ culpe. i. spernit temporalia is
ta. et cauet se a peccato mortali. Quartus a mundo. ⁊ a culpa in omni pena: quia in
regno dei carebimus prorsus ⁊ culpa ⁊ pena: quia in pace in idipsum dormiam ⁊ requi
escam. Dominus homini a paradiso egresso ait. In labore ⁊ sudore uultus tui non ali
eni: uesceris pane tuo. Et eue ait. In dolore ⁊ erumpna paries. Raptores enim qui
ca conditione metunt a subditis: temporalia. ut seminent eis spiritualia. nec semi
nant: immo peiores fenatoribus. puta nullam utilitatem eis a quibus metunt
conferentes. sed nocumentum prebentes. sed peius orauerunt. quia cum is qui displi
cet ad intercedendum mittitur. irati animus ad deteriora prouocatur. Quomodo in
dolore et erumpna filios spirituales pariunt: qui in ocio ⁊ pompa seculari
degunt. ⁊ deliciis mundi defluunt. Vel quomodo in sudore uultus sui uescu
ntur pane suo qui torpent in ocio ⁊ hominibus ⁊ pecudibus mundi utuntur uel in
mundo. quorum ipsi deberent esse iumenta ⁊ serui. Arsenius primo comes palatii. postea
heremita marinus querentibus ab eo in quo conuersatione fidet respondit. In eo quod homines fu
gi. aliquantulum tacui: ⁊ sepius fleui: potissime in eo gaudio. quod manibus
laboraui. Et quidam eidam ait. Quem inquit estimas sapientem? Cui
ille. Illum demonstrans litteratum. legis peritum ⁊ diuitem. Non inquit.

S; iste sapiens est demonstrans agricolam. Vidua tenorencis. sepeliri
recusabat in camisia s data. dicens sepeliar quod in camisia manibus meis
elaborata non alienis. Pater ergo non quarit. quia labores manuum tuarum
ma. be. es. et bene t. erit. Si autem non laboraueris. et benedictione hac priuabis u
xor tua sicut. uic. h. et c. Et cum in omni fere gente hominum pigri et languen
di possint inueniri. maxime requiruntur. cum tamen dicat apostolus. his denuntia
ut panem suum. s. proprii laboris manducent. Et salo. omnis labor hominis
in ore eius. aperte totum. s. corpus intellige. Labor enim hominis consistit.
non tantum in acquirendo cibum. s; et in uestiendo: et in edificiunt in quo ha
bitat preparando. Est autem labor multiplex. n. gratie et culpe. Labor n. duplex cor
poris. s. et spiritualis. Nec prohibet dominus laborem. n. qui est ad necessitatem. n. ait.
Nolite solliciti esse de crastino. s; sollicitudinem uitiosam. non necessariam pru
dentiam Labor gratie ad gratiam. et propter gratiam. qui duplex est. corporalis. s. spiritualis
et utrumque triplex. Est enim labor penitentie. Unde laboraui in gemitu meo. et
c. Et labor macerationis proprie carnis. Unde castigo corpus meum. et c. Duas enim
habet manus prima labor. s. spiritualem. ad delenda peccata preterita. et castigationem
carnis. ad uitanda futura. pro his laboribus dicitur nobis. quia deus bonorum nostrorum
non indiget. horum enim debitores sumus ut salutem amissam recupe
remus. Tertius labor gratie. consistat circa prelationem prima autem cum ministrans in
una domini. Hec talentum tibi commissum pro loco et tempore ei eroges: cum paulo qui
ait. Plus omnibus laboraui. Nam instantia mea cotidiana est. solli
citudo omnium ecclesiarum. Quis enim infirmatur et ego infirmor. et c. Pietas
autem promissionem habet uite. que nunc preter et future. Et hic labor gratie duplicem
laborem promissum habet non precedere. s; nec quidam conuitari: ne prius sint
h canal quam coca. Propter hoc dicitur. quia deus bonorum nostrorum quamquam modo indi
get. Labor culpe est qui est ad culpam et multiplex est uitia diuer
sitate cum uitiorum: uide quanti quis labor propter inanem gloriam. alius propter
luxuriam: alius propter gulam. et in decretis
his ait.

unica quod silua pluribus elephantis sufficit cauto perniciem iugum
pascua que. h uero terris et mari pascitur. et his uariis modis. Quid
g. Natura nobis uentrem insaciabilem dedit. ut cum medici ear

[Fólio cortado no original]

pora nob dedisset. edacitatem uastor animalium superem? Nimirum
non enim fames uentris magno nobis constat. sed ambitio. Peccat
et in compositione uestium mar. Sum enim nam hominem abrupto
insigni et honesto caractere distinxit. quod non hominum denegauit. scilicet cau
dam. ipse partificium uld in ueste caudata usurpauit. hinc et inme
caudatam. hij homines redigunt apls: ut incompositos. eius hunt in
ueste sua syrmata et longas reuolutiones uestium: sese post se in lon
ga ueste trahentes. Quod mendatio statura adiuuant. cum hos poeta generi
ga ueste trahentes. Qui mendatio statura adiuuant. cum hos poeta gene
lis redarguat dicens. Veste perul inte tenues. insigne pudoris. Me
quia sci. lon. pe. Maxime autem uestis syrmatica non decet ranum. que per
se puluerem trahit uel suscitat. ad excecandum oculos sequentium sim
les dannis et biuriis. Vnde milio tauriuen eps in sermone suo. Non
decet inquit inanias inanes uestes habere subtalares. et post se trahentes
quibus uerrant pauimenti sordes uiarum. Scio te domine inquit dne dilecte.
quod si tibi uestis uob esset necessaria. non ubi in remedium eius aliquid dedisse.
quo etiam tegere possetis. eluntfabri non mag qui sellas et calcaria de
aurant. uel cetera sunt quibus possit esse uana religio. incisores et p fora
tores uestium compositores clericorum. mag phimbator alearum. non dico
seator. qui his ad ueterandum lude qui potest. et hij inquam opifices non
necessarij sunt: quibus non arti sue obrenuntiassent pruina non in iuugem.
Jactatori quidam propter alexander. non concessit unne de offo suo n ei penitus in
terdixit. Paulus ad cor. att. Nescitis quod hi qui in stadio currunt. omnes quidem currunt. sed
u. ac. lua. Sic currite. scilicet absque offendiculo et omne ut comprehendatis. Omnis qui
nim qui in agone contendit. abo. que premium agonis possunt impedire. et
licitis se abstinet. Nos autem sinuositate et superfluositate uestium
quemadmodum et aliarum rerum honati et impediti. eas non
tum portamus sed trahimus post nos. sed non tum portatores earum. sed et uiedarij. quod du
grij. et sumarij: cum tamen excellens premium nos moneat. si comprehenderi
mus et euanescat: si in cursu hoc periculoso defecerimus. In quo ut ad metam
attingamus premium debemus esse tamen in hoc stadio per prudentiam que eliga
mus quod faciendum. quod credendum. quoniam in uiis dei ambulandum. et in
quo statu qui necessarius est ad bene uiuendum. Debemus et esse succincti quando

[Fólio cortado no original]

sunt p(er) temperantiam: contra fluentes sinus cupiditatis. Quale ar-
ta ministrat impetus. Nequid nimis. P(er) iusticie ministratiui p(ro) ius-
ticiam que unicuiq(ue) reddit q(uo)d suum est. Tibi si habes lumbos p(re)cinc-
tos ad currendum ut composito gradu uehas s(er)uum s(er)ui. Proximo u(ero) ut
ei facias q(uo)d tibi uis fieri. Etiam accincti esse debemus pugnaturi p(er) for-
titudinem contra triplicem hostem: quia militia est uita hominis s(uper)
t(er)ram. Nam strictam uiam sup(er)fluitate uestium (et) aliarum rerum
ob destruimus: ne uiam mandatorum inueniamus uel eam inuentam careamus.
In usu ciborum una manu p(er)cutit nos diabolus s(cilicet) p(er) mollitiem. In usum
uestium duabus. p(er) mollitiem (et) superbiam. Unde cum omni cibo p(re)ter pe-
iorem omni religioso uesci concessum est: si necessitas exegerit. p(ro) nulla autem ne-
cessitate concessum est religiosis. uti splendidis uel superfluis uestibus.
Illi nunc autem in domibus episcoporum (et) clericorum sunt qui mollibus uestiuntur. Si dicant
quia ipsi reges sunt. sic (et) q(uo)d (et) apostoli. qui omnia hec reputauerunt. ut ster-
cora. ut Christum lucrifacerent.
Legimus q(uo)d Abraham prima credendi uia in casu uel tentoriis habitauit.
Non habens passum pedis s(uper) t(er)ram. Q(uonia)m tentoria sua [fixerunt] inter bethel (et) ay. fratrum.
sicut peregrinus uiatorum (et) non mansor. non ciuis. Q(uonia)m in culmine tecti sui. hoc
est in casula tecta culmo recepit angelos hospites. Heliseus non p(ro)prium
s(ed) alienum habuit hospiciolum. quia a uidua quadam sibi est commodatum.
in quo habebat cenaculum: (et) in illo in insula. lectulum (et) candelabrum. Hoc
tamen non commutabat discurrens ad aliud hospicium: iam memor (et) rectos
illius precepti euangelici. In quamcumq(ue) ciuitatem introieritis: querite quis in
ea dignus sit (et) apud eum manete. donec inde exeatis. Sunt (et) fines seclo-
rum: (et) consummatio in nos deuenerunt. quanta de materia quantaq(ue) excellens est.
nos prima esse sollicitos circa mollem curiositatem (et) sumptuositatem
domorum edificandarum. qui nunquam p(er)ituri sunt? Ut quidam. Si crede-
rent in quo edificatores isti. in mundo esse finem habitaturum. non tam al-
ta moles usque in celum erigeretur. non fundamenta usque in tantam abys-
sum iacerent. In quo assimilantur gygantibus turrem babel edificantibus
(et) contra deum contendentibus. Unde timeant ne cum ipsis dispergantur a facie terre
i(d) e(st). (et) demum confundantur in igne gehenne. Sed (et) p(ro)pter hanc superfluitatem.

Andre de Carvalho

Fr. Marco

Fr. Marco

7 sumptuositatem domorum. minor est hodie erogatio in pauperes. Item in
patrum cuidam heremite. Cur inquit est evangelizatum et consummatum
est. Hospiciolum tuum confessio tuo. ut illud nec in lecto superet vel credat.
Cui ille. Sufficit hoc morituro ut semper memor sit sanie busti sui.
ut eadem necessitate se credat iam quasi mortuum esse. pro quo scit se esse mori
turum. Sic preciosum sepulcrum mihi. teque me persepelium. Contra ad invicem
quelibus venti possunt in celum defugiunto. quam de palatio. Item pilatus
plato. Quod sibi vult ista altitudo domorum vestrarum. Quid fres. quid pugna
cula meis. Non magis his quam dum vivitis eris. sed memor. Item hanc
libidinem edificandi detestantur palatia principium constructa et lacri
mis pauperum. monasthica et edificia vel ecclesiastica erecta defenceribus et usuris
avarorum. fraudatis decepcionum. et decepcionibus mendatorum predicatorum mer
cenariorum. Quare et male partis constructa sepe dilabuntur. que non habent eventum
sordida preda bonos. Item exemplum sancti bernaldi flentis eo quod videns tugia
tuguria pastorum. tecta culmo. silia casulis priscis cisterciensium. re ha
tate incipientium in palatiis stellatis et muratis. Sed et per hoc morbo edi
ficandi: sepe ipsi religiosi. et alii in sui visito sine offensionis puniunt.
Constructo enim pluriarum et amplarum domorum. imitaciones exempliorum hos
picium. Etiam gregie eorum sepe primum incastellant. quos et ne
amittant sepe veritatem celant. et scienciam dei omittunt. Sed audentes
imitare quam principes. eorum libertatem suam de se dicantibus nac causa la
tere uiator. amiserunt pelunciis gregiare et agrum suorum permittentes
sibi edificari domos et dormitoria et vestiaria. aucupationibus et venationibus in
signum et memoriale eternum avaritie ipsorum. Sed nec hoc fieri pati debeient
ex pecunia propria vero bonorum. Sed ad hortari eos ut potius ista conferre. in ali
monia pauperum. et redempcionem captivorum. hanc superfluitate increpans
gentis in psalmo ait. hinc cibus est vicisse fame sitimque penates. Sub moris
se hyme tecto preciosaque vestis. hyrtam membra super. Romani more quiritis.
Induyrisse togam. Item psalmus. Et relinquent alienis. d. s. ise. eo. do. il. ine. i. di
uitum inde usque ad resurreccionem. Item. respice in testamentum tuum. que etc. g.
q. obs. s. e. do. mici. eriapimus. mendatus. ecis. erogandisque pauperibus co
nactis. Item lege de obitu sancte paule. Nolebat inquit in his lapidibus pecu

55

niam effunderet. qui cum celo et terra transituri sunt. sed in uiuis lapidi
bus qui uoluuntur super terram de quibus in apocalipsi magni regis ciuitas extru
itur. Ieronimus. Qua uoce tibi exponam saluatoris speluncam. et illud presepe in quo
saluator uagiit. Silentio magis quam infirmo sermone honoranda sunt. Ubi
sunt nunc in ecclesia hec lacte portic(us). ubi aurata laquearia. ubi domus miserorum
penis et dampnatorum labore uestite. ubi ad instar palatii priuatorum extructe
basilice ut uile corpusculum hominis preciosius inambulet. et quasi mundo quicquam possit
esse ornatius. tecta sua magis uelit aspicere quam celum. In Bethleem in paruo terra
rum foramine. celorum conditor natus est. hic inuolutus est a pastoribus. hic demonstratus a stel
la. hic a magis adoratus est. Ieronimus Ieremie. Ve qui edificat domum suam in iniusticia: et
cenacula sua non in iudicio. amicum suum opprimet frustra et mercedem eius non red
det ei. Qui dicunt michi edificabo domum latam. et cenacula spaciosa.
Qui aperit sibi fenestras. et facit laquearia cedrina. pinguntque sinopide. Ecce oculi et cor ad aua
riciam. et ad effusionem et ad consummationem mali operis. Ieronimus. Decet inquit peni
tentem et maxime claustralem morari. non dico in domibus amplis. sed in domici
liis. id est in cellis domorum siue pictis que domus non sunt. sed similitudinem et ues
tigia domorum preferentia. ubi coangustatus se ipsum recolligat. non ad illicita se ex
tendat memor uteri uirginalis inclusi. fuit et coangustatus deus. et in presepio.
et in patibulo et in sepulcro.

Viuunt prodigi. pluribus ex causis. Quidam ob libidinem edificandi de quibus dictum
est supra. Quidam ob libidinem comendi. et ut quod bona donauit presepi. et ce
teris omnibus maiorum censu. Alii ob gulam. Unde oratius. Iuuenis ut rebus maturus
atque paternis. fortiter assumptis urbanus cepit haberi. Scurra uagus. non qui certum
presepe teneret. Impransus non qui ciuem dinosceret ab hoste. Quilibet inquit uis
obprobria fingere scurra. Pernicies et tempestas barathrumque uorago macelli. Alii ob
ambicionem dignitatis uel fame. quia tanto maior fame sitis est quam uirtutis. Quis enim
uirtutem amplectitur ipsam. Pecunia sui colla patrum cum obruit olim. Gloria
paucorum et laudis tituli que cupido. Certe gratius quis est fame ut pluris placeas.
et declamatio fias. Alii ob ereptionem uite sue et pecuniam sui histrionibus et indi
gnis et dantes. ut dicatur de eis. non negant quod exigitur ab eis. sed non dant nisi
exigatur. Ergo non dant uiro sancto et honesto. de quibus dicitur. Mirum est de iis a
quibus accipiant que expendunt: cum melius dicerentur. Mirum est unde

que expendunt q̄ accipiunt 7 ator rapiunt. Male enim accipiunt.
7 ipsi expendunt. quia melius ea seruarent. ut essent soluenda his quibus
rapuerunt. eius in negligentiam. Vel in sciam p̄fusores suorum fiunt. pe
titores alienorum. Generaliter ā comitant̄ p̄digalitatem cupiditas. aua
ricia 7 rapina. Unde poeta. Quecunque terit auaricia: lyxus peiore re
fundit. Est ā sc̄a p̄digalitas. q̄ q̄s aīam dat p̄ re. Tunc g̊ nō sic p̄di
gus dē 7 cōcupiscas. q̄cumq; necesse est p̄ uirib̄ tuis. Nich ā sup̄ ui
res. Unū thobias. Modicum h̄ūs. modicum tribue. Metiri se quecūq;
suo modulo. ac. pede uerum est. Ne rapias ut multos pascas uenēs.
cum unicum h̄as uentrem 7 modico secūn naturam contentum.
Urpes moyses tir
p̄ib̄ ōp̄at. qui ēp̄a ista uelut stōra in auro uituli ōflatilis. cō
flato in pluierem. datoq; illum sitientib̄ adorantib̄ in potum: in modū
stōre 7 filii irrite condēpnauit. Quasi diceret eis. Sternora sitistis: stōra
bibetis. Aurum sitisti aurum bibe. Et dicit. Ex tabescere fecisti sic. ara.
ai. ei. 7c. Auiditas ēp̄alium: hoīes facit araneas. Aranea ūmis est
puridus 7 uenenosus q̄ deuorat muscas. ut texat inutiles telas: q̄s te
xendo sese euiscerat. Sic 7 q̄dam hoīes aranee sunt. deuorando sic escā
panis sub celam pauperum. qui sunt pes mundi. 7 tūn musce. ul̄ fenatorum.
ul̄ potentū. q̄ 7 potentes fenatores sunt. musce p̄ncipalium 7 maiorum ara
nearum. s. p̄ncipum. regum. 7 p̄latorum quorumdam. Vel gratōnū suorum. ul̄ osti
ariorum. Vel adulatorum aulicorum ut puniant̄. instrum̄to sue ofensionis. quia lex
non equior ulla est. quam nescis artifices arte perire sua. Ve qui p̄dans. quia 7
ipse p̄dabis. Ve q̄ emungis quia 7 ipse emungēris. 7 sepe sup̄ q̄d ab alius e
munxisti. Hii sunt equi pharaonis. qui cum sessore suo mergunt̄ in mari. Ta
libus dicit dn̄s 7 inimicis: inebriare ut cūscam. His est q̄m ē ut rarus sit ho
die qui non inchoet n̄ fenatorum. ul̄ q̄ certis stipendiis 7 redditib̄ susten
tet. Tales sicles ē amalech. hoc est legentib̄ tiram. q̄ nō tm̄ terena lingunt
7 comedunt sic bos. s. allingunt radicem substantiolas papū deuoran
tes 7 rapientes. Ob q̄m rem pati agedeone excluduntur a consortio suo.
ne sint in p̄lio cū ipso pugnatio. ē machanitas et demones.
Augustinus ait. Fundator p̄
Or 7 ipsi lectus dāpno innocentie. qm̄ p̄ciam pecunie. Et p̄s. In laq̄o

isto quem absconderunt mihi comprehensus est pes eorum. Cognoscetur dominus
iudicia faciens in operibus manuum suarum comprehensus est peccator. Vnde aug.
vnicuique sua iniquitas pena est et patibulum. Item id. Qui vult nocere prius sibi
est ei quod accipiat alium percutere gladio. quo prius se ipsum transverberat. Item
in parabolis. Qui fodit foveam incidit in eam. et qui volvit lapidem re
vertetur ad ipsum. Item per. Goliad. quod putavit deum inficere interfectus est gladio.
Aman in patibulo quod paraverat mardocheo suspensus est: et in plenitudi
nem potestatis et divitiarum possessionem mardocheus successit. Saul gladio
quo pepercit amalechitis contra preceptum domini: interfectus est. Quidam docens
regem egypti. per inrogatione terre que siccitate arebat. peregrinum inmola
re: pro peregrino primo inmolatus est. Quidam etiam aulicus novum genus tormenti.
quo torquerentur rei docens regem sicilie: primo inventi sui penas susci
taverit. Vnde rex phalaris in ventre tauri volenti illi protruit. Infelix in
buit auctor opus. Sic utrumque fuit. nec enim lex equior ulla est. Quam necis
artifices arte perire sua.

Sunt multiplex facies hominis. facies naturalis exterior: atque et assimilatur deo.
Vnde. Pronaque cum spectent animalia cetera terram. Os homini sublime dedit ce
lumque videre. Iussit et erectos ad sidera tollere vultus. Vnde et in his marti
ri oculis ac manibus in celum semper intentus. et cetera. Paulus etiam heremita ab anto
nio est erectus. et qui orans mortuus. Vincentius etiam in tormentis .... semper erectis lumi
nibus aspiciebat celum. hanc faciem et erectionem nec maxime destruit for
nicatio. Quia enim fornicator in corpus suum peccat. quia illud commaculat. quia animam accili
am corpori facit. ut non liceat ei in corpore illo aliud cogitare. et aliud sentire. et
absorbetur. Vnde facies hominis que in faciem quadrupedis commutatur. Vnde et libidino
sus sui porco comparatur: quia contra venustatem. et erectionem corporis sui curvans il
lud in lutum. Facie etiam in interiori homo assimilatur deo: ut dilectione istius.
mansuetudine. benignitate. societate. et ceteris. Est etiam facies gratie percipue
quas deo assimilatur. huius faciem eunctis in ... Hec consistit in virtutibus. que omnes
sunt una facies in radice caritatis. et ipse in exhibitione et humilitate quedam
operum. Enituit iob in pacientia. david. in humilitate. moyses in mansuetudi
ne. ioseph in castitate. quo ad opera exteriora. Vnde etiam ecclesia constat ex plurimis
instar facierum circumdata varietate. Consistit etiam hec facies in ....

ad impleret uiri ꝯpediti et claustrales. S; clerici h͠itu milites. simone
hystriones. ope ꝗ gestu mercatores. occupatione rerum secularium seculares. in
quarum facierum d͠m secuntur. ut in q̄ h͠itu resurgent. q̄ in illo uiu
unt. Consuetam q̄d seruant. s; ob gl͠am ul' uenalitatem: ꝗ alij alijs la
tozem h͠nt coronam. Ɛl' sepe hanc libertatem clericalem sumunt ꝗ sua̅t
in immunitonem ꝗ ꝯseruationem temporalium. Est ꝗ multiplex facies culpe.
vn̄. Ꝟ uncti imagine̅ ipsorum ad nichilum rediges. Alij eni induunt
s̄ faciem porci p im mundiciam. alij leonis per crudelitatem. alij uul
pis p dolositatem. ꝗ s̄ de singlis a̅i̅alib'. p adaptari q̄ singla uitia.
Est ꝗ facies gl'e q̄ dabit' ub. q̄n h mortale corp' induet immortalitate̅.
ꝗ hoc corruptibile incorruptoem: q̄n renouab' u aq̄le iuuent' ura.
S; ꝗ facies culpe corrumpit u faciem. aufert faciem gr͠e: substiht facie̅
pl's u sapiens arcln [illegible] gl'ie.
tect' locans fidem in fundamento spual' edificij: ad q̄ndatoem el
ait. Fundamentu aliud nemo p̄ pone. p. id. q̄d. p. e. q. e. x. ilis. i. fides d'
x ihu. Jd ad ro. Iusticia a̅dei e p fidem ihu x. in os ꝗ i sr os q̄ c̄dunt in eu.
Q: c̄didit abraham do. ꝗ reputatu est illi ad. i. Jd ad ephe. State succi
ti lumbos u̅os in u̅itate. induti loricam iusticie. in omib' sumentes scu
tu̅ fidi. in quo positis o͠ia tela nequissimi ignea extingue. Ꝟn̄ q̄ capiti ser
pentis ꝯpat'. que co p suu̅ abscondit ꝗ ptegit. reliq̄ corpe exposito uuln
ib'. capite eni illeso no mortificat'. s u aliq's fidem seruans. sb sicum
malijs occidit: fide seruata reuiuiscit. Ꝟn̄ d͠ns. K̄ llott p̄detes sic s. z. c.
ult' u̅tutis hodie tanc e
defect'. q̄ṫ ꝗ fidi. Ꝟn̄ ꝗ ps. Propt̄ hoc irritauit impi' d͠m. dix eni
in corde. s. n̄. re. ds u puniat. Sz in cadem. Dix eni icorde. s. obli. e. ds. a
u̅. fa. s. ne. ui. in [illegible] fi. Ɛ in co iras. d͠ns. Existimasti iniq̄ q̄ ero tui silis.
s. putando m̄ placere mala. que u [illegible] dis ultorem: dum spas tu ꝗ pmit
tis impunitate. Non est i. q. in fuuo arguā te. q̄ huc us; tacui te exp
tans ad pniam. ꝗ arguendo statuā te q̄ faciem tuā. i. ostendi te t. q.
tn̄ no uis displicere t. u placeas m̄. Si laborares egritudine corporis. q̄
ta c̄u ad uocares medicos. nc cum laboras morbo a̅i̅e. q̄re no tanta
sollicitudine c̄tis ad ꝯfessores medicos a̅i̅e. Eur fidem ad hibes dic

tis medici. et non dictis, ypocrite. audi quia mendaci seculo. et inutili credis. et ipso quam uaci et utili non credis. qui tibi minatur si ei non obediens. non tamen amissionem glorie: sed flammam iehenne. Et ille. heu quam sollicito quisque labore occessat medico carnis amore. De moribus anime nulla querela. quamquam sequitur tarda medela. Viri misericordes multi inueniuntur. sed uirum fidelem quis inueniet? Et ecclesiasticus ait. Ve dissolutis corde qui non credunt deo. et ideo non protegentur ab eo. Qui timent dominum: non erunt incredibiles uerbo illius. Secretum meum: de gloria eterna. et inestimabili premio in est. semper ante oculos. Secretum meum de igne iehenne. et pena interminabili est mihi: quod non aliis nisi paucis. Vnde. Ve mihi quia alii hoc secretum fidei non habent. sed preuaricatores preuaricati sunt. Et psalmista. Et dixerunt. non uidebit dominus. nec intelliget deus iacob. Et apostolus. Qui confitentur se nosse deum. factis autem negant blasphemant. et ueritas dei in eis non est. Plus enim peccant qui negant opere. quam corde uel ore. sicut plus peccantur opere quam cogitatione uel locutione. Nos scire autem uel scire te sensus est consummatur. quomagis et deum nosse. Et dominus. Quomodo potestis uos credere. qui gloriam ab inuicem accipitis. et gloriam que a solo deo est non queritis? Et. Qui credit in me et opera que ego facio. et ipse faciet. opera scilicet misericordie. Vnde in canonica epistola. Qui credit in deum. debet sicut et ille ambulauit et ipse ambulare. qui ait. Discite a me quia mitis sum. et humilis corde. Et maiora horum faciet. miracula scilicet cum necesse fuerint. et deus uiderit expedire. Id in luca. Quod autem super petram: hii sunt qui cum gaudio magno suscipiunt uerbum dei. Et radices non habent: quia ad tempus credunt et in tempore temptationis recedunt.

Posito spiritualis edificii fundamento. id est fide. sequitur de erectione eius. hoc est de spe. Erigitur enim per spem: perficitur et consummatur per caritatem. tres tertias uirtutes. Et congrue. Spes enim sicut et alie uirtutes est filia dei: quia credimus speramus. diligimus. Est autem spes certitudo quedam procedens ex gratia et meritis precedentibus. Igitur in malis non est spes uirtus. qui tamen non sunt filii diffidentie. uel desperationis: quia nullo desperandum est in uia. Sed nec in extremum sperandum. Non sunt filii spei. sed quodam membrum tenent. dum a piis lacrimis non recedunt. certes in proposito peccandi. Et iob. Scio quod redemptor meus uiuit. et in nouissimo die. de terra surrecturus sum. et rursum circumdabor pelle mea. et in carne mea uidebo deum saluatorem meum. Quem uisurus sum. ego ipse. et oculi

mei conspectum sunt: et non alius. Reposita est ergo hec spes mea: in
sinu meo. Et apostolus. Scio cui credidi et certus sum: quia potens est depositum meum servare in illum diem. De
fectus autem spei: similis est fidei. Quam enim non credit. non sperat. et converso.
[illegible]arvulus si nascitur et non alitur: deficit et moritur. Sic spes et fides si
non recte [illegible] virtutes: nisi per caritatem nutriantur et consumentur. deficiunt.
Unde apostolus commendationem et signa caritatis ponens in prima epistola ad Cor.
ait. Ad huc excellentiorem viam vobis ostendam. id est caritatem que est ma
ius donum omnibus donis. quia si linguis hominum loquar et angelorum. ca
ritatem autem non habeam: factus sum velut es sonans aut cymbalum tinniens. Et si habuero prophetiam et no
verim omnia et omnem scientiam et si habuero omnem fidem ita ut montes transferam. caritatem autem non habuero: nichil mi
chi prodest. Cuius quam magnus et multus sunt usus: ostendi autem nec
tens. Caritas in iniuriis patiens est. benigna est. non emula. non
agit perperam. non inflata. non ambitiosa. non querit que sua sunt: non irritatur et
cetera. Item idem. Finis autem precepti est caritas. de corde puro et conscientia bo
na: et fide non ficta. Unde augustinus. Cui non vacat divinorum sermonum
involucra evolvere. aut eorum secreta omnia penetrare. teneat cari
tatem. in qua tota lex pendet et prophete. habe caritatem. et fac
quicquid vis. omnia in pectore. hec est factos [illegible]. cui non communicat ali
enus. hec si desit. frustra habentur cetera. que si adsit. habentur omnia. hanc qui
tenet in moribus. scientiam habet et eorum que patent. et etiam eorum que non
patent in scripturis. hoc est latum mandatum nimis: que extenditur us
que ad inimicos. Item augustinus. Que sine errore omnia precepta comprehendit. et sine
labore custodit. Unde legitur in primo alphabeto. sub littera. mem. ait. De excel
so misit ignem in ossibus meis: et erudivit me. Item sponsus in cantico
sponse ait. Vulnerasti cor meum et cetera. Soror mea. sponsa mea. vulnerasti cor me
um. non tamen tetigisti: sed usque ad intima cordis mei penetrasti. In uno o
culorum tuorum. id est in una et precipua virtutum tuarum hoc est in carita
te. Aliis enim virtutibus me tangis. hac sola cor meum me vulne
ras. Adam in primo statu preditus omnibus donis naturalibus. quoniam carita
tem. non habuit meritoriam. Innocens ad hec et simplicem dilectionem
naturalem habuit: sed non saporem et flammam caritatis. quem non novit
quis nisi per experientiam. Si ergo adam tantus caritatem non habuit quomodo

diximus. nec tu presumas dicere quod ea habeas. nisi a fructu operum illam habere cognoscaris. Jo. Deus caritas est. et qui manet in caritate. in deo manet et deus in eo. Magna est promissio caritatis. quia qui manet in caritate. in deo per gratiam mansurus est per gloriam. et deus in eo. ...

Caritatis. filie sunt omnes fere virtutes. dona. et bona opera. ... Sunt multiplices lacrime ... Sunt et lacrime cupiditatis. vnde. plorat lacrimis amissa pecunia ... Sunt et lacrime naturalis ... Non possumus enim dolere. non lacrimari mortuo amico. ... Sunt et lacrime pietatis et compassionis. multiplices secundum diuersas causas ... Sunt enim lacrime penales pro peccatis propriis. ... De his lacrimis dicitur. Lauabo per singulas noctes lectum meum. lacrimis ... Sunt et lacrime pro peccatis alienis. ... Beati qui lugent. ...

... Eos sitientes venite ad aquas. ...

[Fólio cortado no original]

fit

anima mea ad deum fontem vivum. et c. Et alibi. Sitivit in te anima mea: quam mul-
tiplicitur tibi caro mea. Quod multiplicem hanc sitim. inmissio corporis ostendit. ut per fre-
quentes genuflexiones. per frequentes et assiduas orationes. per continuas vigi-
lias et ieiunias. Probatio enim dilectionis exhibitio operis. Sit et sitis glorie. ubi inesti-
mabilis ineffabilis. vii. Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiam: quoniam ipsi saturabuntur. Querite ergo
regnum dei et iusticiam eius. Non enim sufficit sitire unum sine reliquo. Unde aug. Si
mihi virtutem concesseris. ut nichil super quaeras. iam ipsam virtutem reicias. Hanc
ergo sitim iusticie et hanc sitim glorie: illam ut meritum. et quia impetrat: istam ut
premium. que remunerat et coronat. Propter hanc multiplicem sitim. Dani-
el dictus est vir desideriorum. iusticie scilicet et glorie. Non enim unum desiderium
sufficit sine alio. Hec sitis est sanctum desiderium iustorum. de quo in psalmo dicitur. Desi-
derium pauperum exaudivit dominus. ut semper maneat. Desiderium vero pec-
catorum peribit. Sit autem desiderium suum sitis culpe. multiplex. inter diversas volup-
tates. sed precipue duas maxime restringitur. scilicet avariciam et libidinem. Hec sunt due san-
guisuge. que incessanter clamant. affer. affer. De siti avari et ydropici legitur.
Tantalus a labris sitiens fugientia captat flumina. Quique sitim se-
dare cupit. sitis alta crescit. Et quo plus sunt pote. plus sitiuntur aque.
In divitiis inhians. et tamquam parce facis(?): congeris. Avaricia et enim semper
pandit alios hiatus. et plus eget eo quod non habet quam quod habet. Sitis vero
libidinis: amplius crescit et provocatur. quo magis libido exercetur.

pi talis filia et postillimum(?) et expressius signum caritatis:

est nimia adeo ut de ea precedentibus(?) dici possit. Probatio dilectionis
exhibitio est operis. Si igitur in initiatione(?) est. i. recentem est ut multo sis ad ignoscen-
dum: ut nimia in omni opere tuo sic exaltet et renatet et preponatur omni seve-
ritati et rigori. ut totum te inanias et exhaurias in operibus misericordie. primo
ante incipias. Secundo etiam apparere proficiens. et omnia opera ad deum referens.
Unde in luca. Venerunt publicani ad iohannem et dixerunt. Quid faciemus
ut credamus? et ignem eternum vitemus? Dixit ille. Nichil amplius quam
quod constitutum est vobis faciatis. nichil ultra preceptum exigatis. Interroga-
bant eum et milites dicentes. Quid faciemus et nos? Et ait illis. Neminem
concutiatis neque calumpniam faciatis. et contenti estote stipendiis vestris.
Item idem. Qui habet duas tunicas det non habenti: et qui habet escas similiter faci-

[Fólio cortado no original]

ait. Beda. De duab' tunicis ⁊ escis diuidendis dat' p̄ceptum. Ad di
gnum eni fructum p̄nīe ptinet. ut non tantum exteriora ⁊ minus neccīa.
s; ⁊ ip̄a ualde neccīa cum p̄ximis diuidam'. ut escam q̄ uiuim'. ⁊ tuni
cam q̄ uestim'. Vnde. Date elem̄ ⁊ omnia munda sunt u̅b. It̄ am
brosius sr̄ eundem locū. Nullum offm̄. nullu gen'. nulla etas ab
agenda mīa excusat'. Vnde q̄dam conu̅sus cartusiensis c̄. xl. li
bris p̄ficiscens ad nundinas ut eas expenderet in neccītate celle sue.
conuenit h'mt in uia mulierem uetanū. debilem ⁊ paup̄em. Cui ille.
Q̄ uadis? Et illa. res. Grauat' ere alieno. uado petitū inducias.
a q̄dam creditore. Cui ille. Ibo tecum. Q̄ ingr̄ssi i domū creditoris
cum peteret inducias denegauit eas creditor. adiunges q̄d filium suū
uinctum in cōem poneret. uī intra die ɔstituta uniu̅sum debitū red
deret. q̄d ei ɔstituta tota hereditas eī aufaret'. P̄quo cū intercedet ɔu̅sus.
plurima ɔuicia ⁊ contumelias ei intulit. Ad quē ɔu̅sus. Hodie inq̄t li
berabit' ita iste de c̄cere mortis h'. Et p̄ciens an̄ eum. xl. lib's. redemit
filium mulieris accept'. ip̄m ñ a debito liberauit. Q̄ redēns dom' narra
uit fr̄ib' omnia q̄ gesta erant. Ad illi eum in hoc f̄co mag' comendaue
runt. It̄ nolan' ep̄s ut testat' gg̅ori' in dialogo. ex h'austum in op̄ib' mīe.
se in seruitutem uendidit. licet eidē cet' cē pastorali. p̄ captiuo q̄dam re
dimendo. Q̄ dn̄s qui miseret' omib' miserentib' alys: eum in pleni tudi
nem dignitatis ep̄al' offici restituit. It̄ iohis alexandrin': q̄i ɔdit in
h'mt cum dn̄o. ut q̄cq̄d ille daret. hic tn̄ erogaret paup̄ib'. Archi
ep̄s tharetasiensis sollēp'nit' penitentem ⁊ ligatum a summo ponti
fice. exuerunt q̄dam tunica plumbea. Q̄ interogat' a q̄dam ɔmati
co de extrusta ⁊ legis p̄to. q̄ auctoritate hoc fecisset: responde. ei. hac
auctoritate. s' q̄ ait. Beati misericordes. q. i. m. ɔse. hoc feci. Id ar
chiep̄s. adeo se totum effudit. in op̄a mīe. ut habundantib' sumptib'
clauero que potuit. Q̄ cum furto sr̄ hoc argueret' responde. Lex ius
ta. nō est p̄ona. Omnia ē debent paup̄i cē communia. ñ sic alienum
subtho. s; q; q̄d suum ē. s; q̄d debetur reddo. It̄ iacob'. Judiciū sine mīa
erit illi q̄ non. f. m. Sine mīa dico liberatatem nō parcente. Semp' et
par[illegible] erit d̄s. q; misericors. s; non semp̄ oīo liberat a pena. q; et. si q̄

imitator es xpi: semp tenens pcere tibi in iniuriam inferenti. Non
modica enim culpa est: totam psequi espam.

Maior e qui uinc ira: qm qui capit ciuitatem. Et mai est iniuria
tacendo fugere: qm respondendo supare. Et it. Sum irat fueris mie
recordaberis. Vespina ait dns. Dimittite: 7 dimit. uob. Et in dnica orone
petimus. Dimitte nob debita n. s. 7 n. d. d. n. Apls. Quare no mag fraudem
patimini: Quare no mag iniuria accipitis. Et dns. Si qs pcusserit te
in maxilla. p. ei 7 aliam. Et qui uult tecu iudicio contendere 7 tu
tunicam tolle. pbe ei 7 palliu. Et it. Esto consentiens adusario tuo.
dum es in uia cum eo. ne forte tradat adusari iudici. 7 iudex minis
tro 7 in carcerem mittaris. Amen dico t. non exies inde donec reddas no
uissimu qdrante. It. diliges pxim tu. 7 odio h. inim t. Ego a dico uob. Di
ligite inimicos u. bnfac. his q od. uos. 7 orate. p psequ. 7 cal. uos. ut sitis
filii patris uri. q in ce. e. qui solem suum. ori. facit s. bo. 7 ma. It id.
Serue nequa oe debitum dimisi t. q. r. me. None g oportuit te mi
sereri conserui tui sic 7 ego tui miser. sum. Et irat dns ei tradidit eum. tor. q ad usq
red. uniu. debitum. Sic 7 pater meus celestis faciet uob: si non remis. unusqsq
q: de cordib uris. Leg edam q nece filii sui remisit interfectori p uoluto
ad pedes ei iniciam in mod crucis: cu inim consecuturus eet c armis. 7 uis arma
tis. Et ille supplicans ait. Dne subsiste paru: 7 retrahe gladium. ut cu
uba dicam. Cui ille quidem recta mors manet. s parum eam differt. ut confitear:
ut si misedite agere uis mec. ne ueniat t insingulis ira. p eo q te misedi
ter mecu redemit. oro ut remittas eam m. ut pas qd expetes 7 apponas
dno in iudicio. Si recum disicte uelit age: cogita qm diu uiuo. p anima
filii tui libanda pugnabo. At statim eum iubet cursu abire pmisit. et
socios malu ei inferrent cohibuit. It iacob. Religio munda 7 imma
culata apud dnm hec e: uiduas 7 pupillos uisitare in tribulatione sua. 7
in maculatu se custodire ab hoc sclo. It paul. Omnis eni amaritudo. 7 ira
7 indignatio. 7 clamor. 7 blasphemia. tollat aub uob cum omi malicia.
Estote a inuicem benigni. misericordes. donantes inuicem. sic et ds dona
uit nob in xpo.

rudele eit. 7 hre comercium cum beluis: penis delectari inehilq:

d penam relaxare. Unde poeta. Sit piger ad penas princeps. ad premia
velox. Qui(que) dolet quotiens cogitur esse ferox. Qui paucos pena multos terrore
cohercet. Sicut enim clementia humanitati maxime est affinis: ita maxime in principe
gloriosa est arbitrio severitas potestatis emolliat. mitiores animos avocet. re
is parcat. Clementie est semper ulterius ad summe ultra pene destitere. Quicquid maxime
impunitum relinquid delinquid. ergo est totam persequi culpam. In misericordiam
consistit. cum quicquid liceat libet. Glosa autem ictus est in principe: cui punire
quem liceat. Scius est ad vindictam necessitate pertrahi. non voluntate venire. Ma
gnum quod et divinum: sapit offensus clemens. Bonus princeps nemine sine pe
na punit. neminem sine dolore proscribit. Bonus princeps inimicum insequi
tur ut quem punit hominem reminiscatur. Bonus princeps sibi dicatur qui servit.
illius sanguinem contempnit. sola res que per [illegible] misericordia. sive ignoscen
tis. seu penam relaxantis. sive fratrem corripientis. sive eum corporaliter
sustentantis et foventis. sive pro eo intercedentis. Quas dederis solas. solus
habebis opes.

ostolus ait. Si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto vos qui spirituales estis.
corripite in spiritu lenitatis etc. Et idem. Contestor vos hodie quia mun
dus a sanguine omnium vestrum. Non enim subterfugi quominus annuntiarem vobis omne
consilium dei. Et Ieremias. Maledictus qui prohibet gladium suum a sanguine. id est a dura
peccati increpatione. Et probatio compassionis exhibitio est [illegible]. Sicut exhibitio
operis comprobatio est dilectionis. quia sanctio est copula animarum quam corporum.

equitur de misericordia intercedente: et pro inimicis. Sicut Petrus dominum et
pro inimicis Stephanum exemplum est. Exemplum famulus intercedens pro saule. quem cum
vellet occidere. ob quod meruit samuel quod omnes a dan usque bersabee cognoverunt
quod samuel fidelis esset propheta domini. Mirabile exemplum. Exercuit moyses: qui orans
pro populo et [illegible] gravi molestante tenuit dominum furentem dicens. aut
dimitte eis hanc noxam. aut dele me de libro vite. Unde ps. Et dixit dominus ut dis
perderet eos: si non moyses electus eius stetisset in confractione in conspectu eius ut averteret iram eius ne disperderet.
Noluit enim moyses solus sine eis intrare in terram promissionis. Unde a sociis compatitur
mater que [illegible] ad [illegible] epistolas pro filio exposito. puta clamoso tedioso et
sordido. sine eo non vult intrare. eligens magis foris cum filio remanere.

equitur de visibili et temporali et manuali misericordia.

pauperi

Huius exemplum fuit excellentissimum Iob. capitulo xxix. ait. Auris audiens be-
atificabat me. et oculus videns testimonium reddebat mihi. eo quod liberassem
pauperem vociferantem. et pupillum cui non erat adiutor. Benedictio super
me veniebat. et cor vidue consolatus sum. Iustitia indutus sum. et vestivi me:
sicut vestimento et diademate. iudicio meo. Oculus fui ceco. et pes claudo. pa-
ter eram pauperum. conterebam molas iniqui. et de dentibus illius auferebam
predam. Merentium eram consolator. Si quod volebant negavi pauperibus. si o-
culos vidue expectare feci. Si comedi buccellam meam solus. et non comedit
pupillus ex ea. Quia ab infantia mea crevit mecum miseratio. et de utero matris mee
egressa est mecum. Si despexi pretereuntem eo quod non habuerit indumentum. et abs-
que operimento pauperem. Si non benedixerunt mihi latera eius. et de vellibus ovium me-
arum calefactus est. Si foris extra tabernaculum meum mansit peregrinus. Si ostium
meum viatori non patuit. Aposiopesis est .i. defectio locutionis. quasi si hoc. et hoc
non feci. omnium miserrimus. nec misereatur mei deus.

Ihesus sanctus in ecclesiastico ait. Absconde elemosinam in sinu pauperis. et ipsa orabit pro
te ad dominum. ut liberet te ab omni malo. Est enim elemosina una alarum orationis. ieiu-
nium altera. Et iterum. Sicut aqua extinguit ignem. ita elemosina extinguit peccatum. Et dominus in
luca. Verumtamen quod superest date elemosinam. et ecce omnia munda sunt vobis. Et
laurentius. Nam facultates ecclesie quas requiris in celestes thesauros manus pauperum deportaverunt.
Quod hic datur pauperi et egeno: christus ipse recipit in celo. Unde. Martinus adhuc
cathecuminus hac me veste contexit.

Iustitia ... (marginal note)

[Q]uid ante dandum sit et quo ordine: ostenditur in luca ubi ait dominus.
Omni petenti te: tribuere quantum petit si potes. Si non potes: da calicem
aque frigide. Quod si nec aquam habueris: si malus est petens. da precem in
increpationem et correptionem secundum posse tuum. Si bonus est da ei orationem. Numquam
enim deest ideo quod det: qui in domino omnium omnia possidet. Qui habet duas tuni-
cas det non habenti. et qui habet escas similiter faciat. De duabus tunicis et
escis similiter dividendis congrue et signanter datur preceptum; quia si una divi-
datur nemo ex ea vestitur. In dimidia enim tunica: nudus remanet et qui accepit et qui
dedit. Ne etiam ergo retine tibi et familie tue. Unde non superflua pauperibus distribue. et ex
necessitate pro loco et tempore. Alioquin raptor eris. Hanc equalitatem vero
super erogando excessit martinus: cum clamidis sue medietatem pauperi

dedit. Lucem fr̃um de forinc. p̃dicato .... alij ceperunt deridere. alij
alij gem̃e. eo q̃d michi simile eis unq̃ contigisset. S; tunicam tunicã
totam paupi dedit. cui archiacon⁹ aliam ⁊ stragulatã p quinq; denariis e
mit. Nolanus ep̃s sup addidit. q̃ non tantũ sua s; se ip̃m uendidit. in
seruitutem pliberando filio uidue a carcere ⁊ captiuitate. Nos ũ ne
habe eq̃litatem dn̄i distribuendarum rerum paupib; nec dimidiatoem
ul' totalitate martini: sequi ⁊ pbare nolum⁹ popa. s; nec ubi. In imo
disputando ortheum⁹. intendentes nos om̃ia posside: ⁊ nulla sup fluie. S;
dn̄s uidet qui om̃ia creauit ad usus om̃ium. non unius tantum.
equit⁹ omib; ḡt. ⁊ quabilr. ⁊ qualiter dan
dum. Om̃ib; da si potes. si nõ. max domesticis fidei: inter hos ma
gis indigentib;. Int̃ hos magis ĩtis: q2 oculi dn̄i sup ĩtos. Dispsit dedit
paupibus. ñ diuitib⁹ non ructantib;. non fascianas aues lentis napon
ius desequentibus.
 ...ura ũ qualitatem ⁊ cautelam dande ẽe hec attendenda sunt. Dis
tribuit. uni ne om̃ia detur. Vñ dd. Dispsit dedit paupib;. Non uni so
li. q2 nolo ⁊ ulli sit ẽ benefacere. Necc̃itas ẽ attenditur. ii necc̃ia dent̃. ñ
siftina. non iam ta cibaria. ii in egritudinis necc̃itate. hylaritas sine gdicõe.
Vñ. Voluntarie sacrificabo t̃. E; dat obuerecundiã ul' inpbitatem inp̃pella
tis. uitandam. ⁊ item. ⁊ ĩm̃ticũ pdit. Solo enim de intuitu. non alie rei gra
tie. ii p̃cium ⁊ th̃. danda est elã. Pietas ante dantis condit elãm: non qn̄
titas dati. It' om̃is uoluntari ⁊ p̃mpto aĩo. offerat p̃mitias dn̄o. It
filij isrl' mente deuota: uoluntaria dona obtulerũt in fabrica taber
naculi dn̄i
 ... pl's ait. Non quero datum: s; req̃ro fructum habundantẽ in ra
tõe uña. i. bonam ⁊ rectam uoluntatem. q2 rectior h̃o fecundat̃.
Vnde ⁊ dn̄s in euglio. Non dicunt simplicit̃. q̃ recipit ĩtum: s; addi
dit in nõie ĩti. Recipe ĩtum datum ẽ: in nõie ĩti fructum. Helyam
pauisse legunt̃: coruus ⁊ uidua. S; coruus q̃ non ẽ in nõie ĩti. pauit
uidua dato. in nõie ĩti pauit fructu. Hunc ḡ fructum mag̃ q̃m datam
req̃ro. Q' eñ dant ⁊ non debita cã. ul' debito fine. ul' ita ul' ĩtum
p̃ ponentes. siles sunt coruo. minist̃ s. non habent fructum ẽe.
s; ministrium tm̃.

eripit' de quo sapit danda elemo-
sina. de tuo. s. non de alieno. Unde. Honora patrem dominum de tua
substantia non de aliena. Et item. Non habebis quicquam de anathemate. quia:
s. quod separari debes. Item. vel quod sectum est ut sepes [illegible] ut
misereatur tui deus. Sicut martini presbiteri cardinalis pauperis: qui [illegible] -
tis. sui sic et iohannis cardinalis. cum dominus haymericus cancellarius misisset
benedictionem. s. [illegible] illis invitati dominum respuit eas: quia de rapina et si-
monia acquisite erant. Et sicut cum [illegible] equis deficientibus per a quodam
episcopo [illegible] legatione fungeretur: noluit mutare de [illegible] equum in sua [illegible] ipsi
episcopo equos et [illegible] Item et stephani abbatis sedis cisterciensis qui duos panes
et caseos a sacerdote quodam commissa sibi. distribuit eos pastoribus ipsius. in-
dicans monachos suos non debere tanquam [illegible] et [illegible] vesci.
cum dextera sacerdotum plurimorum et archidiaconorum repleta sint hodie [illegible] in
muneribus. Et dextera eorum. dextera iniquitatis. que videntur et illis que sunt dextere ra-
piunt et accipiunt [illegible] peiores laicis. qui insimul et illis que sunt si-
nistre rapiunt.

Ut altius ordiamur: distinguende sunt species elemosine. Est ergo pri-
ma dei: consistens in creatione et recreatione nostra. in consolatione nobis exhibita per
beneficia. in instructione per precepta. in emendatione nostra per flagella: de qua in
collatione premiorum [illegible]. Secunda species est hominis: que incepit se ipsum obtulit. deo pa-
tri hostiam vivam pro nobis inimicis suis. Se ipsum quam cotidie enim insi-
gnis sue militie representans patri pro nobis orans et interpellans ut advocat-
us noster et frater noster in celis. Tertia est hominis ad se ipsum. Quarta est hominis ad proximum et
multiplex. In correctione fratris ut corrigat. in dimissione proprie iniurie. in ora-
tione pro ipso. in compassione. in consilii sancti datione: in cetibus talenti commissi sive
corporalis sive spiritualis erogatione. Sed ex hoc corporalis elemosina: non in generali ex
usu communi proprie sibi vendicaverit. Prima enim et summa et propria elemosina est: de labore proprio
Unde in labore et sudore vultus tui vesceris. pane tuo non alieno: scilicet alii ad ves-
cendum dabis. Secundus gradus elemosine corporalis est: de patrimonio Christi. Sunt enim dis-
pensatores et qui testamentarii sunt non domini. Unde et [illegible] proprie dicitur etiam: In
hoc autem ultimo in dispensatione [illegible] fiat. fures enim et raptores. qui sepe [illegible]
gunt res pauperum. dari habundantibus et nepotibus sacerdotum. nec habi-

dant. s; aporiati sunt: q2 non h't sicut' sordida p'da bonos et
male parta. male dilabunt'.

ropa manu si potes elam distribuas: ex'. x'. ⁊ multor' s'cor' ministra
tum subditis. Ex'. ⁊ comitis theobaldi bone memorie: cum uno p
p'a manu dedit paup'ib'. hac d'ca ut uno lacrime conpunct'is ⁊ maiori
deuot'oe humilitas extiterit.

vm unus ⁊ p'te eroges. dum temp' est seminandi: q2 mo... animi i
uen' amicum. Hic enim etiam frigescit in corde q'm amiciciam
mortui: p' mortem. Ex' ap'li q' in anteriora se extendens: posteriora obliui
scebat'. Ex' aie ⁊ simplicissime dicentis. q2 elemosina uiui e' sic lucerna
que lata coram hoie illuminat eu': ostendes ei q' uadat. Elemosina
u' mortui est tamq'm lucerna lata p'tergum hois. non illuminatis
ei quo min' cadat in p'cipitium.

ex aut. frange esurienti panem. ⁊ c'. Vnde ap' q'sdam hic mos lau
dabilis inoleuit. ut de singlis panib' aliq'd frangat' paup'ib'. Do
min' u' in eu'glio p'fectiorem pietatem p'cipiens ait. Vade ⁊ uende o'ia
que h's ⁊ da. pa. u' etia' indigentib' s; rapientib'. Vnde si abstulit t'
tunicam da ei ⁊ pal. Vn' heremita q'dam q'situs q's eum spoliasset. fr'
nudus in semicinctiis ambulans ait. Seduxit iste. p'do celestis. docens o'ia
dare paup'ib'. de lib' eu'glior' quem sec' ferebat hec dicens. Cui ille. Ec'si
o'ia dedisti. q' illum codicem adhuc h's: q' statim dedit codicem illu'.

vbi ap'lm ad thimotheu'. Ex'. exercitat'o cor

pal' ad modicum utl' e'. pietas a' o'ia ualet: h'ns p'missio'em uite
que nu'c e' ⁊ future. Non eu' macerato carnis. hec it' incestus. ebrietate uigi
lie. ieiunia assidua ⁊ arta. austeritas uite. ⁊ honor in facie exhibent
uerum p'sim. ⁊ ... S; hec si uiciis pietatis affluas. si nihil concu
piscas. si nich' p'termescas: scies q2 q'stus magn' e' pietas cum sufficien
cia. Ad manum q' est. q'd fac est.

in custodia serua cor: q'd q'dem difficil' est q'm corp' mund' custodi
re. q2 corrupta mente corrumpit' corp' ⁊ n' e'o: ut in fatuis u'ginib'.
Mag' e' necc'ia est mundicia mentis q'm corporis. S; q's dicat mundu'
h'e cor' q2 in angelis: ad inmunditie ⁊ i'puritatis in conspectu d'ni inuen

tum est. Greg. Qui enim sabbatizat in corpore et non in mente. ei post ad aptum quod dicitur [illegible]. Viderunt eum hostes et deriserunt sabbata eius. Exterius enim hypocrita et sepulcrum dealbatum est exterius autem formosus et plenus speciosus. Sed opere igitur et omni diligentia custodiendum est cor. Non quod intrat in os coinquinat hominem: sed quod de corde exit. ut furta. adulteria. homicidia. Quia omnia mala sunt et omnia bona. a corde exeunt. Unde si oculus tuus. id est intentio fuerit simplex: id est recta. sine plica erroris [...]ue delectationis. totum corpus lucidum erit. id est tota congeries operum bona erit. sed non nisi per corde mundato per fidem. Unde dicitur fide mundans corda eorum. Mundiciam igitur cordis fides inchoat: spes et caritas eamque consummat. Quia apostolus. Renovamini spiritu mentis vestre. Animalis enim homo non percipit ea que sunt fidei. Hec autem potissime necessaria est sacerdoti. Unde moyses. Mundamini qui fertis vasa domini.

Est triplex pax: pectoris. scilicet temporis eternitatis. De pace temporis. nichil ad presens que tam plurimis abest sepe: quia pro pace eam resolvuntur. Multis est prodest ut infirmus. ne per assiduitate succumbant. Pax pectoris est virtutis et virtutum. Pax eternitatis. pacis pectoris est premium. Ut autem ostenderet dominus quam necessaria sit saluti nostre hec virtus. et summum appetenda christiana religione: ait discipulis in nobis meis. Pacem relinquo. v. p. m. d. v. Quasi dicat pacem relinquo vobis. id est quasdam reliquias pacis: que in futurum per mansuram pacem. Unde addit. Meam pacem. scilicet pectoris. in presenti relinquo vobis. Postmodum pacem meam. pacem consummatam. scilicet permansuram do. id est statim dabo pacem. scilicet eternitatis: quia non dabit dominus pacem nisi super pacem. Ideo est secundum prophetam ait: in psalmo iiii. In pace in idipsum dormiam et requiescam. Quasi dicat. In pace dormiam que est septima. Deinde in pace perfecta. que in idipsum. invariabilis et perfecta. requiescam. id est perfecte quiescam. Pax enim pectoris in presenti imperfecta est. quia sepe turbatur. Fremunt enim mundus. premit corpus. insidians. Ob hoc ait veritas pacificis. In mundo pressuras: in me autem pacem habebitis. Etiam dominus ut pacem in cordibus fidelium firmiter insereret. post resurrectionem ianuis clausis eam ceu summam virtutum primo annuntiavit: dicens pax vobis. Ideo in principio sacramento etc. scilicet in altaris sacramento confecta eucharistia: sacerdos tunc ecce dicit. Agnus dei. q. t. p. m. miserere nobis. Quia ut perfecte miseratur. nunc non vos concludens omnes miserationes eius. et summam omnium virtutum. annectat dona nobis pacem. De qua apostolus ait. Ipse pax nostra qui fecit utraque unum. ima

summus. terrena celestibus reconcilians. pacem [...] inter deum et hominem renovans.
omnes eramus inimici dei. eique inimicabamur. qui tamen semper dilexit nos: inter h[...]m
et hominem. iudeum scilicet et gentilem. mediator existens. Mediator pacis est qui fuit do-
mini ad se ipsum qui a se dissidebat. non existens unius. In unitate fidei et morum:
cuius archa non erat consummata in uno cubito. Hominis etiam ad angelum: cuius ruina
per peccatum hominis dilata est reparari. Solus diabolus exclusus est ab hac pace: quia pri-
mus discordiam inter creatorem et creaturam seminavit. unde apparet [...] imi-
tatores eius. qui pacem non habent cum proximo: vel non cum deo. Et unitur est per naturam in
unitate summe pacis sed inimici. Apostolus etiam ostendens quam necessaria sit pax sa-
luti: omnibus quibus scribit sub hac forma scribit. Gratia sit vobis et pax a deo nostro Iesu Christo.
i. tranquillitas mentis. sine qua non videtur deus. quia in pace factus est locus eius. Unde nec
requiescit. nisi super pacificum et quietum. Unde David. Custodi innocentiam et vide equitatem.
quoniam [...] sunt reliquie homini pacifico. Non ait innocenti viro. quod posset dixisse. sed pacifico. ostendens
congessionem et summam aliarum virtutum esse in pace sicut inchoationem. ad quam alie sunt a-
ppendicie et tendentes sicut assecle et pedissece.
carne ipsa ut domet dalila: exemplo apostoli qui ait. Castigo corpus meum. et in servitutem redigo et
est. ex dns. Sunt lumbi vestri precincti etc. Alio debemus habere pacem: ut spirituales
nequitias mentis. a mundo ne secularibus negotiis et mundanis actibus nimis de-
diti simus. Unde ietro ad moysen. Exodi. xviii. Stulto inquit labore consumimus.
perstue numquid g[...] onus tuum implebis. et dominus erit tecum etc. Super quem locum ait Au-
gustinus. Manifestum est animum nimis humanis actionibus intentum: deo vacare. Et tan-
to fit plenior: quanto in superna et ad eterna extenditur. Ecclesiasticus ait. Fili ne in multis
sint actus tui: etiam honestis. Et imponit sapiens finem et rebus honestis.
Vide ne ab omnibus ita habearis quod te ipsum non habeas. Vide ne in prosperis tuis. quod te
ipsum despicias. et noceas. Et sibi nequam cui bonus: quid prodest homini si universum
mundum lucretur. anime vero sue detrimentum patiatur. Pluribus
intentus minor est ad singula sensus.
Ipsa est que sola edificat domum domino. Unde David. qui vir sanguinum erat pro-
hibitus est edificare domum domino. Salomon ait non vir flagitiosus. tamen qui sine bel-
lo fuit in pace pacificus. Iste est edificare domum domino. Si autem bellicosus et [...] dominum ecce
destruet templum eius. Sed tristium rerum et ancedorum. super ceteras [...] con-
tulit dominice sermo paci direxit ad discipulos suos. In quamcumque domum in-

dicitur pax hinc. Eo. non ait caritas [illegible] nisi fides aut mansuetudo. alia sunt hec.
[illegible] Sed postea qui occidens. omnes alias virtutes in fasciculo pacis. R. dd. Dominus dilu
uium inhabitare facit. sanctos in presenti. et sedebit dominus rex in eternum. Et contra hoc
diluuium dominus virtutem [illegible] in presenti: postea benedicet populo suo in pace. Sit
[illegible] pax dei et pax mundi. prima duplex quia [illegible]. Unde pacem relinquo vobis.
[illegible]. Unde apostolus. Et pax dei que exuperat omnem sensum et cetera. Secunda similiter duplex est.
scilicet [illegible] pax mundi ficta. in hac proditor et adulator est. De qua dicitur homo pa
cis mee. qui edebat panem meum magnificavit super me supplantationem. Et Ieremias. [illegible] viri
pacifici tui seduxerunt te. et prevaluerunt adversum te. demerserunt in ceno et lubrico pe
des tuos. Et iterum dicentes pax pax. [illegible] et non erat pax a filiis et
fratribus. Et iterum non veni pacem mittere in terram. quia hanc pacem mortalem est scilicet gladium.
quia more secundum gladii in ore. Favus autem distillans mel et lac. Et est pax mundi scilicet
prosperitas in presenti sine perturbatione. Unde. Mei autem pene moti sunt pe des
pedes [illegible] pacem peccatorum videns. Hec quidem adeo est. et sepe pocius
nocet. quia parit contemptum resolutionem et ignaviam. Unde in pace. secura ama
ritudo mea amarissima. Et poeta. Nos longe pacis patimur mala. quia luxuria
aut animi rebus plerumque secundis. Queritur Egistus. quare sit factus adulter. In promptu
causa est. desidiosus erat. Pro hac pace que in humida sepe perit libertas et occultantur
virtutes: unde nec pax est in [illegible] perit. Unde Iacobus ait. Que desursum sapientia.
primum quidem pudica est. Deinde pacifica. modesta. suadibilis. bonis consentiens.
plena misericordia et fructibus bonis: iudicans sine simulatione. fructus autem iusticie in pace
seminatur. facientibus pacem. Et poeta ait. Superbi [illegible] nunc ad virtutem pacem.
libertas cum pace perit.

aui [illegible] eati qui persecutionem patiuntur. propter iustitiam: quoniam ipsorum est regnum celorum. Sic
enim in fornace ignis et hac omnis virtus probatur. [illegible] ad hanc retributionem quo
tiens ea opus est. memores esse debemus dei patientie qui [illegible] [illegible]
[illegible] illum imitaremur. qui ait apostolus. Miserator et misericors dominus. [illegible]
[illegible]. Et apostolus ad Ro. O homo qui talia agis. an divitias bonitatis dei et pa
ciencie et longanimitatis contempnis? Ignoras quoniam benignitas dei ad [illegible] ad
penitentiam. Secundum duriciam autem tuam et cor impenitens [illegible] in die iusti iudicii dei:
qui reddet unicuique secundum opera sua. his quidem qui secundum patientiam [illegible] gloriam
et honorem et incorruptionem. querentibus vitam eternam. Et Ysaias. [illegible] Iacobus For

De/
De Alcobacia

64